GOODWILL

JAR
SPRING
2020
Ročník XII.

Magazín o ekonomike, biznise, vede a spoločnosti

Cena: 2,20 €

LOGISTIKA
S ĽAHKOSŤOU

9 771337 979000

Jedlo je

viac Bio, ako si dokážeš predstaviť.

S pestrým výberom biovýrobkov
za výhodné ceny.

kaufland.sk/bio

Rozhodujú
činy.

Kaufland

GOODWILL
Magazín o ekonomike, biznise, vede a spoločnosti

Registrované ako periodická tlač Ministerstvom kultúry Slovenskej republiky pod registračným číslom EV 3451/09, ISSN 1337-9798
Vydanie 1/2020, štvrťročník

Vydáva:
WTC-MACRO Enviro a. s.
IČO: 44 816 651
vydavatel@goodwill.eu.sk

Adresa redakcie:
GOODWILL, Gogoľova 18, 851 01 Bratislava
goodwill@goodwill.eu.sk

RNDr. Drahotín Tarasovič
šéfeditor
redakcia@goodwill.eu.sk

Mgr. Valéria Nagyová
obchodná manažérka
nagyova@goodwill.eu.sk
tel.: 0911 80 70 10

www.goodwill.eu.sk

Rozširujú:
LK Permanent, Mediaprint-kapa Pressegrosso, a. s., Slovenská pošta, a. s, a súkromní distribútori. Distribúcia directmailingom – súkromný sektor, verejná správa a neziskové organizácie a inštitúcie.

Predplatné:
Objednávky a súvisiace informácie: **vydavatel@goodwill.eu.sk**

Grafické vyhotovenie:
Patrik Slažanský • **www.slazanski.com**

Tlač:
2impress s.r.o., Vajnorská 135, 831 04 Bratislava

Obraz na titulke súvisí s článkom na str. 43.
Zdroj: Geis

© Autorské práva vyhradené.

Rozmnožovanie, spracovanie a šírenie diela – textu, fotografií, grafov, a to v jednotlivých prípadoch alebo v celkoch – je možné len so súhlasom vydavateľa a s uvedením zdroja.
Niektoré inzeráty neprešli jazykovou úpravou. Za obsah inzercie zodpovedajú inzerenti.
Redakcia si vyhradzuje právo na úpravu príspevkov. Nevyžiadané rukopisy nevraciame. Za správnosť textov sú zodpovední autori.
Monitoring tlače poskytuje so súhlasom vydavateľa spoločnosť Newton Media a Slovakia Online.
Toto číslo vychádza 6. 3. 2020.

GW2012308

Všetci spolu – či každý osve?

Prial by som si, aby sme sa – ako medzinárodné spoločenstvo – z histórie navždy poučili. Obávam sa však, že v medzinárodnej politike sme dnes svedkami stále ničivejšej dynamiky. Každým rokom sa vzďaľujeme od cieľa vytvoriť mierumilovnejší svet. Myšlienka „súťaže veľmocí" neovplyvňuje iba súčasné strategické dokumenty; formuje tiež novú realitu.
Rusko, oprávnene či neoprávnene urazené a odcudzené, anektovalo Krym bez ohľadu na medzinárodné právo. Nielen to. Opäť vrátilo vojenskú silu a násilné prekresľovanie hraníc na európskom kontinente medzi nástroje politiky. Výsledkom sú neistota a nepredvídateľnosť, konfrontácia a strata dôvery.
Čína sa vďaka svojmu pôsobivému vzostupu stala dôležitým medzinárodným hráčom. No medzinárodné právo akceptuje selektívne – iba pokiaľ nie je v rozpore s jej vlastnými záujmami. Aktivitami v Juhočínskom mori znepokojuje susedov v regióne, krokmi proti menšinám nás všetkých.
A Spojené štáty za súčasnej vlády dokonca odmietajú samotný koncept medzinárodného spoločenstva. Ako keby v globálnej politike mal postačiť prístup „nech sa každý stará sám o seba". Ako keby platilo, že keď každý myslí na seba, tak do úvahy budú vzatí všetci. „Great again" – ak bude treba, tak aj na úkor susedov a partnerov. Prinajmenšom to tak vyzerá.

Je pravda, že medzinárodné právo chráni najmä tých menších. Veľkí robia, čo môžu, a malí znášajú, čo musia. To nie sú moje slová, ale Thucydidov komentár k starovekému svetu spred 2 000 rokov. Inými slovami: zatiaľ čo zákony a pravidlá majú pre malých zásadný význam, pre veľkých sú vždy iba možnosťou. Zdá sa, že tí majú iné spôsoby, ako prežiť.
Ale pri pozornejšom pohľade to nie je celkom pravda. Takéto myslenie – i konanie – všetkým škodí. Jednak nás vrhá späť do doby, keď každý hľadal vlastnú bezpečnosť na úkor iných. Istota jedného je vždy neistotou druhého. V tomto scenári padáme do klasickej, všetkým známej bezpečnostnej dilemy. Nevyhnutný dôsledok? Viac nedôvery i zbraní, menšia bezpečnosť a možno aj nové preteky v jadrovom vyzbrojovaní. Okrem toho existuje nespočetne veľa regionálnych konfliktov, o ktorých sa strední a malí hráči domnievajú, že ich dokážu vyriešiť sami – keďže veľmoci už neberú pravidlá tak prísne a nepôsobia viac ako garanti starého poriadku.

Škoda však ide omnoho ďalej. Ústup k úzko chápanému národnému záujmu nám bráni v spoločnom hľadaní odpovedí na tie otázky a problémy, ktoré dokonca ani najväčší národný štát na svete nedokáže vyriešiť sám. Tento spôsob myslenia je horší ako návrat do minulosti, pretože nás okráda o našu budúcnosť v pevne prepojenom svete.

Frank-Walter Steinmeier
spolkový prezident Nemecka
(z otváracej reči Mníchovskej bezpečnostnej konferencie, 14. februára 2020)

obsah

8 30 rokov podnikania
Medzi majiteľmi firiem prevláda skepsa

11 Zamestnávanie rodinných príslušníkov jednoosobovými eseročkami

17 Získať produkt s výnosom až 9 % je jednoduchšie, ako si myslíte
Ponuka Wüstenrot stavebnej sporiteľne

20 Do praxe či na výšku?
Každoročná dilema maturantov

25 Načo nám je inteligentné meranie spotreby elektriny?

31 Projektanti čakajú pokles

36 Ťažký rok pre strojárstvo

39 Železnica modernizuje
Najväčšia investícia od vzniku ZSSK

43 Logistika s ľahkosťou
Full-service od firmy Geis

56 Zmenil internet podstatu komunikácie?

60 Moderná liečba inkontinencie

66 Kreativita ako spôsob života
Multimediálna tvorba Martina Angelova

75 English Annex

biznis

Rok osobných bankrotov 6

Najväčšie hrozby podnikania 7

Podvodov pribúda 10

Online sprievodca škodou 13
Nový produkt Allianz – SP

Auto bez starostí 14
Lízing pre jednotlivcov

Životné poistenie
je stále málo zaujímavé 15

Robotizácia pracovných miest 18

Pomáha meniť firmy 19
O profesionálnom koučingu

Rok osobných bankrotov

Vlani na Slovensku zbankrotovalo historicky najviac dlžníkov – až 16 167. V porovnaní s rokom 2018 to predstavuje nárast o 16,75 %.

Vyplýva to z analýzy spoločnosti CRIF – Slovak Credit Bureau (CRIF SK), ktorá spravuje úverové registre bankových i nebankových inštitúcií. Najväčšiu skupinu zbankrotovaných dlžníkov tvorili muži a ženy vo veku od 40 do 49 rokov (30,92 %), nasledovali tridsiatnici (26,50 %). Zbankrotoval aj jeden nedospelý tínedžer.

Reč čísel

Z dlhodobých štatistík CRIF SK vyplýva, že od roku 2006, keď na Slovensku začal platiť inštitút osobného bankrotu, do konca roka 2019 zbankrotovalo už 38 172 obyvateľov SR. Pritom do konca roka 2016 sa počty bankrotov počítali rádovo na desiatky, resp. stovky. Po legislatívnej úprave zákona o konkurze a reštrukturalizácii (účinnej od 1. marca 2017), ktorá zmenila podmienky a spôsob oddlženia platobne neschopných fyzických osôb, počet osobných bankrotov len

V roku 2019 bankrotovali najmä štyridsiatnici, ale i jeden tínedžer.

v tom roku vzrástol na 5 239, čo je skoro o 80 % viac ako za celé predošlé obdobie. V nasledujúcom roku 2018 už pribúdalo priemerne 1 154 bankrotov každý mesiac, vlani až 1 347.
Z celkového počtu osobných bankrotov v roku 2019 si oddlženie formou konkurzu zvolilo 16 073 dlžníkov (99,42 %), pre formu splátkového kalendára sa rozhodlo iba 94 dlžníkov (0,58 %). Pritom podnikajúce fyzické osoby predstavovali len 6,38 % zbankrotovaných dlžníkov (1 031). Prevažná väčšina (93,62 %) osobných bankrotov bola vyhlásená na majetok nepodnikajúcich osôb (15 136).
Zároveň súdy vydali 13 664 rozhodnutí o zrušení konkurzu, z čoho až 93,54 % bolo pre nedostatok majetku – keď dlžníci nezaplatili svojim veriteľom ani jedno euro. Iba 6,46 % dlžníkov disponovalo majetkom, z ktorého bolo možné uhradiť aspoň časť dlhov.

Súvislosti

Zvýšený záujem ľudí o osobné bankroty zaznamenalo vlani aj Centrum právnej pomoci (CPP), ktoré túto agendu zo zákona zastrešuje. Jeho pracovníci poskytli celkom 115 713 konzultácií (z toho 39 546 osobných, 71 763 telefonických a 4 404 e-mailových), čo predstavuje medziročný nárast o 8,9 %. Podobne (o 6,83 %) vzrástol aj počet žiadostí o oddlženie – CPP ich na príslušné súdy podalo 16 961, z toho formou konkurzu 16 780 a splátkovým kalendárom 181.
Ako uviedla riaditeľka centra Zuzana Kubovičová, v minulom roku sa sústredili na zvýšenie efektivity služieb: „Výrazne sme skrátili dobu čakania na konzultácie. Vďaka tomu sme vybavili väčšie množstvo klientov, čo sa odzrkadlilo na vyššom počte osobných bankrotov."
„Hlavným dôvodom vysokého počtu osobných bankrotov v minulom i predchádzajúcom roku bola vyššia dostupnosť tohto inštitútu zbavenia sa dlhov, ktorú umožnila zmenená legislatíva a služby CPP," vysvetlila Jana Marková, hlavná analytička CRIF SK. Podľa nej bude počet osobných bankrotov aj v tomto roku vysoký, no oproti vlaňajšku sa pravdepodobne zníži. Od 1. januára 2020 sa totiž zmenila konkurzná legislatíva, ktorá o. i. sprísnila podmienky, za ktorých je možné žiadať o oddlženie formou konkurzu. Zároveň nadobudol účinnosť zákon upravujúci postup ukončenia tzv. starých exekúcií.

Rekordy

Z hľadiska počtu osobných bankrotov za mesiac bol rok 2019 rekordný až štyrikrát. Najprv v máji (1 558), druhý raz v júli (1 589) a hneď potom v auguste (1 639 bankrotov). Najvýraznejší zápis priniesol december, kedy zbankrotovalo až 2 703 Slovákov.

59,18 % zbankrotovaných sú muži, 40,82 % ženy.

Ako v roku 2018, tak aj vlani bolo najviac osobných bankrotov vyhlásených v Banskobystrickom kraji – 3 585, čo predstavuje podiel 22,17 %. S výrazným odstupom nasleduje Košický kraj s 2 329 bankrotmi (14,41 %). Najmenej bankrotov bolo v Bratislavskom kraji – 1 050 (6,49 %). Medziročne vzrástol počet osobných bankrotov vo všetkých krajoch; najviac (o 48,87 %) v Trnavskom, najmenej (o 1,64 %) v Banskobystrickom.

MS
Obrázok: Pixabay

Vývoj počtu osobných bankrotov u nás

Zdroj: CRIF SK

Najväčšie hrozby podnikania

Kybernetické útoky sú podľa Allianz Risk Barometra 2020 aktuálne najväčšou celosvetovou hrozbou pre firmy a ich biznis.

Za najväčšie riziko ich označilo 2 718 poisťovacích expertov (t. j. 39 % hlasov) zo 102 krajín, ktorí sa do deviateho takéhoto prieskumu skupiny Allianz zapojili.

Drahé vydieranie

„Incidenty sú čoraz škodlivejšie a veľké spoločnosti čoraz častejšie čelia sofistikovaným vydieračským útokom," skonštatoval Marek Stanislawski z Allianz Global Corporate & Specialty (AGCS). „Ešte pred piatimi rokmi sa bežné výšky požadovaného výkupného pohybovali v desiatkach tisíc dolárov. Dnes môžu dosahovať milión nové úrovne," podčiarkol.

Firmy čoraz častejšie čelia útokom vydieračov.

Snahy o vysoké výkupné sú jedna vec. Firmy však môžu utrpieť obrovské straty tiež kvôli nedostupnosti potrebných dát, systémov alebo technológií v dôsledku technickej poruchy či počítačového útoku. „Mnohé problémy sú spôsobené ľudským pochybením. Eliminovať ich môžu školenia zamerané na zvyšovanie povedomia zamestnancov v tejto oblasti, ktoré v podnikoch ešte nie sú bežné," dodal expert.

Ďalšie riziká

Prerušenie prevádzky, ktoré viedlo rebríček top biznis rizík sedem ostatných rokov, sa pre rok 2020 posunulo na druhú priečku (37 % hlasov). Treťou najväčšou hrozbou podnikania je zmena legislatívy a regulácií (27 % odpovedí). Pre firmy to predstavuje nové clá, sankcie, opatrenia súvisiace s brexitom či ekonomický protekcionizmus. Podľa AGCS len v priebehu minulého roka sa na celom svete vytvorilo viac ako 1 300 nových obchodných bariér.

Najväčším skokanom v rebríčku pre tento rok je zmena klímy. Dosiahla doteraz najvyššie, siedme miesto (17 % respondentov). Stúpajúce hladiny morí, extrémne suchá, prudké búrky a masívne záplavy zvyšujú fyzické straty a predstavujú hrozbu pre továrne a ďalšie podnikové aktíva, ale aj pre dopravné a energetické trasy, ktoré navzájom prepájajú dodávateľské reťazce. Mnohé firmy sa v budúcnosti budú asi musieť pripraviť na súdne spory súvisiace s klimatickou zmenou, podobne ako „veľké uhlíkové spoločnosti".

Opatrenia

„Prieskum ukazuje, že kybernetické riziká a zmena klímy sú dve významné výzvy, ktoré spoločnosti musia v novej dekáde pozorne sledovať," upozornil Joachim Müller, generálny riaditeľ AGCS. „Samozrejme, existuje veľa ďalších scenárov

Zmeny legislatívy a regulácií sa najviac spájajú s brexitom.

škôd a narušení, ale ak sa predstavenstvá a rizikoví manažéri spoločností nebudú zaoberať týmito dvoma hrozbami, môže to mať na prevádzku, finančné výsledky aj dobré meno firiem fatálny vplyv," varovne uzavrel.

HK

Obrázky: Pixabay

Top 10 rizík podnikania pre rok 2020 (%)

1.	Kybernetické útoky	39
2.	Prerušenie výroby	37
3.	Zmeny v legislatíve a regulácii	27
4.	Prírodné katastrofy	21
	Vývoj na trhu	21
6.	Požiare a explózie	20
7.	Klimatické zmeny	17
8.	Poškodenie reputácie a hodnoty značky	15
9.	Nové technológie	13
10.	Makroekonomický vývoj	11

Zdroj: Allianz

30 rokov podnikania

V priemere štyri z desiatich firiem na Slovensku podnikajú viac ako 20 rokov, 19 % dokonca dlhšie ako štvrťstoročie.

Vyplynulo to z exkluzívneho prieskumu spoločnosti Datank pre ČSOB na reprezentatívnej vzorke 617 našich spoločností. „Spomedzi najmenších firiem, s obratom do 50-tisíc eur ročne, majú najväčšie zastúpenie tie, ktoré začali podnikať medzi rokmi 2005 až 2009," povedal Koloman Buzgó, riaditeľ divízie riešení pre korporátnych klientov banky. „Najvyšší podiel subjektov podnikajúcich viac ako 25 rokov je v radoch väčších podnikov s ročným obratom nad 200-tisíc eur, a to 23 %," skonštatoval.

Najväčšou motiváciou k súkromnému podnikaniu bola nezávislosť.

O niečo väčšie zastúpenie firiem začínajúcich v skorých porevolučných rokoch majú u našich českých susedov. Tam podniká dlhšie ako 25 rokov v priemere každý tretí podnikateľ (32 %). „Rýchla malá a rozsiahla veľká privatizácia, spočiatku aj veľkorysé možnosti financovania, nenasýtenosť domáceho trhu a blízkosť toho nemeckého boli silnými stimulmi rozvoja súkromného podnikania," pripomenul Petr Dufek, analytik banky v ČR. „Netreba zabúdať ani na nízky stupeň regulácie a ochotu skúsiť podnikanie," pridal ďalšie dôvody.

Zložité začiatky

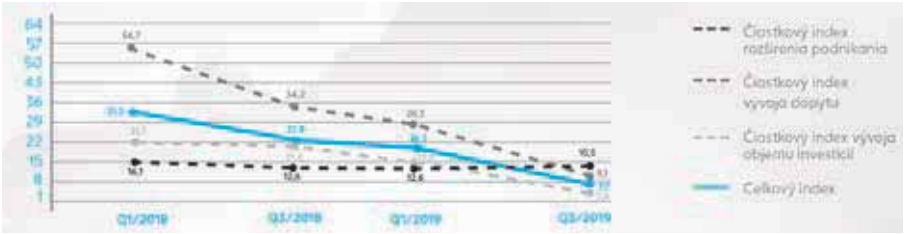
Motivácia začať na vlastnú päsť bola v prípade oboch krajín rovnaká. Takmer každého druhého opýtaného (46 %) viedla k súkromnému podnikaniu nezávislosť. Vidina vyššieho zárobku to bola iba pre necelých 18 %. „Nie je prekvapením, že väčšine podnikateľov sa darilo najlepšie až po zabehnutí podnikania, čo potvrdilo 45 % z nich. Zaujímavosťou je, že 17 % opýtaných sa darilo najlepšie hneď na začiatku. Často šlo o podnikateľov, ktorí na trh poznačený dlhodobým nedostatkom a vysokým dopytom priniesli niečo nové," zdôvodnil K. Buzgó.

Ekonomické ukazovatele po novembri 1989 neboli zďaleka ideálne. „Inflácia v roku 1991 presiahla 50 %. Dovtedy prakticky neexistujúca nezamestnanosť, držaná umelo na nulovej úrovni, rýchlo dosiahla dvojciferné hodnoty – v roku 1992 takmer 12 %," uviedol hlavný ekonóm ČSOB Marek Gábriš. Pre porovnanie: nezamestnanosť v ČR sa v tom istom čase pohybovala na úrovni 4 %. To ovplyvnilo aj najväčšie prekážky, s ktorými sa podnikatelia museli v začiatkoch vyrovnať. Kým na Slovensku sa ako najčastejší problém ukázalo financovanie, v Česku to boli administratíva a nábor zamestnancov.

Optimizmus podnikateľov a firiem má dlhodobo klesajúcu tendenciu.

Viac ako štvrtine podnikateľov pri rozbehu ich podnikania najviac pomohol úver z banky, ďalšia štvrtina ho financovala pôžičkou od rodiny alebo známych. „Treba

Index očakávaní firiem

Zdroj: ČSOB

si uvedomiť, že financovanie podnikateľov, zvlášť tých začínajúcich, nebolo zďaleka dostupné. Úroky na úveroch pre firmy sa v druhej polovici 90. rokov pohybovali na dvojciferných úrovniach. Napr. v roku 1998 dosahoval priemerný úrok takmer 20 %, dnes je to 2,2 % ročne," pripomenul K. Buzgó.

Pesimizmus rastie

Súčasťou prieskumu bolo aj meranie Indexu očakávaní firiem. Ten má dlhodobo negatívnu tendenciu. Klesli všetky jeho čiastkové subindexy, najvýraznejšie v oblasti očakávaného dopytu (až o 19,2 %). Zvýšenie dopytu očakáva len 32 % živnostníkov, malých a stredných firiem. Ide o zatiaľ najnižšiu hodnotu. „To kopíruje vývoj iných predstihových ukazovateľov, ktoré hovoria o postupnom spomaľovaní ekonomickej aktivity. Slovensko má v európskom kontexte stále solídny rast, dynamika však viditeľne zvoľnila," pripomenul M. Gábriš.

Nakoľko ste spokojní so súčasnou ekonomickou situáciou SR?

Zdroj: ČSOB

Prieskum potvrdil, že naši podnikatelia veľmi citlivo vnímajú ekonomický vývoj a jeho vplyv na biznis. Zatiaľ čo v minulých prieskumoch označovali za najväčšie riziká, ktoré by mohli negatívne ovplyvniť ich podnikanie, nedostatok pracovnej sily a zmeny legislatívy, teraz na prvé miesto dali vývoj ekonomického prostredia (42,1 %).

V tejto súvislosti je signifikantné, že priama otázka na súčasnú ekonomickú situáciu krajiny vyvolala až u 65 % účastníkov firiem negatívnu reakciu.

AJ

Obrázok: Pixabay

Biznis chytá druhý dych

V minulom roku vzniklo u nás vyše 21-tisíc nových firiem. Po zaváhaní z roku 2018, kedy sa trend rastu zastavil, opäť padali historické rekordy.

Na Slovensku totiž vlani založilo nový biznis „na zelenej lúke" dovedna 21 443 podnikateľov. Z toho bolo 181 akciových spoločností, zvyšok (21 262) spoločností s ručením obmedzeným. Ide o najvyšší počet nových podnikov za ostatných desať rokov.

Výnimka z trendu

Podľa analýzy poradenskej spoločnosti Bisnode podnikalo u nás ku koncu decembra 2019 dovedna 289 806 podnikov; novovzniknuté subjekty z tohto čísla ukrojili približne 7-percentný podiel.

„Na Slovensku sme prudký nárast novovzniknutých firiem zaznamenávali už od roku 2016. No predvlani sa tento trend zastavil. Za celý rok 2018 vzniklo iba 19 927 nových firiem, čo bolo o 98 menej ako rok predtým," informovala Petra Štěpánová, analytička Bisnode.

Naopak, v roku 2019 zaznamenal tento parameter medziročný nárast o 1 516 firiem.

Vývoj počtu firiem

	vzniknuté	zaniknuté
2015	12 677	8 675
2016	18 296	8 595
2017	20 025	8 065
2018	19 927	5 074
2019	21 443	3 978

Zdroj: Bisnode

Regionálna bilancia

Rovnako ako po minulé roky, aj vlani najviac nových podnikov založili v okolí hlavného mesta. „Viac než štvrtinu všetkých novo zaregistrovaných firiem evidujeme v Bratislavskom kraji. Podnikatelia tu zapísali 6 017 spoločností s ručením obmedzeným a 11 akciových spoločností," sumarizuje P. Štěpánová.

Druhým najsilnejším bol Nitriansky kraj, ktorý si zapísal 2 262 nových spoločností s ručením obmedzeným a štyri akciové spoločnosti. Naopak, najmenej nových firiem má na konte Trenčiansky kraj – 1 501 eseročiek a deväť akcioviek.

Odvetvový sumár

Najviac spoločností s ručením obmedzeným (4 028) sa registrovalo v bezpečnostných a administratívnych činnostiach, vo verejnej správe, vzdelávaní a v zdravotníckej starostlivosti. V oblastiach stavebníctva, veľkoobchodu, maloobchodu, opravy motorových vozidiel a pozemnej dopravy to bolo 3 640 subjektov.

Čo sa týka akciových spoločností, najviac (54) ich vzniklo v sektoroch telekomunikácií, finančného sprostredkovania, poistenia, nehnuteľností a účtovných činností.

Priaznivý trend v slovenskom biznise sa potvrdil aj pri sledovaní zániku firiem. Podnikatelia vlani zatvorili dovedna 3 978 spoločností, čo pri detailnom pohľade potvrdzuje dlhodobý pokles tohto negatívneho indikátora podnikania.

PN

Obrázok: Pixabay

Podvodov pribúda

Podnikanie je čoraz viac poznačené podvodmi. Deje sa to nielen na Slovensku; podobné skúsenosti majú aj v Českej republike, Maďarsku či Rumunsku.

Páchatelia majú premyslený takmer každý detail. Vydávajú sa za konkrétnych odberateľov, aby sa mohli bez zaplatenia dostať k tovaru. Spoločnosť Euler Hermes, ktorá sa venuje poisteniu obchodných pohľadávok, zaznamenala v poslednej dobe množstvo prípadov so spoločnými znakmi.

Vynaliezavosť podnikavcov

Podvodníci sa často snažia využiť dobré meno existujúcich firiem v zahraničí a oklamať tak dodávateľov. Napr. falošný odberateľ prebral meno francúzskej firmy a objednal si doručenie tovaru na ním určenú adresu. Tento „vynaliezavý podnikateľ" dokonca vytvoril vierohodnú webovú stránku, na základe ktorej si slovenský dodávateľ myslel, že je všetko v poriadku, a tovar dodal. Až po uplynutí dátumu splatnosti faktúry prišiel na to, že bol podvedený...

Častými podvodníkmi dnes bývajú falošní odberatelia.

Alebo ďalší prípad: podvodník telefonoval v mene klienta Euler Hermes odberateľovi, aby mu oznámil zmenu bankového účtu, na ktorý treba platbu uhradiť. „Už pred rokom sme upozorňovali na falošných odberateľov, no, žiaľ, počet týchto prípadov ďalej rastie. Rovnako aj počet iných typov podvodov spojených s obchodovaním medzi firmami. Pravdepodobne sa stanú jedným z top rizík podnikania v blízkej budúcnosti. Žiaden z týchto podvodov nie je identický; každý je iný, preto treba byť naozaj opatrný," skomentoval Peter Mucina zo spoločnosti Euler Hermes.

Ďalšie príklady

V ČR mali viacero podobných prípadov. V jednom z nich spoločnosť pomohla klientovi odhaliť falošného odberateľa ešte pred podpisom kontraktu. Indikátorom bolo, že si objednal tovar za sumu prevyšujúcu celkový obrat danej firmy. Podvodníkom pomáhajú aj nové technológie. Vo svete nedávno rezonovala téma využitia umelého, počítačom vytvoreného hlasu, identického s hlasom riaditeľa jednej britskej spoločnosti. Ten zavolal svojmu podriadenému, aby previedol viac ako 240-tisíc dolárov na účet v Maďarsku. Softvér bol schopný imitovať nielen samotný hlas, ale dokonca tonalitu, intonáciu i akcent.

Opatrnosť, opatrnosť...

Aby ste nenaleteli, všímajte si varovné znaky. Objaví sa nový odberateľ, ktorý zrazu požaduje viacero dodávok. Objednáva vo veľkých množstvách, za tovar akceptuje vyššiu cenu. Podozrivou je aj náhla zmena adresy firmy, resp. miesta doručenia. Signálom na opatrnosť môže byť tiež veľká geografická vzdialenosť alebo chýbajúca súvislosť medzi oblasťou podnikania dodávateľa a odberateľa.
Pri existujúcom odberateľovi P. Mucina odporúča overiť si objednávku u osoby, s ktorou ste na strane odberateľa už komunikovali, skontrolovať adresu dodania, resp. e-maily a web. Prospešné by tiež bolo prekontrolovať si objednávajúcu osobu či predmet objednávky. Zvláštne môže byť, ak nová objednávka je na úplne iný tovar, ako boli predchádzajúce.

Každú objednávku, ktorá vybočuje z normálu, radšej preverte.

V prípade nového odberateľa nie je zbytočné prekontrolovať jeho pravosť cez obchodný register a internetové vyhľadávače, rovnako tak správnosť webovej stránky alebo e-mailovej adresy. Je potrebné dať si pozor na zdanlivé drobnosti: pomlčku, podčiarkovník, resp. koncovku. Napr. správne je @eulerhermes.com, ale už nie @euler_hermes.com ani @eulerhernnes.com.

MD

Obrázky: Freelmages, Pixabay

Zamestnávanie rodinných príslušníkov jednoosobovými eseročkami

Zákonom č. 320/2019 Z. z. schválil parlament novelu zákona č. 82/2005 Z. z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

S účinnosťou od 1. 1. 2020 môžu rodinní príslušníci legálne vypomáhať aj v jednoosobových eseročkách. Doposiaľ mohli legálne pracovať (bez pracovnej zmluvy alebo dohody) a byť legálne zamestnávaní len fyzickými osobami – podnikateľmi. Schválená novela sa vzťahuje len na také spoločnosti s ručením obmedzeným, ktoré majú najviac jedného spoločníka (fyzickú osobu). Podľa názoru zákonodarcu ide v prípade spoločnosti (s. r. o.) s jediným spoločníkom de facto o fyzickú osobu – podnikateľa, na ktorú sa už vzťahuje výnimka z nelegálneho zamestnávania, a to bez ohľadu na počet jeho zamestnancov alebo konateľov. Uvedená novela tak má spĺňať podmienku rovnakého zaobchádzania a požiadavku ústavnej konformity.

Príbuzenstvo rečou práva

Osoba, ktorá vykonáva pre obchodnú spoločnosť (s. r. o.) prácu, musí byť rodinným príslušníkom fyzickej osoby – spoločníka dotknutej obchodnej spoločnosti. Za rodinného príslušníka zákon považuje príbuzného v priamom rade, súrodenca alebo manžela tejto osoby. Zákonná výnimka sa teda nevzťahuje na iných príbuzných, napríklad tety, bratrancov, netere, synovcov, svokrovcov a podobne.

Príbuznými v priamom rade sú všetci predkovia a potomkovia, t. j. prastarí rodičia, starí rodičia, deti, vnuci atď. Súrodenci sú príbuzní v pobočnom rade, pričom nie je právne významné, či ide o súrodencov od oboch spoločných rodičov alebo len jedného. Manželom rozumieme osobu, ktorá vstúpila do manželského zväzku s osobou opačného pohlavia.

Novela sa vzťahuje iba na eseročky s jedným spoločníkom – fyzickou osobou.

V zmysle zákona o rodine sú blízkymi osobami aj osvojiteľ a osvojenec, medzi ktorými vzniká rovnaký vzťah ako medzi biologickými rodičmi a ich deťmi. Ak vznikne príbuzenstvo na základe osvojenia (aj medzi príbuznými osvojiteľa a osvojencom), je tým vylúčené ďalšie trvanie príbuzenstva na biologickom základe, ktoré de iure zaniká. Ak teda osvojenec získal nových príbuzných na základe osvojenia, jeho biologické príbuzenstvo zaniká a vznikajú príbuzenské vzťahy s predkami a potomkami osvojiteľa. Pre príbuzenský vzťah u súrodencov to platí rovnako – buď existuje na biologickom základe, alebo vzniká osvojením.

Ďalšie podmienky

Rodinný príslušník musí byť dôchodkovo poistený, poberateľom dôchodku podľa osobitného predpisu alebo žiakom či študentom do veku 26 rokov. Osoby dôchodkovo poistené vymedzujú zákony č. 461/2003 a č. 328/2002 (sú to napr. zamestnanci, SZČO, vojaci dobrovoľnej vojenskej prípravy atď.). Poberateľov dôchodkov rovnako ustanovujú tieto predpisy a sú nimi napr. poberatelia starobných, invalidných a ďalších dôchodkov.

Na základe školského zákona sa za žiaka považuje fyzická osoba, ktorá sa zúčastňuje na výchovno-vzdelávacom procese v základnej či strednej škole, v škole pre deti a žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami a v základnej umeleckej škole. Netreba však opomínať skutočnosť, že fyzická osoba vo veku do 15 rokov (alebo staršia ako 15 rokov do skončenia povinnej školskej dochádzky) môže vykonávať len ľahké práce, ktoré svojím charakterom a rozsahom neohrozujú jej zdravie, bezpečnosť, ďalší vývoj alebo školskú dochádzku pri činnostiach a podujatiach vymedzených v zákonníku práce. Za študenta ďalej môžeme považovať dieťa v období od skončenia povinnej školskej dochádzky do dosiahnutia veku 26 rokov, ak sa sústavne pripravuje na povolanie štúdiom.

Všetky vyššie uvedené podmienky musia byť splnené kumulatívne, v opačnom prípade dochádza k nelegálnej práci, resp. k nelegálnemu zamestnávaniu. Novela zákona je tak pozitívnym prínosom hlavne pre menších podnikateľov, ktorí si založili spoločnosť s ručením obmedzeným a občas využijú pomoc svojich rodinných príslušníkov (napr. nimi nahradia svoju dočasnú neprítomnosť z dôvodu zhoršenia vlastného zdravotného stavu).

JUDr. Katarína Bystrická, advokátka
Právne centrum, s. r. o.
Obrázok: Pixabay

Zmeny na postoch

VÚB banka

... v novembri oznámila zmeny v manažmente. Na post vrchnej riaditeľky prevádzky a IT nastúpila Marie Kovářová. Vo finančnej oblasti sa pohybuje už vyše 20 rokov (Česká pojišťovna, Generali PPF Holding, McKinsey&Company, Homecredit). Skúsenosti získala nielen doma v ČR, ale aj v Nemecku, Rumunsku a Číne. Stojí pred ňou výzva v podobe riadenia zmeny core bankingového systému.

Dragana Smolović prebrala funkciu riaditeľky ľudských zdrojov a organizácie. Na Slovensko prišla z rodného Srbska, kde od roku 2012 pracovala v Banca Intesa Belehrad. Ostatné 3 roky tam zodpovedala za oblasť HR, ale aj za internú komunikáciu, CSR a projektový manažment. Predtým pôsobila v srbskej ProCredit Bank.

LL

J&T Real Estate

Za komunikáciu spoločnosti a kontakt s médiami je od decembra zodpovedný Daniel Suchý. Má 20-ročné skúsenosti z médií a public relations. Do JTRE nastúpil v máji 2019 na post senior PR manažéra. Predtým pôsobil v PR agentúre, v printových i online médiách. V denníku Pravda a týždenníku Trend sa špecializoval na oblasť realitného trhu, architektúry a mestského rozvoja. Vo funkcii vystriedal Katarínu Krajňákovú, ktorá odišla na materskú dovolenku.

DS

KPC-Group

Novou posilou lokálneho tímu obchodníkov vo firme sa koncom roku 2019 stala Martina Marešová na poste Senior Account Executive. Dlhoročné skúsenosti v oblasti IT a obchodu získala o. i. v spoločnostiach Experis, Oracle a Scala Business Solutions, kde sa vo funkcii CEO venovala implementácii ERP systému. Na starosti má vybraných top zákazníkov z finančného sektora. KPC-Group pôsobí v SR, ČR a Rumunsku ako výhradné zastúpenie Gartner, vedúcej nezávislej výskumno-poradenskej spoločnosti v oblasti IT.

VV

Jenewein Group

Prvým COO poradenskej skupiny sa od januára stal Matej Taliga. Riadi jej strategické smerovanie a rozvoj, zodpovedá za prevádzkové záležitosti, kvalitu, procesy, marketing a branding. Ako Private Client Partner stojí na čele česko-slovenskej platformy Jenewein.private, v rámci ktorej sa orientuje na privátny consulting.

Z externého prostredia prišiel aj skúsený konzultant Rastislav Mackanič. Má viac ako 15-ročné skúsenosti z inej globálnej poradenskej spoločnosti, kde pracoval na takmer dvoch stovkách Executive Search projektov na Slovensku, v ČR a ďalších krajinách EÚ. Ako Client Partner zodpovedá za vyhľadávanie lídrov pre vrcholový manažment, so zameraním na súkromné a rodinné firmy.

JH

SAPI

Nový rok priniesol zmenu vo vedení Slovenskej asociácie fotovoltického priemyslu a OZE (SAPI). Po takmer desiatich rokoch odstúpila z postu riaditeľky Veronika Galeková a na jej miesto bol zvolený dlhoročný člen výkonného výboru Ján Karaba. Patrí medzi uznávaných odborníkov v oblasti energetiky a v rámci asociácie zastrešuje viacero projektov. Zúčastňoval sa rokovaní s predstaviteľmi ministerstiev, ÚRSO či distribučných spoločností. Je spoluautorom konceptu lokálneho zdroja.

JV

Gebrüder Weiss

V medzinárodnej dopravnej a logistickej spoločnosti je za oblasť Air & Sea od začiatku roka zodpovedný Lothar Thoma. V oblasti logistiky pracuje už viac ako 20 rokov; naposledy bol zodpovedný za celkovú obchodnú činnosť koncernu ako predseda predstavenstva. Predtým pracoval v rôznych riadiacich funkciách v iných prepravných a logistických firmách. Jeho predchodca Heinz Senger-Weiss na prelome rokov odstúpil z riadiacej funkcie vo vedení spoločnosti.

HJ

O2 Slovakia

Najvyššie vedenie spoločnosti od februára posilnil Tomáš Kimlička, ktorý prišiel na post CFO. Má viacročné pracovné skúsenosti v manažérskych funkciách finančného riadenia, napr. v spoločnostiach Tatry Mountain Resorts či SkyEurope Airlines. Venoval sa implementácii riadiacich procesov a systémov, pokrýval komplexné oblasti účtovníctva, controllingu, procurementu a IT.
Na poste nahrádza Martina Klímeka, ktorý prijal pracovnú výzvu v ČR.

TM

Costa Coffee Slovensko

Na post country managera nastúpil koncom roka Peter Krajčovič. Kariéru začal vo firme Henkel; pokračoval v spoločnosti Oriflame, kde sa stal prevádzkovým riaditeľom pre strednú Európu. Neskôr pracoval ako nezávislý konzultant pre logistiku a e-commerce. V spoločnosti Lagardère Travel Retail, pod ktorú patrí aj Costa Coffee, pôsobí od roku 2018. Zodpovedá za expanziu obľúbeného britského kaviarenského reťazca na Slovensku.

BM

Kaufland Slovenská republika

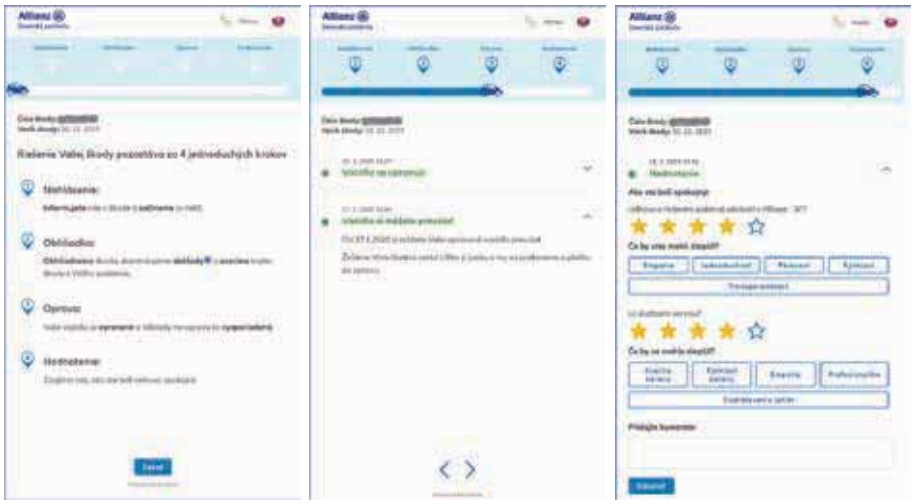

Od 1. marca nastúpil do čela firmy Vladimír Tomko. V rámci skupiny pôsobí už takmer 10 rokov; ostatné tri úspešne viedol pobočku v Chorvátsku. Predtým pracoval vo vedení sesterského obchodného reťazca v Bratislave.
Doterajší generálny riaditeľ Paul Pauls ukončil svoje 33-ročné pôsobenie v Kauflande (z toho 10 rokov na Slovensku) a odišiel do dôchodku.

LL

Online sprievodca škodou

Allianz – Slovenská poisťovňa spustila unikátnu digitálnu službu na riešenie škôd v havarijnom poistení.

Rýchlosť, jednoduchosť, transparentnosť a empatia. To sú základné výhody nového online sprievodcu škodou, ktorý pre svojich klientov koncom októbra 2019 spustila Allianz – Slovenská poisťovňa. Systém umožňuje sledovať riešenie škody krok za krokom, čím uľahčuje komunikáciu poisťovne s klientom.

Požiadavka praxe

Online sprievodca vznikol na základe požiadaviek samotných zákazníkov. „Pri zisťovaní spokojnosti klientov s riešením škôd v havarijnom poistení sa ukázalo, že klienti žiadajú viac informácií o priebehu riešenia a aktuálnom stave ich poistnej udalosti," približuje Agata Przygoda, viceprezidentka rezortu prevádzky Allianz – SP. „Vyvinuli sme preto online sprievodcu škodou, ktorý napĺňa štyri dôležité kritériá: rýchlosť, jednoduchosť, transparentnosť a empatiu," dopĺňa. Sprievodca bol navrhnutý tak, aby sa dal aplikovať v mnohých krajinách. Nejde však o aplikáciu, ale o interaktívnu mikrostránku.

Online sprievodca škodou pozostáva zo štyroch krokov:

1. Nahlásenie
2. Obhliadka
3. Oprava
4. Hodnotenie

Škoda ako zásielka

Princíp sprievodcu je podobný sledovaniu doručenia balíka. „Zákazníkovi po zaregistrovaní škodovej udalosti príde notifikácia prostredníctvom e-mailu alebo SMS správy s odkazom, na ktorom môže sledovať stav svojej poistnej udalosti," opisuje Milan Rajec, riaditeľ odboru likvidácie poistných udalostí Allianz – SP. „Výhodou je, že klient môže dokumenty potrebné pri poistnej udalosti vložiť priamo prostredníctvom sprievodcu," zdôrazňuje.

Klient čaká, poisťovňa koná

Poistník dostáva aktualizácie stavu riešenia jeho škody či informáciu o potrebe doložiť dokumenty cez ním zvolený komunikačný kanál. Nemusí nikam zdĺhavo volať ani sa nikde registrovať. „Klient je pasívny a poisťovňa ho aktívne informuje o stave riešenia škody a prípadných potrebných krokoch," informuje Jozef Kruppa, riaditeľ odboru market manažmentu Allianz – SP. „Od spustenia systému 31. októbra minulého roka sme poškodeným klientom poslali takmer 15-tisíc odkazov na sledovanie poistnej udalosti. Až 60 percent z nich odkaz využilo a toto číslo stále rastie," konštatuje s uspokojením.

Sprievodca uľahčuje komunikáciu poisťovne s klientom v oblasti havarijného poistenia.

Po vyriešení škody poisťovňa v poslednom, štvrtom kroku zisťuje, ako bol zákazník spokojný. Ten hodnotí svoj výsledný dojem na stupnici od jednej do piatich hviezdičiek. „Celkové hodnotenie našich služieb sa zobrazuje priamo na našej webstránke. Klient navyše môže k hodnoteniu pripísať i svoj komentár. Ďalej ho kontaktujeme a zisťujeme podrobnosti. Tieto informácie nám potom slúžia na zlepšovanie služieb," vysvetľuje J. Kruppa.

Výhody online sprievodcu

Po nahlásení škody v havarijnom poistení dostane klient e-mail alebo SMS s odkazom na prístup do online sprievodcu škodou. Vďaka nemu získa:

- jedným klikom vždy aktuálne informácie o stave riešenia svojej škody,
- automatické notifikácie o zmene stavu riešenia škody,
- možnosť zistiť stav škody cez mobil, tablet, počítač – žiadna inštalácia ani registrácia,
- intuitívny a prívetivý dizajn, zrozumiteľné informácie bez odborného žargónu,
- možnosť doplniť chýbajúce doklady,
- rýchlejšie riešenie škody v 4 krokoch,
- sprievodcu škodou aj v anglickej verzii.

200 notifikácií denne

Klienti Allianz – SP nahlásia každý deň 600 až 700 poistných udalostí, z čoho približne 200 škôd je z havarijného poistenia. „Len počas prvého mesiaca používania sprievodcu sme klientom poslali 5 500 notifikácií o stave riešenia ich škody. Išlo najmä o to, že ich škodu sme zaregistrovali, že je krytá alebo že ich vozidlo je opravené a môžu si ho vyzdvihnúť. Denne poškodeným pošleme 200 až 300 notifikácií," upresňuje M. Rajec. Sprievodca škodou funguje na všetkých zariadeniach – na počítači, tablete aj mobile.

VN

Obrázky: Allianz – SP

GW2012307

Auto bez starostí

Operatívny lízing pre fyzické osoby umožňuje už aj jednotlivcom využívať mobilitu so službami. Zároveň ide o zaujímavý benefit, ktorý dokáže firma poskytnúť zamestnancovi.

Ešte donedávna bolo takmer nemysliteľné, aby vozidlo, ktoré vám stojí v garáži, nebolo vaše. Jednoducho vlastniť bola jediná možnosť, ako si auto obstarať. Spočiatku na to bola potrebná veľká časť celoživotných úspor. Auto sa kupovalo na celý život. Po revolúcii, s rozšírenou ponukou a vyššou cenou, predstavoval rýchlejší a „menej bolestný" spôsob získania auta úver či finančný lízing. Dnes sa, našťastie, pre mnohých stáva dôležitejšia mobilita. Potreba dostať sa z bodu A do bodu B. Neinvestovať zbytočne veľa peňazí

Lízing prináša mobilitu bez starostí, plánovanie výdavkov a úsporu času.

a neutápať ich do vozidla, ktoré sa po istej dobe i tak predá. Radšej si užívať mobilitu bez starostí, plánovať si výdavky a šetriť čas.

Operatívny lízing

Pre fyzické osoby funguje na podobnom princípe ako pre právnické osoby. Podstatou je, že prefinancujete len rozdiel medzi obstarávacou cenou a zostatkovou hodnotou vozidla na konci jeho nájmu, teda len reálne využitý čas. Významnou konkurenčnou výhodou – v porovnaní s ostatnými formami – je financovanie. Nepotrebujete žiaden vstupný kapitál, žiadnu akontáciu ako percento z ceny vozidla. Auto nevlastníte, po celú dobu si ho prenajímate.

Finančné výdavky si viete plánovať, pretože mesačná platba je daná vopred. Sú v nej zahrnuté všetky náklady spojené s prevádzkou vozidla, teda nielen obstarávacia cena. Ide napr. o náklady na prvú registráciu vozidla na území SR, diaľničnú známku, povinné zmluvné poistenie, havarijné poistenie (vrátane GAP poistenia na účtovnú cenu vozidla), náklady na opravy, pravidelnú údržbu vozidla a pneumatiky, ich prezutie a uskladnenie, nepretržité asistenčné služby po celej Európe, balík pre náhradnú mobilitu v prípade, že je vaše auto v servise.

Výhody a možnosti

V rámci operatívneho lízingu máte mobilitu 24 hodín denne, pričom benefitujete z úspory času aj peňazí. Ťažíte z množstvových zliav, ktoré má lízingová spoločnosť dojednané s importérmi, servismi a pneuservismi. Ďalej profitujete z dostupnej servisnej a pneuservisnej siete po celom Slovensku. Konkrétny model, motorizáciu aj výbavu vozidla si vyberáte sami. Po ukončení trvania nájomnej zmluvy vozidlo vrátite lízingovej spoločnosti, príp. si ho môžete odkúpiť. No tiež môžete uzavrieť novú zmluvu o prenájme iného vozidla.

Celkovo úspora pri operatívnom lízingu – v porovnaní s klasickým vlastníctvom auta – dosahuje v priemere 20 až 25 % na vozidlo.

Firemný benefit

Operatívny lízing pre fyzické osoby sa môže stať aj významným benefitom v prípade, že ho poskytuje firma zamestnancovi. Ak ako firma nemáte možnosti zvýšiť počet služobných vozidiel pre zamestnancov, riešením môže byť operatívny lízing pre súkromné osoby. Ako zamestnávateľ týmto spôsobom viete sprostredkovať svojim zamestnancom nepretržitú mobilitu, ale aj externú starostlivosť o ich vozidlá. Môžu sa tak venovať pracovným záležitostiam a neodbiehať počas pracovnej doby kvôli autu do servisu či pneuservisu.

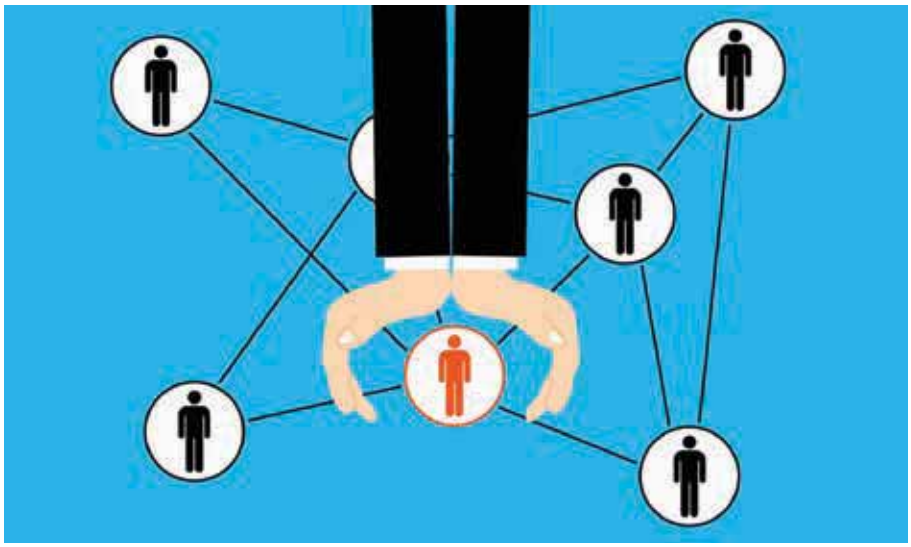
Mesačná platba zahŕňa všetky náklady spojené s prevádzkou vozidla.

Mobilita je veľmi silný firemný benefit, v dnešnej dobe možno najsilnejší. Ak chcú firmy prispieť zamestnancom na dopravu, legislatívne to majú cez operatívny lízing pre fyzické osoby oveľa jednoduchšie, ako keby mali prispievať na vozidlá v ich súkromnom majetku.

Lucia Čišková, výkonná riaditeľka
Business Lease Slovakia
Obrázok: Pixabay

Životné poistenie je stále málo zaujímavé

Hoci populácia starne a v zadlženosti domácností lámeme európske rekordy, namiesto životného poistenia sa spoliehame, že sa nič nestane.

Poistenie nehnuteľnosti či domácnosti už považujeme za bežnú vec, no len necelá polovica Slovákov má nejakú formu životného poistenia. Je nám teda majetok prednejší než život? Ako sa ukazuje, kým k nehnuteľnostiam sa väčšina Slovákov dostáva vďaka úveru z finančnej inštitúcie, ktorá poistenie nehnuteľnosti priamo vyžaduje, v prípade života sa spoliehame na to, že sa nič nestane. Druhým, ešte vážnejším dôvodom nízkeho záujmu je slabé uvedomenie si podstaty poistenia a neznalosť produktov na trhu. Respektíve neschopnosť vybrať si z ponúk tú najvhodnejšiu.

Životné poistenie má predovšetkým pomôcť prefinancovať následky poistnej udalosti.

Na čo slúži

Podstata životného poistenia spočíva v tom, že má pomôcť prefinancovať následky poistnej udalosti, často nečakanej a tragickej. Preto – aj s ohľadom na zhoršujúce sa ekonomické podmienky či starnutie obyvateľstva – by si mal každý, najmä však živiteľ rodiny, vždy položiť základnú otázku, do akej miery môže prípadná poistná udalosť zasiahnuť rodinný rozpočet a či na to rodina finančne má, aby vykryla potenciálne výdavky aj v prípade úrazu s trvalým následkom.

Avšak aby vám životné poistenie slúžilo, musí byť správe nastavené. To znamená, že po celý čas existencie musí zohľadňovať vaše konkrétne potreby.

Ako vyskladať poistku

Väčšina životných poistení sa vzťahuje na prípad dožitia sa určitého veku a prípad smrti. Podľa typu poistenia tak môže pokrývať dlhodobú práceneschopnosť z dôvodu poistnej udalosti, chirurgický zákrok, závažné ochorenia, trvalú invaliditu a podobne. Vždy treba zvážiť, aké riziká si chcete poistiť. Napríklad ak poistíte len úraz, no smrť nastane iným spôsobom ako úrazom, poisťovňa pozostalým poistné plnenie nevyplatí.

Výška krytia by tiež mala zohľadňovať vašu aktuálnu situáciu. Krytie pre prípad invalidity s výškou plnenia napríklad 3 000 eur je už dnes nedostatočné. Podhodnocovať výšku poistného krytia, prípadne klamať či zatajovať pred poisťovňou závažné choroby sa nevypláca. Poisťovňa by mohla poistné plnenie krátiť či odmietnuť. Neprehliadajte ani výluky z poistného krytia. Je to najčastejší problém chýb v každom druhu poistenia.

Pri výbere treba zvážiť aj druh životného poistenia – či chcete rizikové, kapitálové, investičné alebo úrazové. Práve od vašich aktivít – ako aj veku – závisí, ktorý druh je pre vás najvhodnejší. Ak popri poistení chcete svoje prostriedky aj zhodnotiť, možnosťou je kapitálové, ako aj investičné životné poistenie. Treba si však uvedomiť, že tieto druhy poistenia nie sú primárne určené na investovanie či sporenie, takže vysoké zhodnotenie prostriedkov nečakajte.

Dôverujte odborníkom

Žiadajte vysvetlenia, ak sa v ponukách či odborných termínoch neorientujete. Bude to stále lepšie než následne znášať

Najdôležitejšie je poistiť riziká, ktoré spôsobia dlhodobý výpadok príjmu.

dôsledky zlých rozhodnutí. Nie je ani hanbou prípadne sa obrátiť na finančného odborníka, ktorý má o produktoch prehľad, dokáže ich nestranne porovnať a na základe posúdenia finančnej situácie človeka navrhnúť optimálny variant poistenia na mieru. Teda taký, čo zohľadňuje príjmy a výdavky, aby v prípade nepredvídateľných okolností bola rodina finančne zabezpečená.

Darina Huttová, generálna tajomníčka
Asociácia finančných sprostredkovateľov a finančných poradcov (AFISP)
Obrázok: Pixabay

Platiť hodinkami či náramkom...

Platby pomocou nositeľných zariadení sú v Európe stále obľúbenejšie – ich počet oproti roku 2018 vzrástol osemnásobne.

Tento trend sa šíri: zariadenia, ktoré takéto platby umožňujú, sú dostupné v 26 členských krajinách EÚ a vo viac ako 30 rôznych modeloch. Hoci ide o relatívnu novinku, naučiť sa platiť týmto spôsobom je jednoduché.

Kto je najlepší?

Medzi európskymi krajinami v tejto oblasti vedie Holandsko, kde sa v roku 2019 pomocou nositeľných zariadení uskutočnila tretina (33 %) všetkých platieb. S odstupom nasledujú Veľká Británia (18 %) a Švajčiarsko (8 %). Susedná ČR sa umiestnila siedma. Údaje zahŕňajú používanie tak aktívnych (s batériou), ako aj pasívnych (bez batérie) zariadení.
Na čele svetového rebríčka tróni Austrália, Spojené štáty obsadili ôsme miesto.

Nový spôsob platby je rýchly a pohodlný.

Všetky ostatné krajiny v TOP 10 sú európske. Na starom kontinente je trend naďalej rastúci: za uplynulý rok počet európskych transakcií prevýšil počet amerických takmer dvadsaťkrát (19,4-krát).
S pokračujúcim vývojom vstupujú do hry i módne značky, ktoré celý trh posúvajú o krok ďalej. Vznikajú tak zariadenia, ktoré sú nie len funkčné, ale plnia súčasne i úlohu vysoko módnych doplnkov.
V súčasnej dobe používa chytré hodinky alebo športový náramok každý piaty človek. Predpokladá sa, že v roku 2020 bude mať celosvetový trh s nositeľnými zariadeniami hodnotu 30 mld. €.

Nositeľné zariadenie

... je vybavené technológiou NFC (Near-Field Communication). Ak s ním užívateľ prepojí svoju debetnú alebo kreditnú kartu, môže platiť bezkontaktne úplne rovnako ako priamo s danou platobnou kartou.

Nositeľné zariadenie prináša používateľovi viac komfortu.

Zariadenie môže byť pasívne (napr. prsteň) alebo aktívne (tzv. chytré hodinky). Pri použití prvého treba do platobného terminálu zadať PIN platobnej karty. V druhom prípade je možné PIN zadať priamo do zariadenia a platbu potvrdiť jeho jednoduchým priblížením k terminálu.

PS

Obrázok: Pixabay

naša anketa

Téma: goodwill

1 Aký význam pripisujete goodwillu firmy? Je dnes dôležitejší ako v minulosti?

2 Ako budujete goodwill vašej spoločnosti?

Marián Hrotka
člen predstavenstva Wüstenrot

1 Ak by som si mohol pomôcť fyzikou, zvyšovanie goodwillu chápem ako zvyšovanie potenciálnej energie pri krátkodobej strate energie kinetickej. To znamená investície do budúceho rozvoja spoločnosti verzus realizácia krátkodobého zisku. Goodwill je rovnako dôležitý dnes ako pred rokmi, ale tlak na výsledok sa v regióne CEE citeľne zvyšuje. Na druhej strane, v dnešnej dobe je pre každú firmu existenciálne dôležité investovať do know-how, technológií, digitalizácie alebo procesov.

2 Vo Wüstenrote sa snažíme o zvyšovanie inovačného potenciálu firmy. To sa začína výberom správnych ľudí a nastavením tímu, definovaním oblastí, ktoré v strednodobom horizonte dosiahnu merateľné výsledky. U nás sú to určite produktové inovácie, digitálne riešenia, ktoré zrýchlia a zjednodušia život našim sprostredkovateľom, a v neposlednom rade zlepšenie služieb klientom. Naše inovácie vždy porovnávame s top hráčmi na trhu, preto je naším cieľom dostať sa vo vybraných oblastiach a segmentoch na špičku trhu.

Získať produkt s výnosom

až 9 % je jednoduchšie, ako si myslíte

Chcete konečne bývať vo vlastnom? Uzatvorte si Prémiové stavebné sporenie a posuňte sa bližšie k svojmu vysnívanému domovu.

Stavebné sporenie si klienti uzatvárajú s **cieľom financovania bývania**. Jeho hlavnými výhodami sú nielen garantovaný fixný ročný úrok, ale – po splnení zákonných podmienok – aj **štátna prémia, ktorá nepodlieha dani z príjmu**.

Na Slovensku poskytujú stavebné sporenie tri spoločnosti s rozdielnymi úrokmi a podmienkami, **preto je dôležité vybrať si takú, s ktorou získate prémiové benefity. Wüstenrot** poskytuje **Prémiové stavebné sporenie**, ktoré vám prinesie množstvo výhod:

Zhodnotenie vkladov až 9 %*

Vo Wüstenrote môžete pri splnení zákonných podmienok rátať **so štátnou prémiou až 2,5 %, so základným úročením 0,3 % a s W-prémiou vo výške 6,2 % z ročného vkladu** pri dohodnutej dobe sporenia 9 rokov (alebo 2,7 % so 6-ročnou dobou sporenia, prípadne 0,7 % pri troch rokoch sporenia). Ak si všetky tri úroky spočítate, dostanete krásny výsledný úrok vo výške až 9 %. A to už stojí za to.
*viac o podmienkach na www.wustenrot.sk

100 % zľava za vedenie účtu

V prípade, ak výška vášho ročného vkladu presiahne 1 200 €, získate **100 % zľavu z poplatku za vedenie účtu**. Ročná úspora môže predstavovať takmer 24 €.

Benefit pre deti

Ak uzatvárate stavebné sporenie **pre deti do 18 rokov, ZDARMA** môžete získať poistenie trvalých následkov pri úraze dieťaťa a poistenie zákonného zástupcu dieťaťa pre prípad úmrtia.

Riziko nehrozí

Vaše vklady sú zákonne chránené až do výšky 100 000 €.

Benefit Cestovné poistenie

Získate ho pre seba, manžela(ku) a všetky vaše deti nasledujúci kalendárny mesiac po tom, čo vložíte na účet stavebného sporenia aspoň 40 €.
Tento benefit je možné získať opakovane po realizácii minimálneho vkladu na zmluvu o stavebnom sporení.

LB

Viac info získate na: www.wuestenrot.sk

infosporitelna@wuestenrot.sk
*6060 (0850 60 60 60)

GW2012304

* Nominálne zhodnotenie vkladov 9 % ročne platí za predpokladu uzatvorenia Prémiového stavebného sporenia s dohodnutou dobou sporenia na 9 rokov. Základné úročenie platí počas deviatich rokov od uzatvorenia zmluvy o stavebnom sporení vo výške 0,3 % p.a. a každoročná W-prémia vo výške 6,2 % z vkladov pripísaných na zmluvu o stavebnom sporení v danom kalendárnom roku. V posledných troch kalendárnych rokoch je max. vklad na zmluvu o stavebnom sporení pre výpočet W-prémie 5 000 € pre každý z posledných troch kalendárnych rokov. Vklady prevyšujúce sumu 5 000 € v týchto troch kalendárnych rokoch sa úročia základnou úrokovou sadzbou. Štátna prémia je uvedená za podmienok platných v rokoch 2019 a 2020.

Robotizácia pracovných miest

Pokladníci v supermarketoch, poštoví doručovatelia, vodiči metra či administratívni pracovníci. Tí všetci budú v blízkej budúcnosti nahradení efektívnejšími robotmi.

Zlaté časy, naopak, čakajú zamestnancov v IT a odboroch založených na ľudskom prístupe, kreativite a analytickom myslení. Úbytku pracovných postov sa však báť nemusíme, lebo tie nepotrebné budú nahradené novo vytvorenými.

Kde sa uplatnia

„Každú naprogramovateľnú prácu, ktorú možno definovať matematickou alebo logickou rovnicou, budú v budúcnosti vykonávať roboti," vyhlásil nedávno John Publiano, expert na problematiku robotizácie práce. Do roku 2030 by podľa odhadov mohlo byť až 25 % pracovných miest automatizovaných. Týkalo by sa to prevažne služieb, napr. poštových doručovateľov a kuriérov, obsluhy v rýchlom občerstvení (ktorú už dnes v McDonald's nahradzujú dotykové obrazovky a samoobslužné pokladnice), sekretárok či účtovníkov. „Hoci robotizácia a digitalizácia nespôsobia citeľný úbytok pracovných postov, ich podoba sa zmení. Výhodu budú mať tí, ktorí sa budú vzdelávať aj v iných odboroch a využijú možnosti rekvalifikačných kurzov," myslí si Radovan Hypš, riaditeľ pracovného portálu JenPráce.cz. Budúcnosť pracovného trhu vidí vo flexibilite a v umení prispôsobiť sa aktuálnemu dopytu a požiadavkám. Tvrdí, že v najbližšej budúcnosti sa už prakticky nestretneme s pracovnými miestami, ktoré by sa obišli bez vývoja a technologického pokroku. „Naopak, bude celkom bežné, že človek počas života niekoľkokrát zmení post či dokonca celé profesijné zameranie. Bude preto dôležité nezaspať na vavrínoch a nebáť sa zmien," podčiarkuje.

Technika a ženy

Pre tých, čo sa ešte nerozhodli, ktorým smerom sa profesijne vydať, majú analytici jednoznačnú radu: technické odbory. Programátori, vývojári softvéru, dátoví špecialisti či priemysloví dizajnéri budú vždy žiadaní a môžu sa tešiť na dobré pracovné uplatnenie so štedrými odmenami a benefitmi. Pre tieto profesie sa firmy snažia získať i nežné pohlavie, ktoré je vo vede a IT zastúpené len minimálne. Hoci

V blízkej budúcnosti budú cenené a žiadané sociálna inteligencia, ľudskosť a empatia.

podľa posledného celoeurópskeho prieskumu by si až 41 % opýtaných žien vedelo prácu v IT a vede predstaviť, reálne ich tam pracuje iba pätina. Jedným z dôvodov sú chýbajúce ženské vzory, ktoré by ich v dôležitých chvíľach motivovali k štúdiu technických odborov, zbavili nízkeho sebavedomia a zároveň prispeli k odbúraniu zakorenených stereotypov, podľa ktorých ženy do týchto sektorov nepatria. Rodovú nevyváženosť sa snaží zmeniť i rad projektov, ktoré špeciálne ženám ponúkajú kurzy IT a zvyšovania digitálnej gramotnosti.

Kde majú ľudia navrch

Čo bude v najbližšej budúcnosti, naopak, stále viac žiadané a cenené, sú podľa R. Hypša sociálna inteligencia, ľudský prístup a empatia. „I keď nepochybujem o schopnostiach vývojárov, domnievam sa, že zdravotné sestry, učiteľov, vychovávateľov v detských domovoch či opatrovateľky dôchodcov roboti v najbližšej dobe len ťažko nahradia. Preto verím, že tieto profesie budú konečne ohodnotené tak, ako si zaslúžia," uzatvára.

Podľa ekonóma Jana Švejnara môže byť robotizácia pracovných postov rutinnej a monotónnej povahy dôvodom na radosť, lebo tým získame viac voľného času a možnosť skrátenia pracovnej doby trebárs i na štyri dni v týždni. Navyše nám roboti znateľne uľavia od vykonávania ťažkej či nebezpečnej práce. Využitie nájdu najmä v kozmickom, bezpečnostnom a jadrovom priemysle pri manipulácii s rádioaktívnym materiálom alebo pri práci v prostrediach, kde hrozí výbuch. Je len otázkou času, kedy sa ich pôsobenie rozšíri do ďalších odvetví, ako napr. stavebníctvo, doprava, poľnohospodárstvo alebo zdravotníctvo.

Príchodu robotov sa skrátka nemusíme obávať, prípravy naň by sme však rozhodne nemali podceniť.

SP

Obrázok: Pixabay

Pomáha meniť firmy

Koučing je efektívny a nenáročný nástroj na pozitívne zmeny nielen v napredovaní manažérov a firiem, ale aj v osobných vzťahoch na pracovisku.

Je mimoriadne obľúbený najmä preto, že pomáha dosahovať želané ciele v rôznych oblastiach či riešiť problémy individuálne, teda najlepšie na mieru klienta. V dnešnej rýchlej dobe umožňuje žiť ľahšie, a pritom nestratiť dynamiku ani hĺbku života. Ľudia využívajú služby koučov nielen v osobnom živote, ale veľmi efektívne práve v pracovnom prostredí, vo firmách. Vďaka koučingu fungujú oveľa pružnejšie, hladšie, bezproblémovejšie a, samozrejme, úspešnejšie.

Kde sa vzal

Za zakladateľa koučingu sa považuje Timothy Gallwey, tenisový tréner a učiteľ z Harvardu. Zaoberal sa psychológiou športu a zistil, že pri napredovaní je dôležité orientovať sa na vnútorný stav človeka. Napísal úspešný bestseller The Inner Game of Tennis. Spolu s kolegom Johnom Whitmorom neskôr založili na tejto myšlienke v Británii školu. Uvedomili si potenciál svojej metódy a začali ju aplikovať aj na iné oblasti života. Mimoriadny úspech zaznamenali najmä pri koučovaní manažérov a riadiacich pracovníkov. John Whitmore sa venoval vývoju metodológie a techník a zistil, že koučing je vynikajúci nástroj nielen pri napredovaní, motivácii, zlepšovaní výkonnosti či osobnom raste, ale aj pri riešení problémov, vzťahov, pri kreativite, učení a zodpovednosti. Dnes poznáme mnoho druhov koučingu: športový, manažérsky, tímový, školský, vzťahový, koučing zdravia, vitality, chudnutia a ďalšie.

Koučing je veľmi efektívny v pracovnom prostredí, vo firmách.

Ako kouč pracuje

Certifikovaný kouč na základe svojho špecifického výcviku pracuje s klientom a vytvára priestor pre hľadanie najlepšieho riešenia. Zameriava sa teda na jedinečnosť klienta. Každý má totiž svoj postoj, svoje názory, osobnostné charakteristiky, podmienky i zdroje riešenia problémov. To znamená, že dvom rôznym ľuďom nemusí vyhovovať rovnaký spôsob. Pre kouča je úspech a nájdenie najlepšieho riešenia pre klienta na prvom mieste.

Profesionálne koučovanie je postavené na profesionálnom vzťahu. Kouč vedie klienta k pozitívnej zmene. Vďaka tomu, že sa na problém pozerá nezaujato, z nadhľadu, že klienta pozorne počúva, dokáže mu klásť tie správne otázky a hľadať s ním odpovede a uvedomenie si zdroja problému. Medzinárodná federácia koučov (ICF) podporuje vytváranie takého koučovania, ktoré uznáva klienta ako experta vo svojom osobnom i profesionálnom živote.

Špecifiká koučingu

Koučing sa nepozerá do minulosti, ale hľadá riešenia v súčasnosti a budúcnosti. Podporuje kreativitu klienta a jeho pokrok. Vďaka koučingovým metódam je klient schopný dosahovať mimoriadne výsledky a osobnostne napredovať. Smerovanie rozhovoru počas koučovania si klient určuje sám. Koučing sa nezaoberá kritikou alebo chybami; je nekompromisne pozitívny a všetky techniky napredovania orientuje pozitívne. Podporuje potenciál človeka a jeho výnimočnosť. Pracuje s presvedčením, že klient má všetky zdroje na to, aby aktuálny stav vyriešil a bol s ním spokojný.
Zvláštnou kapitolou je koučovanie tímov. Koučing vnáša do prostredia kolektívu tvorivosť, tímovosť, stmeľuje ho a výrazne zefektívňuje jeho prácu. Aj pri koučovaní tímu je prístup kouča individuálny – pretože kolektív sa skladá z jednotlivcov.

Prečo využiť služby kouča

Koučing vo firme podnecuje rozvoj a podporu riadenia, zlepšuje motiváciu, angažovanosť zamestnancov, výkon, časový manažment a komunikáciu na pracovisku. Manažér sa dokáže lepšie rozhodovať a riešiť problémy. Koučing výrazne pozitívne ovplyvňuje a rieši vzťahy na pracovisku. A to je dôležité, pretože vzťahy priamo súvisia s výkonom.

Janette Suchá
medzinárodne certifikovaný kouč ICF ACSTH
Obrázok: Pixabay

Stav našej mysle je oveľa silnejší súper ako ten na druhej strane dvorca.
John Whitmore

Do praxe či na výšku?

Každoročnú dilemu riešia nielen končiaci stredoškoláci, ale často celé rodiny.

Uplynulé desaťročia kládli veľký dôraz na vysokoškolské vzdelanie a tituly; v súčasnosti je tento trend, zdá sa, na ústupe. Moderná doba praje najmä šikovným, pracovitým jedincom.

Koučka a psychologička Silvia Langermann má pre maturantov, ktorí sa rozhodujú medzi pokračovaním v štúdiu a hľadaním práce, praktickú pomôcku. Je to osobný plán zahŕňajúci ich približnú predstavu o živote, budúcnosti, uplatnení svojho talentu a v neposlednom rade i o výške príjmu.

„Ak mám určitý cieľ, mal by som sa ho držať. Má zmysel študovať len kvôli titulu? To považujem skôr za stratu času," komentuje koučka.

Uplatnenie

Podľa štatistík ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny z roku 2017 až 54 % absolventov vysokých škôl nenachádza uplatnenie vo svojom odbore. V prípade stredných škôl je to až 64 %. Teda iba necelá polovica vysokoškolákov po získaní diplomu reálne vykonáva zamestnanie, na ktoré ich predurčilo štúdium.

Minuloročná analýza Profesie – nášho najväčšieho pracovného portálu – ukázala, že len 8 % pracovných ponúk (necelých 21-tisíc z uverejnených vyše 261-tisíc) vyžaduje vysokoškolské vzdelanie 2.

stupňa. A z toho iba necelá pätina nevyžadovala predošlú prax – čiže bola vhodná pre čerstvých absolventov.

Chýbajúca prax býva zásadným problémom. Potvrdzujú to aj skúsenosti firiem. „Niektoré školy neplnia svoju vzdelávaciu úlohu," konštatuje Valéria Kormanová, HR riaditeľka spoločnosti PPA Controll. „Práve dnešná doba nastavuje kritické zrkadlo trhu práce s nedostatkom technicky vzdelaných, kvalitne pripravených

Dnešná doba praje šikovným a pracovitým; titul nie je prvoradý.

stredoškolákov, s absolútnym nedostatkom šikovných absolventov učňovských škôl, čo by dobre ovládali svoje remeslo," prízvukuje. Podľa nej je pre budúceho zamestnanca najlepšou kombináciou zručnosť v príslušnom odbore a súčasne prax, ktorú možno získať formou brigád, stáží alebo popri diaľkovom štúdiu.

„Ideálny kandidát je rozhľadený, aktívny, pozitívny a zároveň samostatný, ochotný neustále sa učiť a spolupracovať v tíme," vymenúva Zuzana Ždanská z firmy Sika Slovensko. „Tieto vlastnosti by mu mali byť prirodzene dané a škola ho môže motivovať, aby sa zlepšoval. Vysoké školy by určite mohli robiť viac, aby sa ich absolventi v zamestnaní lepšie uplatňovali," dodáva.

Odbory s budúcnosťou

Absolventi humanitných odborov sa na trhu práce nevedia uplatniť. Najlepšie sú na tom počítačoví a softvéroví inžinieri, kybernetici a informatici. Perspektívnymi odbormi sú tiež aplikovaná informatika a všeobecné alebo veterinárne lekárstvo. „Vysokoškolské vzdelanie je u nás pre väčšinu uchádzačov výhodou," uvádza Alena Komžíková, HR manažér spoločnosti Edenred Slovakia. „Vyslovene si ho vyžadujú špecifické posty, ktoré ponúkame. S ohľadom na naše pôsobenie sa zaujímame o absolventov odborov ako marketing, financie, IT či manažment," približuje.

Ak sa teda maturant vo svojom osobnom pláne vidí skôr v špecifických odvetviach, v lekárstve či na vyšších manažérskych postoch, pokračovať v štúdiu je pre neho nevyhnutné. Keď sa však rozhodne staviť na vlastnú zručnosť, priebojnosť a ochotu učiť sa nové veci, môže mu postačiť aj kvalitné stredoškolské vzdelanie.

TG

Ilustračné foto: archív Trumpeter

IQ olympiáda

Túto súťaž, určenú pre deti 5. až 9. ročníkov ZŠ, resp. prímy a kvarty osemročných gymnázií, každoročne organizuje Mensa Slovensko. Zameriava sa na vyhľadávanie intelektovo nadaných detí a pozostáva z niekoľkých kôl, kde sa riešia rôzne logické úlohy. Registrácia potrvá do 31. marca. Potom nasleduje prvé kolo; ako jediné prebieha online. Deti riešia 25 úloh, ktoré musia zvládnuť do 30 minút. Následne postupuje 240 detí do regionálnych kôl a 1. júna zabojuje 60 z nich vo veľkom finále. Nad tohtoročným 10. ročníkom prevzala záštitu pani prezidentka Zuzana Čaputová.

Deti majú možnosť súťažiť o zaujímavé ceny. Účasť na všetkých kolách majú bezplatnú. To sa darí len vďaka sponzorom, ktorým sú organizátori nesmierne vďační a tešia sa každému jednému príspevku. Informácie o súťaži aj možnosti podpory sú na www.iqolympiada.sk.

SM

hospodárstvo

h

hospodárstvo

Podpora aplikovaného výskumu na Slovensku 22

Sľubná budúcnosť LNG 24

Mona Líza – pohľad za sklo 26
Zážitok virtuálnej reality

Cloud umožní firmám inovovať 27

Kybernetické vydieranie 29
Ransomvér bude stále nebezpečnejší

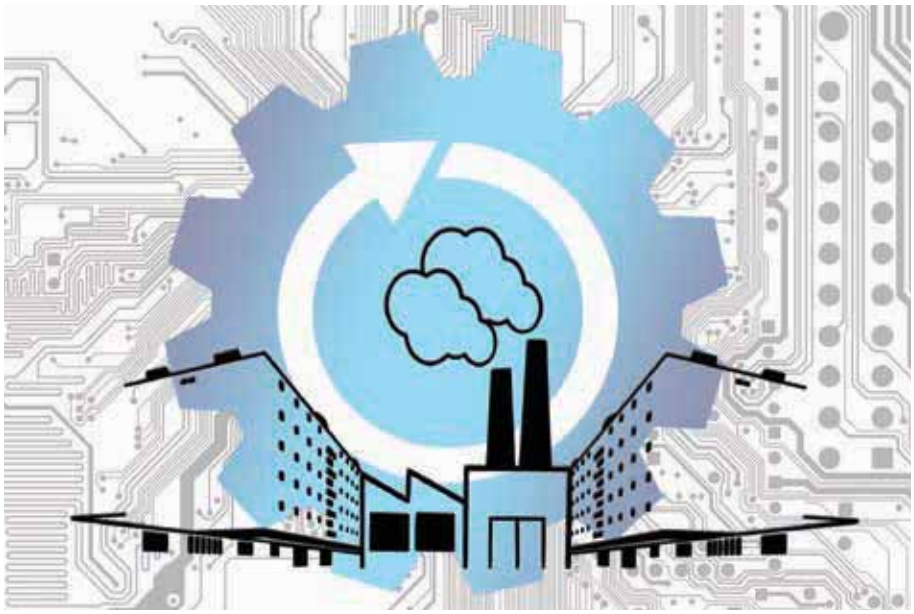
Televízia: aké športy sledujeme? 30

Stavby šetriace energiu 32

Ako sme pripravení na zmeny 35
Podnikatelia, vláda, občania

Podpora aplikovaného výskumu na Slovensku

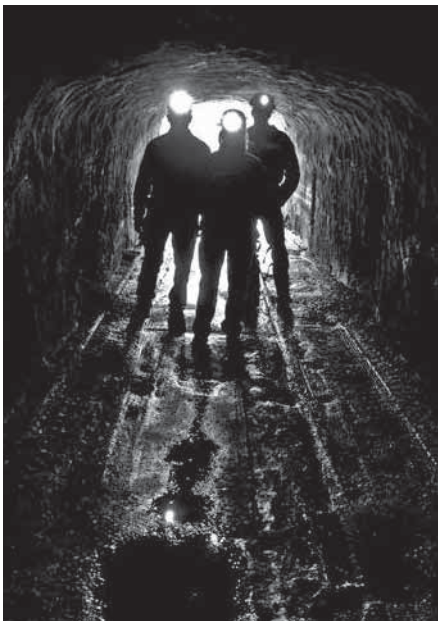
Keby sa ma pred desiatimi rokmi niekto opýtal, či sa náš aplikovaný výskum uberá správnym smerom, určite by som odpovedal, že áno.

Napriek tomu, že vysoké školy a univerzity nemali v tom čase s aplikovaným výskumom skoro žiadne skúsenosti (v porovnaní so zahraničím), bola tu úprimná snaha tento trend prelomiť a dať slovenskému hospodárstvu novú, konkurencieschopnú identitu. Cieľom verejnej podpory aplikovaného výskumu bolo vytvoriť špecializované výskumné centrá – na univerzitách alebo v podnikoch, ktoré s takýmito univerzitami spolupracovali. V prípade, že sa takéto centrá vytvorili, každý, kto sa tohto procesu zúčastnil, očakával, že v ďalšom programovom období bude výskum v týchto centrách podporovaný tak, aby došlo k prevodu získaných poznatkov priamo do priemyslu. Projekty, ktoré prešli hodnotením, mali ďalej preukázať udržateľnosť výsledkov výskumu ešte päť rokov po jeho ukončení.

Výskumná agentúra

Organizácia ATASAC je združením právnických osôb, ktoré na Slovensku vykonávajú aplikovaný výskum. Už začiatkom tohto programového obdobia naši členovia signalizovali, že na Výskumnej agentúre, ktorú zriadilo ministerstvo školstva, nie je niečo v poriadku. Agentúra jednoducho nebola schopná posúdiť kvalitu prebiehajúceho výskumu. Jej zamestnanci sa intenzívne venovali jednoduchej administrácii, ako napr. sledovaniu počtu odpracovaných hodín, vylepovaniu nálepiek o prebiehajúcich výskumoch a pod. Toto predstieranie práce sa šírilo ako nákaza aj medzi tými, čo mali tento výskum vykonávať – pretože sa nikde nedalo zistiť, aké sú reálne výsledky výskumných aktivít, hoci tieto boli financované z daňových prostriedkov. V tomto administratívne neprehľadnom „amoku“ prišla ďalšia katastrofa: rezort školstva pripadol SNS a za ministra bol menovaný Peter Plavčan. Človek, ktorý o aplikovanom výskume nič nevedel, bol poverený prerozdelením výskumných prostriedkov vo výške viac ako 600 mil. €! Za šéfa Výskumnej agentúry menovali človeka blízkeho ministrovi Počiatkovi, ktorého administratívna a odborná kompetencia viesť agentúru bola pod úrovňou gymnazistu.

Nádeje a realita

V dvoch výzvach, ktoré výskumná agentúra vyhlásila, sa naši členovia – spolu so svojimi akademickými partnermi – zúčastnili ako žiadatelia v nádeji, že ich výskum (začatý v predchádzajúcom programovom období) a nimi vybudované výskumné centrá a excelentné výskumné tímy budú posudzované so zohľadnením predchádzajúcich výsledkov a medzičasom vybudovanej výskumnej infraštruktúry.

Na veľké prekvapenie ma počas hodnotenia projektov navštívil Peter Klamo, ktorý sa prezentoval ako riaditeľ zváračského ústavu a zároveň ako hodnotiteľ niektorých projektov našich členov. Návštevník mne a mojej projektovej manažérke vysvetlil, čo všetko môže urobiť, aby naše projekty neprešli. S ohľadom na skutočnosť, že hodnotiteľ projektov za žiadnych okolností nesmie kontaktovať stranu, projekt ktorej hodnotí, nebrali sme jeho vyhrážky vážne. Z tejto romantickej ilúzie sme precitli, keď naši členovia dostali výsledky hodnotení. Udialo sa presne to, čím sa nám P. Klamo vyhrážal.

Podivné hodnotenie

Naši členovia reagovali na „hodnotenia“ projektov tým, že požiadali Výskumnú agentúru o zverejnenie mien hodnotiteľov a zoznamov schválených aj neschválených projektov. Hoci tieto dokumenty majú byť verejne prístupné, agentúra nevyhovela a oznamovala im klamlivé, zavádzajúce fakty. Keďže nebolo iného východiska, naši členovia boli nútení požiadať orgány EÚ o preverenie schvaľovacieho procesu v agentúre.

Výskumná agentúra nevedela objektívne posúdiť kvalitu podaných výskumných projektov.

Čo nasledovalo? Výzvy boli zrušené, minister odstúpil, riaditeľ agentúry je dnes prepustený. Nikto nebol potrestaný – napriek tomu, že všetky fakty potvrdzujú riadenú a rozsiahlu manipuláciu schvaľovacieho procesu! Vyšetrovanie síce začalo, ale nikam sa neposunulo... Škody spôsobené touto manipuláciou slovenskému priemyslu a akademickej obci sú nesmierne. Ako záplata na túto riadenú katastrofu boli neskôr vyhlásené nové výzvy na financovanie aplikovaného výskumu – ministerstvom hospodárstva, ako aj školstva (už pod novým vedením). Oprávnené osoby pred viac ako rokom podali na obe ministerstvá svoje projekty. Ich odborné hodnotenia nedokázal ani jeden z rezortov zabezpečiť dodnes a pokračujú tak v poškodzovaní záujmov SR.

Archaická SK NACE

Bombastické pomenovania nových výskumných zámerov (napr. Priemysel pre 21. storočie) skrývajú staré, prekonané priemyselné predstavy v podobe povinného zaradenia slovenského výskumu do štruktúry SK NACE – čo je v skutočnosti priamou sabotážou otvoreného a aktívneho výskumu, zameraného na spoločenské potreby. Ak sa výskum netýka gumárskych a chemických výrobkov, výroby železa, elektrických zariadení a podobne, tak nemôže (aspoň na Slovensku) byť spolufinancovaný z verejných zdrojov. Žiadne obnoviteľné zdroje energie a podobné oblasti tam nie sú, čo

nás posúva do priemyselnej ligy, vedenej Severnou Kóreou a Afganistanom.
Pred pár týždňami bola vyhlásená nová výzva na vitalizáciu podnikania malých a stredných podnikov, zameraná na podporu transformácie uhoľného regiónu Horná Nitra. Výzva je verným obrazom nedostatku poznatkov o hospodárskej realite v štruktúrach ministerstva hospodárstva a ministerstva dopravy (prvé je vo výzve sprostredkovateľským, druhé riadiacim orgánom). Predpokladom získania prostriedkov je zaraďovanie nových projektov do štruktúry SK NACE, v ktorej sa uchádzači môžu rovno uchádzať o garantované hospodárske katastrofy. Transformácia má predsa viesť k priemyselnej vitalizácii regiónu – nie k hospodárskemu násiliu na podnikoch zo strán nezodpovednej politickej štruktúry a skorumpovanej nekompetentnej administrácie.

Ako z toho von

Pokúšam sa nebyť pesimistom, ale bez výmeny politickej a s ňou prepojenej kriminálnej štruktúry, s ktorou sa doteraz slovenský aplikovaný výskum nedokázal vyrovnať, nebude možné prelomiť špirálu úpadku morálky v našej spoločnosti. Na obnovenie dôvery v politické a administratívne vedenie štátu bude tiež potrebné vyšetriť a identifikovať vinníkov, zodpovedných za organizovanie vykrádania verejných zdrojov. Niekto to predsa robil – a niekto iný mu to aktívne umožňoval. Prehrali sme všetci.
Až následne možno začať hovoriť a konať v intenciách vízie EÚ vyjadrenej v koncepcii otvorenej vedy. Ak Slovensko chce byť súčasťou moderného, konkurencieschopného priemyslu a školstva v európskom chápaní, musí začať doma. Alternatívou je pokračovanie v politike lacného predaja pracovnej sily nadnárodným koncernom. Otrokov v Afrike nik nenaháňal po džungli, aby ich odviezol do Ameriky. Tí už čakali v prístavoch, kde

Hodnotenie projektov nezohľadnilo vybudované výskumné centrá ani excelentné tímy.

ich domáci náčelníci predávali budúcim otrokárom za lacný peniaz. Mali by sme sa nad tým, ako Afrika dopadla, aspoň zamyslieť.
Treba tiež aktívne podporiť iniciatívu našich úspešných súkromných spoločností pri vytváraní nových vedeckých centier – kampusov, ktoré v zdravej konkurencii a spolupráci s verejným školstvom a výskumom môžu preukázať funkčnosť nových modelov efektívneho aplikovaného výskumu na Slovensku.

Alexander František Zvrškovec, predseda Združenie ATASAC
Ilustračné obrázky: Pixabay

Sľubná budúcnosť LNG

Globálny dopyt po skvapalnenom zemnom plyne (LNG) vzrástol v roku 2019 o 12,5 % – na 359 miliónov ton.

Konštatuje to spoločnosť Shell vo svojej správe LNG Outloook 2020, zverejnenej vo februári. Tieto čísla potvrdzujú rastúcu úlohu tejto formy plynu pri prechode na nízkouhlíkový energetický systém.

Priaznivé prostredie

Správa poukazuje na kľúčové okolnosti, ktoré vlani pomohli pretvárať túto časť energetického sektora:

- rekordná dodatočná ponuka 40 mil. t, ktorá sa objavila na trhu a ten ju spotreboval,
- viera v dlhodobý rast dopytu, ktorá vyvolala rekordné investície do 71 mil. t skvapalňovacích kapacít,
- zvýšenie diverzity zmluvných štruktúr, čo kupujúcim LNG dáva širšiu škálu možností,
- rastúca rola plynu pri zlepšovaní kvality ovzdušia prostredníctvom prechodu z uhlia na plyn v energetike a priemysle (pričom počet oznámení o útlme výroby uhlia vzrástol viac ako trojnásobne).

Pri výrobe elektrickej energie zemný plyn uvoľňuje do ovzdušia o 45 až 55 % menej emisií skleníkových plynov (a menej ako desatinu všetkých znečisťujúcich látok) ako uhlie. „Rekordné investície uspokoja rastúcu potrebu najflexibilnejšieho a najčistejšie spaľujúceho fosílneho paliva," komentoval Maarten Wetselaar, riaditeľ spoločnosti Shell pre integrovaný plyn a nové energie. „Hoci v súčasnosti vidíme na trhu slabé podmienky, spôsobené rekordným počtom nových dodávok, dvoma po sebe idúcimi miernymi zimami a situáciou okolo koronavírusu, očakávame návrat rovnováhy. Bude poháňaný kombináciou pokračujúceho rastu dopytu a znižovania novej ponuky prichádzajúcej do obehu až do polovice 20. rokov," optimisticky dodal.

Dovozcovia

Väčšinu rastu dodávok v roku 2019 pohltila Európa, kde LNG za konkurencieschopné ceny podporil prechod z uhlia na plyn v energetickom sektore a vykompenzoval i klesajúcu domácu produkciu, resp. bilanciu plynovodov.

LNG má hrať významnú úlohu pri „oduhlíkovaní" energetického systému.

Ázijský dovoz vzrástol iba nepatrne – v dôsledku mierneho počasia a stúpajúcej výroby elektriny z jadra v Japonsku a Južnej Kórei, čo sú dvaja z troch najväčších svetových dovozcov plynu. V Číne sa dovoz LNG vlani zvýšil o 14 % – ako dôkaz úsilia zlepšiť kvalitu ovzdušia v mestách. Pozoruhodný bol rast dopytu v južnej Ázii. Bangladéš, India a Pakistan spolu doviezli 36 mil. t (medziročne +19 %), čo ilustruje rýchly rozvoj týchto krajín.

Predpoveď

Z dlhodobého hľadiska sa podľa správy svetový dopyt po LNG do roku 2040 zdvojnásobí na 700 mil. t, pretože zohráva významnú úlohu pri formovaní nového energetického systému. Očakáva sa, že dominantným regiónom v nadchádzajúcich desaťročiach zostane Ázia – predovšetkým južná a juhovýchodná, ktorá generuje viac ako polovicu zvýšeného dopytu.

SM

Foto: Pixabay

Znižujte náklady na palivá

Palivové karty Shell od spoločnosti Up Slovensko sú komfortným riešením a efektívnym prostriedkom kontroly nákladov na tankovanie firemných vozidiel. Široká sieť čerpacích staníc na Slovensku, 21-tisíc akceptačných miest v zahraničí, profesionálny zákaznícky servis a široká ponuka služieb pomáhajú udržiavať aj vaše podnikanie v pohybe. K výhodám ponuky spoločnosti Up Slovensko a palivovej karty Shell patria hlavne úplné odstránenie administratívy, výrazná úspora nákladov či prehľadný a jednoduchý manažment tankovania. Súvisiacim benefitom je aj Shell Clubsmart, ktorý umožňuje vodičom zbierať body za každé tankovanie, nákup v predajni či umytie auta. Takto nazbierané body môžu následne využiť na atraktívne odmeny, ako aj zľavy.

ML

Načo nám je inteligentné meranie spotreby elektriny?

Kým štát neuvoľní reguláciu aspoň pre domácnosti a malé podniky s inteligentnými meracími systémami, šetrenie, na ktoré nabáda Európska únia aj vyhláška, bude len pro forma.

Do konca tohto roka musí mať viac ako pol milióna odberateľov nainštalovaný inteligentný merací systém (IMS) na sledovanie spotreby elektriny. Až 400-tisíc z nich sú domácnosti či malé podniky s ročnou spotrebou nad 4 MWh.

Kedy šetriť

Hlavná výhoda inteligentných elektromerov sa skrýva vo variabilnej tarifikácii. Vo všeobecnosti platí, že elektrina je drahšia vtedy, keď sa jej globálne míňa najviac – teda v pracovných dňoch od rána do poobedia. Večer, v noci a cez víkend stojí menej.

Vďaka IMS môžu spotrebitelia výraznejšie ušetriť práve na tom, že elektrinu spotrebúvajú počas lacnejších hodín. Napríklad u najväčšieho alternatívneho dodávateľa energií Magna Energia odberatelia s IMS počas víkendového popoludnia zaplatia za jednu MWh iba 44,30 eura. Pritom zákazníci, ktorí majú štátom regulovanú cenu, zaplatia až 59,00 eura.

Zatiaľ iba jeden

Faktom však je, že inteligentné meracie systémy väčšine domácností či malých podnikov zatiaľ žiaden úžitok neprinesú. A to až dovtedy, kým sa nezruší regulácia odberateľov s IMS. Pri aktuálnej podobe regulácie je výmena klasických elektromerov za inteligentné do značnej miery krokom iba pro forma. Domácnosti totiž nie sú motivované správať sa racionálnejšie a míňať elektrinu vtedy, keď je na trhu lacnejšia – napríklad večer či cez víkend. Jediným dodávateľom, ktorý v súčasnosti na slovenskom trhu ponúka variabilnú tarifikáciu, je Magna Energia. IMS s neregulovanými cenami pritom umožňuje zákazníkom prevziať plnú kontrolu nad svojou spotrebou. Ušetriť môžu napríklad tým, že práčku spustia poobede či cez víkend – nie počas energetickej špičky.

Hlavnými výhodami IMS sú automatický zber, prenos a spracovanie údajov.

Potvrdzuje to aj prax. Napríklad vlani dokázali odberatelia našej spoločnosti, ktorí prešli na tento typ tarifikácie, ušetriť aj viac ako dve desiatky percent. Napriek tomu zo zákazníkov, ktorí majú nainštalovaný IMS a prešli na variabilnú tarifikáciu, naozaj šetrí iba 70 percent, keďže spotrebúvajú elektrinu v drahších časoch.

Výhod je oveľa viac

Okrem šetrenia má však IMS aj ďalšie výhody. V prvom rade umožňuje automatický zber, spracovanie a prenos údajov. Nie je teda potrebné ich fyzicky odpočítavať. Vďaka nemu je možné sledovať spotrebu elektriny na hodinovej báze. Výsledkom sú oveľa presnejšie dáta, s ktorými sa následne dá pracovať na strane dodávateľa i odberateľa energií.

Ako perličku spomeniem príhodu nášho zákazníka, ktorý vďaka IMS a aplikácii v mobilnom telefóne zistil, že kým bol na dovolenke, jeho deti si doma urobili večierok. V čase, keď neočakával žiadnu spotrebu elektriny, mu zrazu aplikácia hlásila zvýšenú aktivitu.

S inteligentnými meracími systémami sa spája aj zmena spôsobu fakturácie. Kým odberateľ bez IMS platí zálohové faktúry a raz ročne dostane vyúčtovanie, ten s inteligentným elektromerom prechádza na mesačnú fakturáciu. Každý mesiac teda zaplatí presne toľko, koľko elektriny spotreboval. Výška faktúr sa tak môže v priebehu roka meniť – a to predovšetkým u tých odberateľov, ktorí elektrinou kúria.

Martin Ondko, predseda predstavenstva a generálny riaditeľ Magna Energia, a.s.

Foto: Pexels

Mona Líza – pohľad za sklo

Návštevníci parížskej výstavy mohli pomocou virtuálnej reality nahliadnuť za ochranné sklo legendárneho obrazu.

Pred pár dňami sa v múzeu Louvre skončila štvormesačná výstava kľúčových diel Leonarda da Vinci, ktorú pripravili pri príležitosti 500. výročia jeho smrti. Osobitne príťažlivou súčasťou expozície bol prvý virtuálny zážitok parížskeho múzea – Mona Lisa: Beyond the Glass. Ten vznikol v rámci projektu HTC Vive Arts

VR zážitok vám umožní prezrieť si slávny obraz do najmenších detailov.

a prostredníctvom najnovšieho VR headsetu HTC Vive Cosmos priviedol k životu príbeh najslávnejšieho obrazu všetkých čias. Okrem sedemminútovej skúsenosti, ktorú mohli prežiť hostia výstavy, podobnú možnosť dostali i predplatitelia služby Viveport Infinity. Rozšírená verzia aplikácie im totiž vie sprostredkovať návštevu múzea a prehliadku ďalších diel geniálneho talianskeho umelca.

Beyond the Glass

Takto nazvaná aplikácia dovoľuje poznať majstrovský obraz ako nikdy predtým. Zahrňuje výsledky ostatných vedeckých výskumov použitých maliarskych techník a poodhaľuje i najnovšie informácie o identite modelky. Ponúka možnosť prekročiť hranice skla, za ktorým sa ukrýva svetoznáme dielo, a objaviť detaily, ľudským okom nepostrehnuteľné. Virtuálna realita takýmto spôsobom umožní záujemcom z celého sveta do hĺbky preštudovať najzásadnejšiu renesančnú maľbu a jej príbeh.
Virtuálny produkt sa nevenuje iba obrazu, ktorý okúzľuje generácie milovníkov umenia. Reflektuje tiež to, že Leonardo da Vinci zasvätil svoj život aj vede a architektúre. Odkaz stredovekého velikána, ktorý vždy podporoval inovácie, je tak umocnený pomocou jednej z najmodernejších technológií dneška.

Zainteresované strany

„Teší nás, že pri príležitosti takejto výnimočnej výstavy sme mohli do nášho múzea po prvýkrát uviesť virtuálnu realitu," poznamenala Dominique de Font-Réaulx, hlavná kurátorka a kultúrna riaditeľka Louvru. „Naša spolupráca s HTC Vive Arts dala verejnosti možnosť preskúmať výnimočné majstrovské dielo úžasne pohlcujúcim spôsobom. Navyše aplikácia umožnila stretnúť Monu Lízu ‚osobne' a dozvedieť sa o nej mnoho informácií boriacich mýty a legendy, ktoré ju sprevádzajú vyše päťsto rokov," upozornila.
„Bolo nám cťou spolupracovať s múzeom Louvre na jeho prvom virtuálnom zážitku, ktorý v rámci tejto monumentálnej výstavy sprostredkovali naše headsety. Vďaka výsledkom našej práce získajú možnosť prezrieť si Monu Lízu aj tí, ktorí nemali príležitosť navštíviť podujatie osobne," doplnila Victoria Chang, riaditeľka HTC Vive Arts.
Výstava „Leonardo da Vinci" sa konala od 24. októbra do 24. februára v priestoroch Napoleonovej haly múzea Louvre.

JF

Foto: Vive Arts

Louvre patrí k najväčším umeleckým múzeám sveta. Zároveň predstavuje jeden z najvýznamnejších parížskych monumentov. V roku 2018 ho navštívilo viac ako 10 miliónov záujemcov, čo je najviac na svete. Jeho zbierky sú inštalované na ploche 72-tisíc m^2 a obsahujú vyše 35-tisíc exponátov, pokrývajúcich umenie od praveku až do 19. storočia.

HTC Vive je komplexný systém virtuálnej reality od základu dizajnovaný pre izbové meradlo (room-scale VR). Vďaka nastaviteľnému headsetu, dvom bezdrôtovým ovládačom s HD haptickou odozvou a precíznemu snímaniu pohybu v rozsahu 360° prináša ohromujúci vizuálny zážitok a možnosť prirodzenej interakcie s virtuálnym prostredím. Zároveň umožňuje bezdrôtové spojenie s mobilným telefónom a prenos jeho najdôležitejších funkcií do virtuálnej reality, rovnako ako prepojenie s reálnym svetom pomocou vstavanej kamery. Tieto technológie zvyšujú bezpečnosť a sprostredkujú bezstarostný ponor do VR, ktorý hráča pohltí vizuálne, fyzicky i emocionálne.

Cloud umožní firmám inovovať

Výdavky svetových firiem na cloud tento rok po prvý raz prekonajú investície do tradičných informačných technológií.

Okrem toho, podľa analýzy spoločnosti Gartner až tri štvrtiny podnikov, čo už cloudové služby využívajú, deklarujú, že cloud sa pre ne stáva prvou voľbou. Z technologického trendu, ktorý bol ešte pred pár rokmi vnímaný ako prevratná inovácia, sa teraz stáva nová norma a základ digitálnej ekonomiky.

Čo čakať v roku 2020

Kým pred pár rokmi firmy riešili, či vôbec cloudové nástroje zvažovať, dnes sa podľa analytikov hovorí skôr o detailoch. V roku 2020 sa podniky môžu pripraviť napríklad na rozmach kontajnerizácie či hybridného multicloudu – stratégie, pomocou ktorej využívajú riešenia verejného a privátneho cloudu od viacerých poskytovateľov.

Cloud: pred pár rokmi inovácia, dnes už norma a základ digitálnej ekonomiky.

Vysoko na zozname predpovedí je aj automatizovaná bezpečnosť – po viacerých incidentoch v ostatných rokoch sa zvýšená ochrana znova stáva jednou z hlavných priorít. Od zákazníkov sa však očakáva, že sa už nebudú plne spoliehať na poskytovateľa, ale aj sami sa aktívne zapoja do predchádzania rizikám. Podľa odhadu spoločnosti Gartner na rok 2020 bude napriek tomu až 95 % bezpečnostných zlyhaní pripadať na zákaznícke chyby.

V cloude aj základ firmy

Podľa odhadov spoločnosti SAP bude tento rok aj rokom natívnych cloudových aplikácií. Prináša to už známe benefity: cloud odbremení IT oddelenia od bežných prevádzkových záležitostí (ako napr. nastavovanie a spravovanie infraštruktúry) a umožní im sústrediť sa na činnosti, ktoré podniku prinášajú reálnu biznisovú hodnotu.

Rastúce podniky dokážu okrem toho lepšie manažovať IT prostriedky a presne ich prispôsobovať svojim momentálnym potrebám. Platia tak len za zdroje, ktoré reálne využívajú, a výkyvy potrieb ich nezastihnú nepripravené.

Inteligentný podnik

Udržať si konkurencieschopnosť v čase digitálnej ekonomiky a rýchlych zmien nie je jednoduché. Firmy sa už nemôžu uspokojiť len so zbieraním prevádzkových dát. Potrebujú na ich základe okamžite konať, predpovedať ďalší vývoj a neustále inovovať. Musia sa zmeniť na inteligentný podnik. Cloudové technológie túto transformáciu uľahčujú – dnes už firmy napr. môžu prevádzkovať v cloude i svoj základný ERP systém.

Nasadenie cloudu im okrem iného poskytne prístup k najmodernejším technológiám. Už teraz sa stále viac presadzujú strojové učenie alebo umelá inteligencia – či už vo forme botov na zjednodušenie kontaktu so zákazníkmi, alebo pri rýchlom, presnom a automatickom párovaní faktúr. Tieto technológie firmám umožnia vyššiu agilitu i produktivitu a vďaka ERP v cloude k nim majú spoločnosti v podstate okamžitý prístup.

Nové možnosti

Cloudové ERP otvára spoločnostiam aj možnosti riadenia skúseností – umelá inteligencia pomáha pri zachytávaní a analýze údajov z interakcie zákazníkov s ich produktmi a službami. Pomáha tak obchodným a marketingovým oddeleniam optimalizovať kontakty so zákazníkmi.

Odhad na rok 2020: 95 % bezpečnostných zlyhaní budú zákaznícke chyby.

Podľa štúdie The Economist Intelligence Unit až 48 % spoločností, ktoré začali s využívaním technológií ako strojové učenie medzi prvými, označuje za najvyšší benefit zvýšenú ziskovosť. Práve cloud poskytuje škálu a možnosti spracovania dát, ktoré firmy potrebujú na to, aby tieto technológie dokázali využiť naplno a zapojiť ich priamo do svojich obchodných procesov a operácií.

Dušan Kachaňák, SAP Slovensko

Obrázok: SAP

Disk pre dátové centrá

Spoločnosť Kingston Digital oznámila dostupnosť nového U.2 NVMe PCIe SSD disku DC1000 pre dátové centrá. Je určený pre širokú škálu firemných aplikácií vrátane cloud computingu, webhostingu, výpočtovo náročných úloh (HPC), virtuálnych infraštruktúr, umelej inteligencie a hĺbkového učenia. Disk v konštrukčnom vyhotovení U.2 (2,5") sa okrem veľkej úložnej kapacity môže pochváliť aj najlepším výkonom vo svojej triede. Využíva vysoko výkonné rozhranie NVMe PCIe Gen 3.0 × 4, ktoré ponúka vysokú priepustnosť a nízku latenciu, rýchlosť až 540K IOPS a priepustnosť vyše 3 GB/s.

JR

DAP-3666 a1

Na projekty WiFi4EU

Dva nové prístupové body D-Link sú špeciálne navrhnuté tak, aby poskytovali vysoko výkonné bezdrôtové pripojenie v celom rade prostredí a tiež škálovateľnú, flexibilnú a centralizovanú správu siete. Pre interiéry vo verejných budovách, knižniciach, zdravotných strediskách a múzeách ponúka DAP-2662 rýchle, bezpečné, centrálne spravovateľné dvojpásmové Wi-Fi pripojenie. Naopak, DAP-3666 poskytuje vysokorýchlostné bezdrôtové pripojenie v exteriéri, ako sú parky a námestia. Oba prístupové body podporujú technológiu 802.11ac Wave 2 a spĺňajú technické požiadavky iniciatívy WiFi4EU. Tiež podporujú najnovšie šifrovanie WPA3 a vytvárajú tak robustné zabezpečenie Wi-Fi siete.

JR

Nový rad tlačiarní

HP M182n

Farebné laserové tlačiarne HP Color LaserJet Pro radu M100 a 200 sú konštruované tak, aby zabezpečili pohodlie pri prevádzke, bezpečnosť a výkon na pracovisku. So stále sa vyvíjajúcou mobilitou životného štýlu profesionálov nadobúda význam schopnosť pracovať odkiaľkoľvek a kdekoľvek. S novou generáciou tlačiarní Color LaserJet Pro a funkciou Smart Task v aplikácii HP Smart App môžu používatelia ľahko a rýchlo tlačiť, skenovať alebo kopírovať dokumenty, a to prostredníctvom svojich mobilných telefónov. Modernizovaný rad tlačiarní je vybavený zásadnými bezpečnostnými funkciami, ako sú kódovanie, ochrana prístupovým heslom či automatické aktualizácie firmvéru.

VN

Ďalší krok v skladacej ére

Nový Galaxy Z Flip je skutočne revolučný smartfón so skladacím skleneným displejom, ktorý doslova ohýba fyzikálne zákony; displej s uhlopriečkou 6,7 palca sa v zloženom stave zmestí do každej dlane. K prednostiam patria originálna konštrukcia skrytého kĺbu a na mieru urobené používateľské rozhranie. Vďaka nemu môžete dokumentovať, zdieľať a zažívať svet okolo seba bez potreby rúk. Na Slovensku bude k dispozícii v dvoch farbách – čiernej (Black Mirror) a vo fialovej (Purple Mirror). Používateľ sa nemusí báť náhodného mechanického poškodenia displeja, pretože súčasťou kúpnej ceny je aj ročné poistenie (s nárokom na jednu poistnú udalosť so spoluúčasťou). Smartfón bude u nás distribuovať spoločnosť Samsung Electronics Czech and Slovak.

VN

Streamovanie z domáceho štúdia

Webová kamera Logitech StreamCam je určená špeciálne pre streamerov a tvorcov video obsahu. Ponúka rozlíšenie 1080p pri rýchlosti 60 fps, rozhranie USB-C a flexibilnú inštaláciu. Jej prednosti vyniknú najmä pri použití s programom Logitech Capture s funkciami, ktoré automatizujú expozíciu, orámovanie i stabilizáciu obrazu. Používatelia sa tak môžu naplno sústrediť na vytváranie čo najlepšieho obsahu. Aktualizovaná verzia bezplatnej aplikácie Capture ponúkne – okrem podpory pre nový Mac OS X – tiež tmavý režim, vylepšené scénické efekty, živé prekrytie obrazu textom, obraz v obraze z dvoch zdrojov a ďalšie zaujímavé funkcie.

JR

Pre pohodlné hranie

Symetrická herná myš SteelSeries Rival 3 a herné klávesnice Apex 3 majú za cieľ maximálne priblížiť inovácie a výkon prémiových modelov širšiemu okruhu hráčov. Myš je vďaka umiestneniu dvoch tlačidiel na ľavý bok určená primárne pre pravákov. Využíva kvalitné, vysoko odolné materiály a nový výkonný senzor; napriek tomu si zachovala dostupnú cenu. Jej herný duch je zvýraznený RGB podsvietením. Vodeodolná klávesnica so stupňom krytia IP32 kombinuje najmodernejšie technológie SteelSeries vrátane 10-zónového RGB podsvietenia, anti-ghosting a tiché herné spínače s nízkym trením. K dispozícii je odnímateľná magnetická podložka pre zápästie a multimediálne tlačidlá.

VN

Rival 3 KV

Kybernetické vydieranie

Ransomvér je špeciálny druh škodlivého kódu, ktorým hackeri dokážu zašifrovať dáta v infikovaných počítačoch – a za opätovné sprístupnenie pýtajú výkupné.

Čo majú spoločné hlinikáreň Norsk Hydro, nemocnica v Benešove, mesto Johannesburg a karvinská ťažobná spoločnosť OKD? Väčšina ľudí by povedala, že zaručene nič. Odborníci na počítačovú bezpečnosť by však jednu paralelu nájsť vedeli – ide o vlaňajšie obete tzv. ransomvéru, ktorých boli po celom svete tisíce. Podľa európskeho policajného úradu Europol sú útoky ransomvérom najväčšou kybernetickou hrozbou na starom kontinente – napriek tomu, že ich počet medziročne klesol. Oproti minulosti sú totiž cielenejšie.

Presný výber obetí

Namiesto občanov, pri ktorých nie je šanca na úspešné vydieranie vysoká, cielia hackeri viac na vybrané verejné a súkromné organizácie, pre ktoré majú dáta zvyčajne vyššiu hodnotu a ich prípadná strata spôsobí väčšie ekonomické škody. Ide napr. o nemocnice, mestské úrady, banky a iné firmy.

Útoky ransomvérom sú dnes oproti minulosti cielenejšie.

Podľa Europolu už niektoré európske organizácie zaplatili za odkódovanie svojich dát aj viac ako milión eur. Samozrejme, nie každá obeť sa rozhodne zaplatiť. To však neznamená, že ju v tomto prípade kybernetický bezpečnostný incident nič nestojí. Rátať musí napr. s nákladmi na odstránenie škodlivých kódov a obnovu IT infraštruktúry, ako aj s krytím strát súvisiacich s prerušením činnosti a so stratou produktivity. Napr. v benešovskej nemocnici sa škody vyšplhali cez dva milióny eur!

Ransomvér je pomerne sofistikovaný škodlivý kód. Neútočí okamžite, ale najskôr bez vedomia používateľov a správcov sietí skenuje dostupné dáta a dokumenty, prípadne dokáže aj vypnúť antivírusové programy. Do počítačových systémov sa zvyčajne dostáva tradičnými spôsobmi.

Slabinou sú ľudia

Stačí, ak používateľ otvorí infikovanú e-mailovú prílohu, klikne na webový odkaz na sociálnych sieťach alebo vloží do počítača nakazený USB kľúč. Útočníci pritom často využívajú formy sociálneho inžinierstva, vrátane fišingu, pri ktorých sa snažia ľudí psychologicky zmanipulovať. Tiež zneužívajú na zosnovanie útokov protokoly pre vzdialený prístup k pracovnej ploche. Ide o softvérovú zraniteľnosť operačných systémov, ktorá umožňuje pripojiť sa k vzdialenému počítaču. Tradičná ochrana pozostávajúca z antivírusov a firewallov nebýva voči ransomvéru vždy účinná. Efektívnejšie je využívať sofistikovanejšie nástroje na monitoring sieťovej prevádzky s prvkami umelej inteligencie, ktoré dokážu odhaliť podozrivú komunikáciu, bezpečnostné hrozby a rozličné anomálie.

Inteligencia nemusí stačiť

Niektoré organizácie u nás takéto prostriedky už využívajú, ďalšie ich plánujú nasadiť. Podľa vlaňajšieho prieskumu Flowmon Networks mieni inteligentný monitoring sieťovej prevádzky rozvíjať (v čase do dvoch rokov) až 72 % firiem na Slovensku.

Ani najlepšie technológie však stopercentnú ochranu proti ransomvéru nezaručia, ak bezpečnostný operátor nedokáže na hrozbu zareagovať rýchlo. Preto je lepšie kombinovať monitoring s automatizáciou blokovania útokov a okamžitou odozvou na prípadný incident. Nevyhnutné sú aj osveta a školenie zamestnancov – a čoraz častejšie aj obchodných partnerov a dodávateľov. Od nich hrozí najväčšie riziko nákazy, lebo firemná komunikácia s nimi býva zvyčajne najintenzívnejšia. Rozvoj ľudských zdrojov – vrátane tréningov ľudí mimo IT oddelení – považuje za najnaliehavejšiu prevenciu kybernetických hrozieb až polovica respondentov spomenutého prieskumu.

Obeťami bývajú nielen súkromné firmy, ale aj verejné organizácie.

Treba tiež dbať na pravidelné updaty systémov, tvorbu záloh a testovanie ich funkčnosti. Aktuálne zálohy pomôžu zmierniť finančné škody aj stratu reputácie, a predovšetkým obnoviť prevádzkyschopnosť organizácie – čo môže byť v prípade nemocnice alebo dodávok vody či energií kľúčové.

Roman Čupka, CEE consultant
Flowmon Networks
Obrázky: Pixabay

Televízia: aké športy sledujeme?

Sledovanosť športových prenosov láme rekordy. Za ostatné roky sa rebríček výrazne zmenil. Dôvodom sú úspechy či neúspechy našich športovcov.

Záujem o športové prenosy sa v posledných rokoch zvyšuje, hlásia internetové televízie. Je to spôsobené viacerými faktormi. „Dnes môžete televíziu sledovať kdekoľvek a kedykoľvek – či na tradičnom televízore, tablete, alebo v mobile," konštatuje Pavel Górecki, riaditeľ poskytovateľa televízie cez internet Lepšia.TV. „Fanúšikovia si môžu svoje obľúbené športy nastaviť na predných pozíciách aplikácie, aby ich mali okamžite poruke," zdôrazňuje.

Rebríček obľúbenosti

Lepšia.TV analyzovala sledovanosť všetkých športových programov za posledný rok. K najobľúbenejším športom patria ľadový hokej, futbal, biatlon a formula 1. V poslednom období stúpa záujem o bojové umenia, džudo, box či kickbox. Vplývajú na to najmä prenosy zápasov série MMA. Tieto športy sa ocitli na piatom mieste rebríčka. Medzi prvých desať ešte tradične patria cyklistika, lyžovanie a moto GP, no prekvapivo aj šípky. V druhej desiatke športov nájdeme tie menej sledované, napr. dostihy, florbal či extrémne športy.

Populárny TV archív

Z analýzy vyplýva dlhodobý záujem o športové prenosy; čoraz častejšie ich však pozeráme z archívu. Neraz to ovplyvňuje nepriaznivý vysielací čas. Niektoré športy sa vinou časového posunu vysielajú v noci. Preto rastie obľúbenosť TV archívu, ktorý aktuálne využíva 48 % ľudí. Vďaka nemu môžu diváci pretáčať a sledovať športové prenosy až 30 dní spätne alebo si ich neobmedzene nahrávať a pustiť kedykoľvek neskôr.
„Televízne zvyky sa zmenili. Ľudia už nechcú svoj čas prispôsobovať televíznemu programu. Obľúbené relácie si chcú pozrieť vtedy, keď im to najviac vyhovuje," uzatvára P. Górecki.

MO

Obrázok: Lepšia.TV

GW2012306

Nové IP reproduktory

Spoločnosť Axis Communications rozšírila portfólio produktov pre IP audio systémy o dva nové reproduktory. Umožňujú automaticky reagovať na incidenty detegované kamerami prostredníctvom hlasovej výstrahy a efektívne tak odstrašiť potenciálneho páchateľa, ale aj na diaľku osloviť ľudí pre všeobecné hlásenia či prehrávanie hudobného podkladu. Zatiaľ čo reproduktor Axis C1410 zapadne skôr do menších interiérov, megafón Axis C1310-E je pripravený na vonkajšie použitie, napr. na parkovisku. Spoločným rysom oboch sú otvorené štandardy, vďaka ktorým ich možno ľahko integrovať s inými systémami, ako sú napr. VoIP telefóny alebo IP kamery.

JR

Najlepšia multifunkcia

Rozhodujúcimi pre úspech sú rýchlosť a efektivita využívaných kancelárskych technológií. Spoločnosť Canon na tento trend odpovedá novým radom multifunkcií imageRunner Advance DX, ktorý už nepredstavuje len technológiu pre kvalitnú tlač a skenovanie. Zároveň je aj komplexným centrom pre digitálnu transformáciu. Vylepšené je napr. vysokorýchlostné duplexné skenovanie, ktoré optimalizuje toky dokumentov a odstraňuje zbytočné zásahy správcov. Úlohy ako pomenovanie, ukladanie či prihlásenie tretích strán sú teraz automatizované. Firmy tak môžu získať novú úroveň flexibility bez nutnosti ďalšieho zaťažovania IT. Trvalá snaha značky Canon o zdokonaľovanie vlastných technológií priniesla sérii produktov imageRunner Advance DX cenu BLI za najlepší rad multifunkčných zariadení roka 2020.

VN

Prechádzka s aligátorom

Na udržanie dobrej fyzickej kondície treba denne prejsť aspoň 10-tisíc krokov. Ako však toľkú chôdzu spočítať alebo aspoň odhadnúť? Najnovší seniorský telefón od českej značky Aligator s typovým označením A900 má v sebe zabudovaný krokomer, ktorý bez námahy a bez denníčkov ľahko zaznamená aktivitu chôdze majiteľa. Počet krokov za deň uvidíte priamo na hlavnej obrazovke a môžete teda ľahko prispôsobiť svoj denný program nastavenému cieľu. Samozrejmosťou je aj unikátna služba SOS Locator, najobľúbenejšia funkcia na seniorských telefónoch. Núdzové tlačidlo po aktivácii odošle SMS so žiadosťou o pomoc až na 5 telefónnych čísel. K základnej informácii pridá i presnú polohu z GPS prijímača.

VN

Projektanti čakajú pokles

Vyplýva to z kvartálnej analýzy slovenského stavebníctva Q4/2019, spracovanej analytickou spoločnosťou CEEC Research.

Kým lanský rok ešte riaditelia projektových spoločností evidovali rast vo výške 2,1 %, pre tento rok očakávajú polpercentný pokles. Podobnú situáciu predvídajú aj pri svojich tržbách – vlani ešte stúpli o 1,6 %, no v aktuálnom roku poklesnú o 0,2 %.

Segmenty

Najpesimistickejšie očakávania majú projektanti v segmente pozemného staviteľstva. V minulom roku zaznamenali rast vo výške 2 %, pre tento rok už očakávajú pokles o 1,1 %. Podobne predvídajú aj vývoj svojich tržieb. Vlani mali dvojpercentný rast, avšak pre tento rok počítajú s poklesom o 0,6 %.

Projektovanie v pozemnom, ako aj inžinierskom staviteľstve čaká tento rok ochladenie.

Inžinierske spoločnosti sú o niečo optimistickejšie. V roku 2019 zaznamenali rast segmentu o 2,4 %, no pre aktuálny rok počítajú s ochladením – na 0,6 %. V oblasti tržieb zaznamenajú v roku 2020 menší prepad než pozemné staviteľstvo: rast o 0,5 % (vlani +0,9 %).

Ceny a marže

Čo sa týka zmeny cien projektových prác, riaditelia projektových spoločností väčšinou nezaznamenali väčšie zmeny. Viac ako polovica uvádza, že zostali na pôvodnej úrovni – tak u privátnych, ako aj verejných investorov (53, resp. 60 % respondentov). Naopak, rastu cien si povšimla viac ako štvrtina spoločností (28 %) u verejných investorov a necelé dve pätiny (37 %) u privátnych investorov. Pokles cien v celom investorskom spektre pocítila približne desatina (12, resp. 11 %) opýtaných.

Viac ako polovica projektových spoločností (51 %) neočakáva zmenu svojich marží. Naopak, tie majú v tomto roku klesnúť pre štvrtinu opýtaných. Zvyšných 24 % predpokladá rast svojich marží.

Kapacity

Aktuálne majú projektové spoločnosti kapacity vyťažené na 94 % a zákazky zazmluvnené v priemere na 7 mesiacov vopred, čo je pre polovicu rovnako dlhá doba ako v minulom roku (50 %). Takmer tretina (29 %) má zákazky vopred zazmluvnené na dlhšiu dobu než vlani, 21 % na dobu kratšiu.

„Aj napriek takmer maximálnej vyťaženosti firemných kapacít v súčasnej dobe riaditelia projektových spoločností miernia svoj optimizmus z predchádzajúcich rokov," skomentoval situáciu Michal Vacek, riaditeľ pre slovenský trh spoločnosti CEEC Research. „Rast projektového sektora naprieč všetkými segmentmi, na ktorý sme boli zvyknutí, postupne klesá. Dostáva sa do stagnácie a podľa predpovedí sa môže v tomto roku ocitnúť v nulových alebo záporných číslach. Počet spoločností, ktoré majú zazmluvnených viac zákaziek než v minulých rokoch, zostáva. Naopak, rastie počet firiem, ktoré majú zazmluvnených menej zákaziek na ďalšie obdobie. Možno teda predpokladať problém z hľadiska vyťaženosti kapacity firiem," dodal.

Výberové konania

Veľké množstvo zákaziek získavajú spoločnosti z výberových konaní, avšak nie sú s nimi príliš spokojné. Ich priebeh a celkovú spokojnosť s nimi u verejných investorov hodnotia riaditelia projektových spoločností na 4,8 bodu z 10 možných, u privátnych investorov o niečo lepšie (5,6 bodu). Jedným z dôvodov nespokojnosti je, že verejní investori sa rozhodujú skôr na základe ceny než kvality (hodnota 2,9 na škále od 1 do 10, kde 1 znamená dôraz na cenu a 10 dôraz na kvalitu). U privátnych investorov je to o niečo lepšie (hodnota 5,2 na rovnakej škále), i keď aj pre nich býva cena stále dôležitým faktorom.

Projektové spoločnosti majú kapacity vyťažené na 94 %.

JV

Ilustračné foto: PPN

Stavby šetriace energiu

Od januára 2021 budú musieť všetky novostavby splniť podmienku „takmer nulovej potreby energie“. Sú na to projektanti a stavbári pripravení?

Stredná škola v Trenčíne

Prísnejšie požiadavky na budovy začala európska legislatíva klásť po roku 2010, kedy vydala smernicu o energetickej hospodárnosti budov (Energy performance of buildings directive – EPBD). Na Slovensku sme požiadavky na budovy v legislatíve postupne sprísňovali; smernica o energetickej hospodárnosti budov bola prijatá v roku 2012 a následne niekoľkokrát revidovaná. Od 1. januára 2021 však definitívne smieme navrhovať a stavať už len budovy s takmer nulovou potrebou energie.

Chýbajú znalosti

V slovenskom stavebníctve dochádza k zmene stereotypu veľmi pomaly. Aj keď sa predpisy v súlade s požiadavkami EPBD pripravili včas, väčšina architektov, projektantov a ostatných subjektov stavebného sektora sa zatiaľ dostatočne nepripravila. Skúsenosti z praxe potvrdzujú, že najmä na začiatku projektových prác – kedy je možné ekonomiku realizácie a budúcich dopadov budovy na užívateľa a životné prostredie ovplyvniť najviac – pracujú architekti s veľmi rozdielnymi informáciami. A z pohľadu integrácie

Požiadavky na energetickú efektívnosť stavieb prichádzajú z úrovne EÚ.

aspektov udržateľnosti a malej uhlíkovej stopy sú ich znalosti často nedostatočné. Energetickej náročnosti budov sa venujú prevažne energetickí odborníci a inžinieri, ktorí sú pre splnenie požiadaviek novej legislatívy nútení navrhnúť technicky náročné, ekonomicky drahé opatrenia. Vinou zložitého riešenia a finančnej náročnosti tak býva rozvoj energeticky úsporných budov pomalší a naráža na väčší odpor verejnosti. Veľmi často sa ignoruje holistický prístup zohľadňujúci celkový dopad stavby na životné prostredie. Dôvodmi sú nedostatok informácií a reálnych praktických ukážok, ale aj nedostatočná komunikácia jednotlivých účastníkov procesu výstavby.

Keď podpora nemotivuje

K rýchlejšiemu rozvoju a presadzovaniu nových požiadaviek na budovy – či už nové, alebo obnovované – by prispel správne nastavený finančný podporný mechanizmus, ktorý by motivoval k uplatneniu požiadaviek na budovy A0. No súčasný program Zelená domácnostiam (v gescii Slovenskej inovačnej a energetickej agentúry – SIEA) nemotivuje. V prípade tepelných čerpadiel je efekt dokonca opačný, keď sa výška dotácie odvíja od výkonu tepelného čerpadla. Uvedomme si, že pri budovách A0 a pasívnych postačuje na pokrytie tepelnej straty domu výkon len 2 až 3 kW (napr. pre rodinný dom s podlahovou plochou cca 150 m^2), čo je v porovnaní s doterajšou výstavbou pätina! Pri takto nastavenom podpornom mechanizme je lepšie postaviť dom s nehospodárnou prevádzkou a radšej získať vyššiu dotáciu na tepelné čerpadlo. Ďalším nevhodne nastaveným finančným mechanizmom je podpora rodinných

Výstavba úsporných domov sa rozbieha pomaly a naráža na odpor verejnosti.

domov s takmer nulovou potrebou energie, ktorú v minulom roku vyhlásilo Ministerstvo dopravy a výstavby SR. O príspevok 8-tisíc € mohol spätne požiadať majiteľ, ktorý získal právoplatné kolaudačné rozhodnutie po 31. decembri 2014. Takto postavená podmienka opäť nemá žiaden motivačný moment. Štát sa rozhodol

Aspern Seestadt

vyplatiť zo štátneho rozpočtu nemalú sumu stavebníkom, ktorí už postavili a s príspevkom nepočítali. To automaticky neznamená, že podporu budú môcť získať aj ostatní, ktorí ešte len stoja pred rozhodnutím stavať – pretože nie je jasné, či tento program bude pokračovať.

Stupne k nižšej spotrebe

Budovy s takmer nulovou potrebou energie vychádzajú z princípov pasívnych budov. Okrem energetických úspor prinášajú aj vyššiu kvalitu vnútorného prostredia a zdravú stavbu s významne dlhšou životnosťou. Samozrejme, prispievajú k znižovaniu energetickej náročnosti, a tým aj emisií CO_2. Ich dôležitým doplnkom sú aj ďalšie opatrenia reagujúce na zmenu klímy: v urbánnom priestore najmä vodozádržné opatrenia (zadržiavanie zrážkových vôd, budovanie priepustných povrchov), výsadba zelene, ochrana jestvujúcej vegetácie, budovanie vegetačných striech a fasád. No pre ich dôslednejšie uplatňovanie v praxi je potrebné zlepšiť legislatívne prostredie.

Pasívne budovy prinášajú ešte vyšší štandard ako kategória A0. Navyše majú optimalizované riešenie tepelných mostov, vysoký stupeň vzduchotesnosti obalovej konštrukcie (overený tzv. BlowerDoor testom – testom vzduchovej priepustnosti) a taktiež tienenie južne a západne orientovaných okien s cieľom vytvoriť celoročne kvalitné vnútorné prostredie.

Bytové domy a paneláky

Existujúci bytový fond, ale aj budovy v správe štátu, potrebujú obnovu najmä z dôvodov ich zlého technického stavu, nehospodárnej prevádzky (a teda vysokých emisií CO_2) a zlej kvality vnútorného prostredia. Obnova hlavne bytových domov sa realizuje už viac ako 20 rokov. Jej cieľom bolo skôr odstrániť systémové poruchy (a teda umožniť bezpečné užívanie objektu), než znížiť energetickú náročnosť.

Aj dosiahnutie tohto cieľa je však reálne. Príkladom takto obnovenej budovy je bytový dom na ulici Pavla Horova v Devínskej Novej Vsi, ktorý sa zaradil (pravdepodobne ako zatiaľ jediný na Slovensku) do kategórie A0. Vydarenou realizáciou nebytového objektu je Stredná priemyselná škola stavebná Emila Belluša v Trenčíne, budova zo sedemdesiatych rokov, ktorá sa po hĺbkovej obnove taktiež zaradila do energetickej triedy A0.

Bytový dom v Devínskej Novej Vsi

Ako to robia inde

Výstavba budov v pasívnom štandarde je aktuálna predovšetkým v alpských krajinách. Úspory energie sú tam dlho diskutovanou témou – vidno to aj v stavebnej praxi. Napr. Rakúsko doteraz postavilo najviac pasívnych domov v Európe. Najbližší príklad nájdeme vo viedenskej časti Aspern, kde sa realizuje jeden z najväčších európskych projektov mestského rozvoja – Aspern Seestadt. Testujú tam inovatívne koncepty v oblasti bývania, sociálneho zabezpečenia, energie a mobility. Na ploche 240 ha má do roku 2028 vzniknúť kvalitný životný priestor pre viac než 20-tisíc ľudí a zhruba rovnaký počet pracovných miest. Aspern je považovaný za laboratórium konceptu smart city, ktoré spĺňa požiadavky životného štýlu 21. storočia a zároveň plní ambiciózne energetické a klimatické ciele mesta Viedeň. V súčasnosti najväčším bytovým komplexom v Európe, postaveným v pasívnom štandarde, je obytný súbor Lodenareal v tirolskom Innsbrucku. Nájomné byty v blízkosti rieky Inn zaberajú plochu 33-tisíc m^2. V okolí sa budujú cyklotrasy a zeleň – na ploche cca 8-tisíc m^2.

Po roku 2020 sa majú stavať len budovy s temer nulovou potrebou energie.

Za zmienku stojí i mesto Freiburg v podhorí nemeckých Álp. Blízko jeho centra vznikla v roku 2006 udržateľná mestská štvrť Vauban, ktorá má dnes cca 5 500 obyvateľov. Budovy sú postavené v nízkoenergetickom, pasívnom a plusovom štandarde. Využívajú solárne technológie, nainštalované na väčšine objektov. Zelené plochy medzi radmi domov poskytujú dobrú mikroklímu. Veľa domácností je bez áut, miestni využívajú najmä bicykle a verejnú dopravu.

Ľubica Šimkovicová
Inštitút pre pasívne domy
Foto: Michal Lešinský, Arthur Lankester, IPD

Freiburg – Vauban

Záujem o nulové domy

Tzv. nulový dom predstavuje dom (obvykle rodinný) s takmer nulovou potrebou energie.

Ministerstvo dopravy a výstavby SR ešte koncom októbra uzavrelo prvú výzvu na žiadosti o dotáciu na takýto dom, pričom o príspevok až do výšky 8-tisíc € sa uchádzalo 500 Slovákov. Rezort sa rozhodol poskytnúť prostriedky vyše 120 domácnostiam; zvyšok postupne vyhodnocuje.

Legislatívny impulz

Podľa európskej smernice každá novostavba po roku 2020 bude musieť spĺňať nároky ekologickejšieho bývania. V praxi to znamená nielen využívanie obnoviteľných zdrojov energie (OZE) pri prevádzke domov, ale aj splnenie požiadavky na potrebu primárnej energie pre energetickú triedu A0.

„Záujem o domy v tejto energetickej triede je aj vďaka dotácii prirodzene vyšší," skonštatoval predseda Združenia výrobcov murovacích materiálov (ZVMM) Martin Mihál. „Podľa prieskumu, ktorý sme si nechali vlani vypracovať, až 84 % opýtaných považuje úsporu nákladov za jeden z hlavných faktorov, na ktorý pri stavbe domu prihliadajú," podčiarkol.

Ďalšie kolo na dohľad

Keďže určený limit na čerpanie predmetnej dotácie sa vlani naplnil, plánuje sa opakovaná výzva na jar 2020. Druhé kolo dotácií má byť vyhlásené po nadobudnutí účinnosti novely zákona č. 555/2005 Z. z. o energetickej hospodárnosti budov (v marci). Tá upravuje doterajšie kritériá na udelenie dotácie.

Podľa pôvodnej normy mohli o dotáciu požiadať majitelia domov s právoplatným kolaudačným rozhodnutím vydaným po 31. decembri 2014. V druhom kole už pôjde o kolaudačné rozhodnutia nie staršie ako dva roky. To znamená, že žiadosti podané v roku 2020 budú musieť priložiť kolaudačné rozhodnutie vydané po roku 2017.

Zákaz kombinovať

Druhou zmenou je, že dotáciu nebude možné kombinovať s projektom Zelená domácnostiam II, zameraným na podporu využívania OZE v domácnostiach. Podpredseda ZVMM Gabriel Szöllösi očakáva, že plánované druhé kolo dotácií bude významnou podporou už zrealizovaných domov v energetickej triede A0. „Verím, že ľudia si v tejto súvislosti uvedomia aj dôležitosť kvalitných a spoľahlivých obvodových konštrukcií s dobrými tepelnoizolačnými vlastnosťami," dodal.

MD

Líder na trhu plastových okien

Incon z Prievidze je jedinou firmou na Slovensku, ktorá ponúka kompletné produktové portfólio okien: plastové, hliníkové, drevené a drevohliníkové. V januári uviedla na trh novinku – plastové okno Incon Design so vzhľadom hliníka, ktoré upúta výnimočným dizajnom a vynikajúcou teplotechnikou, vhodnou aj pre pasívny dom. Rešpektuje už novú, prísnejšiu teplotechnickú európsku normu, ktorá počíta s výstavbou budov s temer nulovou spotrebou energie. Okno používa profil Deceuninck Elegant, ktorý získal prestížne zahraničné ceny za dizajn. Vyniká úzkym profilom s najmenšou exteriérovou hranou na trhu či možnosťou použiť sklo hrubé až 70 mm.

ML

GW2012302

Ako sme pripravení na zmeny

Slovensko je na 37. mieste na svete, pokiaľ ide o schopnosť reagovať na významné zmeny, akými sú napr. starnutie populácie, zmena klímy či technologický pokrok.

Vyplýva to zo štúdie KPMG – Change Readiness Index 2019, ktorú zverejnili na konci minulého roka. Oproti poslednému meraniu v roku 2017 sme v rebríčku poklesli o sedem priečok. Medzi krajinami V4 nám patrí tretie miesto – za Českou republikou a Poľskom. Naším najväčším plusom je otvorenosť ekonomiky.

Jedinečná štúdia

Change Readiness Index (CRI) je založená na rozsiahlom výskume a analýze údajov od takmer 1 400 expertov a zdrojov vrátane Svetového ekonomického fóra, Medzinárodného menového fondu, Svetovej banky a Organizácie Spojených národov. Hodnotí schopnosť skúmaných krajín reagovať na významné zmeny a prispôsobiť sa im. Ide napr. o dlhodobé demografické, ekonomické, spoločenské či technologické trendy alebo o klimatické zmeny.

CRI skúma rozvinuté aj rozvojové krajiny – ako vedia reagovať na zmeny a zvládať ich.

V ostatnej takejto štúdii z roku 2017 bolo v hodnotiacom rebríčku zahrnutých 136 štátov sveta, v minulom roku bola štúdia rozšírená na 140 krajín.
Pri posudzovaní pripravenosti na zmeny meria CRI schopnosť danej krajiny v troch oblastiach:

1. spôsobilosť na podnikanie (podnikateľské prostredie krajiny),

2. spôsobilosť vlády (vrátane daňových, regulačných a bezpečnostných aspektov) a
3. spôsobilosť občianskej spoločnosti (školstvo, zdravotníctvo, inkluzívnosť rastu a prístup k technológiám).

Naše výsledky

Slovensko sa v aktuálnom celkovom rebríčku umiestnilo na 37. mieste, čo v porovnaní s poslednou štúdiou predstavuje pokles o sedem priečok. Rovnaké poradie nám patrí v kategórii spôsobilosť na podnikanie (pokles o jedno miesto). Spôsobilosť vlády štúdia ohodnotila 40. miestom (-2 priečky), v oblasti občianskej spoločnosti sa spôsobilosť zaradila na 35. priečku (-6 miest).
Pri pohľade na jednotlivé parametre v hodnotených kategóriách označila štúdia za naše najväčšie plus otvorenosť ekonomiky (index 0,89 z 1), kde sme medzi všetkými sledovanými krajinami obsadili štrnáste miesto. Najhoršie hodnotenie dosiahlo Slovensko v parametri podnikateľské prostredie – s indexom 0,52 sa umiestnilo až na 97. pozícii.

Ostatné štáty

Česká republika skončila v aktuálnom poradí na celkovom 27. mieste (pokles o 2 priečky). A čo ďalší naši susedia z V4? Poľsko obsadilo 33. miesto (-5 priečok), Maďarsko sa prepadlo o 4 miesta na dnešnú 48. pozíciu. Z krajín, ktoré nám konkurujú v oblasti prílevu zahraničných investícií, sa Rumunsko umiestnilo na 54. mieste (-5 priečok) a Bulharsko na 60. priečke (-10 miest).
Prvú pozíciu v rebríčku obhájilo Švajčiarsko. Krajiny v prvej desiatke sa časom príliš neobmieňajú; šesť z nich je v tejto elitnej spoločnosti už od roku 2015. Medzi krajinami východnej Európy a strednej Ázie (kam spadá aj SR) získalo najlepšie umiestnenie Estónsko (21. priečka). Najväčším skokanom oproti ostatnému prieskumu z roku 2017 sa stal štát Tonga v Oceánii, ktorý sa posunul vpred o 36 miest – na aktuálnu 49. pozíciu. Hneď za ním skončilo Rusko s posunom o 29 miest (46. priečka).

BD

Obrázky: Pixabay

TOP 20 krajín podľa CRI 2019

(zmena oproti r. 2017)

1.	Švajčiarsko	0
2.	Singapur	+2
3.	Dánsko	+2
4.	Švédsko	-2
5.	Spojené arabské emiráty	-2
6.	Nórsko	+5
7.	Nemecko	+2
8.	Veľká Británia	+2
9.	Nový Zéland	-3
10.	Holandsko	-3
11.	Fínsko	-3
12.	Katar	+7
13.	USA	-1
14.	Austrália	0
15.	Hongkong	-2
16.	Kanada	+1
17.	Taiwan	+18
18.	Japonsko	+3
19.	Rakúsko	-3
20.	Belgicko	-2

Zdroj: KPMG

Ťažký rok pre strojárstvo

Firmy budú musieť hľadať nové zdroje optimalizácie a kustomizácie produkcie. Spolu s tlakom z nedostatku pracovnej sily to bude hrať kľúčovú rolu pri zavádzaní procesnej inovácie Priemyslu 4.0.

Takto pred rokom netajili strojári nadšenie z rekordných čísel. Za rok 2018 dosiahli tržby vyše 40 miliárd eur a aj zisk sa vyšplhal na takmer 990 miliónov. Na vrchole bol autosektor – a oni s ním. Vlani sa však situácia zvrtla a posledný kvartál roka dal jasne pocítiť, že je čoho sa obávať. Tradičná a silná strojárska výroba, najmä vedúci sektor automotive, začala čeliť viacerým výzvam.

Pokles výroby

Záver vlaňajška sa v strojárskej výrobe naplno prejavil pokračujúcim poklesom výroby. Hlavným dôvodom bolo znižovanie objednávok u materských alebo partnerských spoločností v autosektore. Príčin je viacero: spomalenie ekonomiky, obchodná vojna medzi USA a Čínou, ktorá ochromila trh s oceľou, ale aj sankcie EÚ voči Rusku. Hoci produkcia ostatných strojárskych výrobkov rástla, podiel automotive na našom trhu je taký veľký, že sa to prejavilo na celej priemyselnej produkcii. Vzhľadom na otvorenosť ekonomiky a vysokú závislosť od exportu pocítil už vlani náš autosektor (a teda aj strojárstvo) reťazovú reakciu z krajín EÚ, najmä Nemecka, kam smeruje väčšina nášho vývozu. Tam je už viditeľný rast druhotnej platobnej neschopnosti a v sektore automotive má problém so splatnosťou pohľadávok mnoho subdodávateľov v druhom a treťom slede. Pre tento rok v Nemecku očakávame rast počtu insolvencií o dve percentá. Na Slovensku by mali vzrásť minimálne o 5 %, hoci udalosti z posledného kvartálu 2019 indikujú aj vyšší nárast.

Kto má šance uspieť

Ako sa teda bude tento rok strojárstvo vyvíjať? Automotive bol doteraz ťahúňom priemyslu; v podstate od neho závisí viac ako tristo dodávateľov. Najväčšie obavy preto pramenia z ďalšieho poklesu predaja, čo je hlavný strašiak v sektore. Už teraz sa odhaduje, že počet novo registrovaných áut za rok 2019 medziročne klesne

Dlho priaznivá situácia v strojárstve sa vlani zvrtla, predovšetkým v poslednom kvartáli.

až o 5 % – čo by bol najväčší prepad od krízy v roku 2009. Dá sa tiež očakávať, že výrobcovia motorových vozidiel sa budú snažiť preniesť svoje riziká na dodávateľov. Tento rok tak očakávame aj rast nárokov v zmysle „just in time“ pravidiel a ceny, pretože automobilky musia hľadať úsporu nákladov inde než v mzdách. Najväčšie šance uspieť majú tie strojárske firmy, ktoré budú pripravené. Optimalizácia, kustomizácia a tlak vyplývajúci z nedostatku pracovnej sily budú hrať kľúčovú rolu pri zavádzaní procesnej inovácie Priemyslu 4.0. Popri klesajúcom automotive trhu by mali z oblastí strojárstva šancu presadiť sa najmä špecializované produkcie a výroba s vyššou pridanou hodnotou. Je nevyhnutné vytvoriť podnikom podmienky, aby mohli uplatniť plnohodnotnú výrobu s pridanou hodnotou – namiesto produkcie polotovarov a polovýrobkov.

Vplyv vývoja miezd

Sektor čelí aj tlaku na ochranu zamestnancov, čo v rámci EÚ presadzujú členské krajiny. Už v priebehu vlaňajška sa zvýšili príplatky za nočné zmeny – a porastie aj minimálna mzda. Rovnako aj vplyv odborových organizácií na kolektívne vyjednávania o mzdách môže negatívne ovplyvniť ekonomiku automobiliek. Pri posudzovaní vývoja v strojárstve sme v Coface celkovo opatrní a tento rok očakávame skôr mierne zhoršenie situácie.

Juraj Janči, country manažér
Coface Slovensko
Ilustračné foto: AMP

doprava doprava
doprava doprava
doprava doprava
doprava doprava
doprava **doprava**
doprava doprava
doprava doprava
doprava doprava
doprava doprava
doprava doprava
doprava **doprava**
doprava doprava
doprava doprava
doprava doprava
doprava doprava

d

doprava

Z histórie trolejbusovej dopravy v Bratislave 38

Autá a technológia 5G 40

Postprodukčná úprava nových vozidiel 41

Podpora elektrickej mobility 42

Ekologickejšia prevádzka lodí 43

Vylepšuje ľudské telo 44
Pomôcka pre skladových pracovníkov

Cena za udržateľnosť 45

Posledný článok reťazca 46
Last mile delivery

Z histórie trolejbusovej dopravy v Bratislave

Mestská hromadná doprava v metropole Slovenska v tomto roku oslávi 125 rokov. A väčšinu času ju spoluvytvárali aj špecializované elektrické vozidlá – trolejbusy.

Vynájdenie elektrického koča koncom 19. storočia spôsobilo globálny dopravný ošiaľ. Inžinieri z celého sveta sa začali predháňať v tom, kto tieto koče čo najviac zdokonalí do podoby masového dopravného prostriedku. Dovtedajšiu dopravu zabezpečovali takmer výhradne kone, no

Trolejbusy v Prešporku začali jazdiť v r. 1909 – na Železnú studničku.

v niektorých mestách sa už začínali objavovať prvé električky. Tie však na svoje uplatnenie potrebovali koľajnice, budovanie ktorých znamenalo ďalšie investičné náklady. Preto sa ich oplatilo klásť iba do zahustených častí miest.
Moderná bezkoľajnicová elektrická dráha, ako ju v tých rokoch veľakrát nazývali, sa postupne začala dostávať do čoraz viacerých miest Európy i Ameriky. Prvé trolejbusy ešte nemali dnes typické tyčové zberače prúdu, ale jednoduchý vozík s kolieskami, ktorý jazdil po trolejovom vedení ako po koľajniciach. Práve podľa pomenovania tohto vozíka – trolley – vznikol súčasný názov trolejbus.

Začiatky v Prešporku

Rovnakú technológiu využili aj podnikatelia dopravcovia voľakedajšieho Prešporka. Obyvateľom mesta i rekreantom chceli priblížiť prekrásnu prírodu na Železnej studničke. Pôvodne pracovali s myšlienkou postaviť tam električkovú trať – z dnešnej Štefánikovej ulice cez Patrónku. No podľa vzorov z Rakúska sa nakoniec rozhodli pre bezkoľajnicovú električkú dráhu, ktorá bola menej náročná na výstavbu, a teda lacnejšia. Navyše trolejbusy dosahovali lepšie jazdné vlastnosti v kopcovitom teréne.
Vtedajší dopravný podnik si uvedomoval turistický potenciál linky na Železnú studničku, preto zakúpil otvorené „cabrio" trolejbusy. Vďaka nim sa cestujúci cítili v tesnom kontakte s okolitou prírodou. Z dnešného pohľadu vyzerali pomerne primitívne; takmer celé boli z dreva. K unikátom vozidlového parku určite patril aj jeden nákladný trolejbus. Ostrá prevádzka vozidiel sa začala v roku 1909, avšak skoro sa skončila – počas prvej svetovej vojny.

Moderná doba

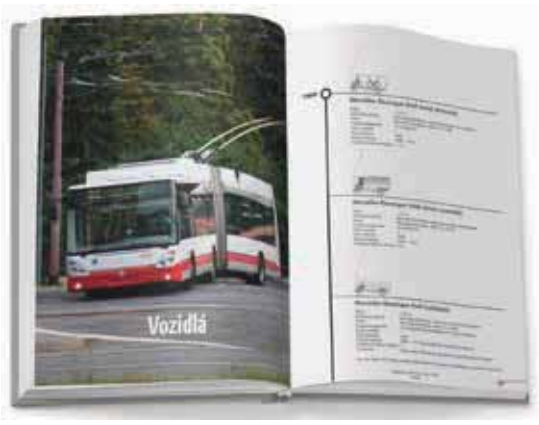
Naopak, v priebehu druhej svetovej vojny nedostatok fosílnych palív vrátil v roku 1941 trolejbusy späť na najdôležitejšie mestské trasy. V porovnaní s minulosťou boli technicky už oveľa dokonalejšie. Postupne nahradili autobusy v centre mesta, na hlavnej železničnej stanici, Patrónke, Kolibe i v okolí Bratislavského hradu. V priebehu nasledujúcich rokov sa pretransformovali do dnešnej podoby dopravného systému s modernými nízkopodlažnými, plne klimatizovanými vozidlami.
Kompletnú históriu trolejbusovej dopravy v našom hlavnom meste prináša publikácia, ktorú pred Vianocami ponúkol Dopravný podnik Bratislava (DPB)

Pomohol im nedostatok fosílnych palív počas druhej svetovej vojny.

ako sviatočné prekvapenie pre všetkých milovníkov mestskej hromadnej dopravy a starej Bratislavy. Autor Matej Kavacký, spolu s ďalšími poprednými odborníkmi na verejnú dopravu, sa na vyše 250 stranách pokúsili zmapovať, ako sa tento osobitý dopravný systém vyvinul od prvých krôčikov až do súčasnej formy. Pritom čerpali aj z rozsiahlych archívnych materiálov DPB. Ide doposiaľ o najprepracovanejšiu publikáciu venujúcu sa ekologickej doprave v Bratislave.

AV

Foto: DPB

Železnica modernizuje

Železničná spoločnosť Slovensko (ZSSK) nasadí v najbližších dvoch rokoch v Žilinskom kraji nové vlaky.

Interiér elektrickej jednotky 660

Pribudne tu 25 elektrických jednotiek (ucelených vlakov), a to na všetkých elektrifikovaných tratiach: Žilina – Trenčín, Horní Lideč – Púchov, Žilina – Čadca – Zwardoň a Žilina – Liptovský Mikuláš. Prvými vlakmi sa cestujúci odvezú už v prvom polroku 2020.

Český dodávateľ

Ich nákup za 160 miliónov eur je najväčšou investíciou ZSSK od jej vzniku. Priebeh tendra na dodávateľa bol vďaka transparentnému prístupu (v koordinácii s Európskou komisiou) bezproblémový. Elektronickej aukcie sa zúčastnili dvaja veľkí hráči: česká Škoda Transportation a švajčiarsky Stadler Bussnang AG. Napokon vyhrala ponuka prvého, ktorý už v minulosti dodal pre ZSSK 19 elektrických poschodových a 10 push-pull súprav. Všetky majú – v porovnaní s priemerom vozidlového parku ZSSK – zjavne nižšiu poruchovosť.

Český výrobca vyskúšal v druhom polroku 2019 prvé jednotky na svojich testovacích koľajach v skúšobnom centre VUZ Velím. „Vlaky už majú nami určený náter a interiér podľa nového dizajn manuálu. Zo skúšobných jázd sme mali veľmi príjemný prvý dojem. Dvadsaťpäť nových jednotiek bude znamenať v žilinskej regionálnej doprave revolúciu," s uspokojením skonštatoval Filip Hlubocký, predseda predstavenstva a generálny riaditeľ ZSSK. „Verím, že čoskoro sa podarí zrekonštruovať celý náročný koľajový úsek Púchov – Považská Bystrica – Žilina, aby vlaky mohli čo najskôr ukázať cestujúcim, čo dokážu," dodal.

Technické parametre

Všetkých 25 jednotiek bude nasadených na regionálnych elektrifikovaných tratiach s maximálnou prevádzkovou rýchlosťou do 160 km/h. Majú byť dodané v rokoch 2020 až 2022, a to v dvoch verziách:

- 13 trojvozňových jednotiek (označených ako rad 661) s celkovou dĺžkou 80 m a kapacitou 247 sediacich cestujúcich,
- 12 štvorvozňových jednotiek (označených ako rad 660) s celkovou dĺžkou 106 m a kapacitou 343 sediacich cestujúcich.

Nové elektrické vlaky budú dosahovať rýchlosť až 160 km/h.

Každý vozeň bude mať klasické usporiadanie dvoch podvozkov, každá elektrická jednotka bude mať tri hnacie podvozky. Tieto jednotky vychádzajú z predchádzajúcich verzií ich výrobcu, ktorých rôzne varianty prevádzkujú České dráhy.

Vnútorné vybavenie

Komfortné priestory so širokými dvojkrídlovými nástupnými dverami – spolu s priechodným moderným interiérom bez vnútorných dverí – umožnia rýchly a plynulý pohyb vo vnútri jednotky a urýchlia nástup/výstup cestujúcich. Nástup do vozidla bude vo väčšine prípadov štandardných nástupíšť s výškou 550 mm úrovňový. Na starších nástupištiach pomôžu výsuvné schodíky. Cestujúci určite ocenia moderný, klimatizovaný a komfortný interiér. Cestu im spríjemnia moderné prvky štandardov vybavenia jednotiek, najmä informačný systém, wi-fi, zásuvky na napájanie drobných osobných spotrebičov či moderné WC.

Jednotky budú vybavené bezpečnostným vnútorným a vonkajším kamerovým systémom a tiež systémom počítania cestujúcich. V každej bude priestor na prepravu imobilných cestujúcich so špeciálne prispôsobeným WC, ako aj priestor na prepravu detských kočíkov a bicyklov (minimálne v počte 1 bicykel na 40 sediacich cestujúcich).

Ďalšia investícia

Na neelektrifikovaných tratiach Banskobystrického kraja sa už v priebehu vlaňajška objavili nové nízkopodlažné dieselmotorové jednotky, dodávateľom ktorých je slovenská spoločnosť ŽOS Vrútky. Spolu ich má byť 21 (14 dvojvozňových so 115 miestami na sedenie a 7 trojvozňových so 171 sedadlami) v celkovej sume 77 miliónov €, čo predstavuje druhú najväčšiu investíciu ZSSK do modernizácie vozidlového parku v krátkom čase. Sú konštruované na maximálnu prevádzkovú rýchlosť 140 km/h. V rokoch 2020 – 2021 budú postupne nasadzované na regionálne trate aj v Žilinskom a Trenčianskom kraji.

TK

Foto: ZSSK

Autá a technológia 5G

Volvo Cars a telekomunikačný operátor China Unicom sa dohodli na výskume, vývoji a testovaní technológie 5G v automobiloch. Piata generácia mobilných sietí je rýchlejšia, má väčšiu dátovú kapacitu a lepšiu odozvu než 4G. Do a z vozidla rýchlejšie prenesie väčší objem dát, čo znásobuje jej možnosti. Partneri chcú skúmať spôsoby využitia technológie na komunikáciu medzi vozidlami a infraštruktúrou, ako aj hľadať zlepšenia v oblastiach ako bezpečnosť, udržateľnosť, pohodlie zákazníka, autonómne riadenie.
Napr. ak má auto informáciu o problémoch na trase (zápchy, nehody, práce), dokáže preventívne spomaliť či navrhnúť inú cestu. Vďaka kontaktu so semaformi môže zvoliť optimálnu rýchlosť, aby chytilo tzv. zelenú vlnu. Na základe komunikácie s inými vozidlami vie zvoliť optimálny vjazd na diaľnicu či výjazd z nej. To všetko napomáha bezpečnosti premávky i efektívnosti využívania energie. **PŠ**

Európsky Kórejčan

Automobilka Hyundai spustila v tureckom meste Izmit výrobu tretej generácie modelu i10. Bol navrhnutý i vyvinutý v Európe podľa požiadaviek tunajšieho trhu. Ponúka mnoho prvkov, ktoré sa v aute tejto veľkosti doteraz nevyskytli. Slogan „Go Big“ odráža fakt, že napriek malým rozmerom dokáže veľké veci. Oproti predchádzajúcemu modelu je širší a kratší o 20 mm, čo mu dodalo športovejší vzhľad. S objemom 252 l patrí batožinový priestor na špičku triedy. K pokročilým systémom konektivity patria telemetrická komunikácia na diaľku prostredníctvom technológie Bluelink či služby Apple CarPlay a Android Auto. Všetky sa podarilo zabudovať do 8-palcovej farebnej dotykovej obrazovky, najväčšej v segmente. Lákadlom je množstvo asistenčných systémov, vrátane balíka prvkov aktívnej bezpečnosti SmartSense.
Predaj modelu na Slovensku mal odštartovať vo februári. **LO**

Pre život v meste

Používatelia kompaktných vozidiel zvyčajne žijú v rušnom, upchatom mestskom prostredí, ktoré na nich kladie čoraz vyššie nároky. Chcú štýlové, praktické, pohodlné, obratne sa pohybujúce vozidlo, s ktorým ľahko zaparkujú. Očakávajú najvyššiu úroveň bezpečnosti a najnižšie možné prevádzkové náklady. Sú ekologicky uvedomelí a hľadajú zodpovedajúce riešenia. A všetky tieto atribúty chcú za prijateľnú cenu.
V tomto zmysle je navrhnutá nová Toyota Yaris. Má podmanivý, energický charakter a emotívnu príťažlivosť. Dynamická platforma GA-B umožnila posunúť sedadlo vodiča nižšie a viac dozadu, čím sa znížilo ťažisko. Výsledkom sú stabilnejšia jazdná

poloha, lepšia ergonómia i väčší rozsah nastaviteľnosti. Volant je bližšie k vodičovi, uhol sklonu má zvýšený o šesť stupňov. To spolu s výkonom hybridnej sústavy pohonu štvrtej generácie dáva modelu pri jazde po meste aktívnu, citlivú odozvu. Vozidlo sa bude vyrábať v českom Kolíne. **PT**

Inštruktážne videá

Spoločnosť Porsche Slovakia spustila vlani projekt, v rámci ktorého expert v krátkych videách na YouTube detailne vysvetľuje vybrané funkcie vozidiel Volkswagen, pričom odhaľuje aj skryté „finesy“. Prvé snímky boli zamerané na základné, každodenne používané prvky ako kľúč s diaľkovým ovládaním, bezkľúčové odomykanie a štartovanie či parkovacie asistenčné systémy. V druhom polroku 2019 pribudli popisy fungovania a ovládania adaptívneho tempomatu ACC (vrátane protikolíznej funkcie Front Assist), asistenta udržania vozidla v jazdnom pruhu Lane Assist, ako aj systému monitorovania mŕtvych uhlov vonkajších spätných zrkadiel Side Assist (vrátane asistenta pre vyparkovanie). Reakcia zákazníkov je pozitívna, preto projekt bude pokračovať aj tento rok. **MCh**

Vízia elektrickej budúcnosti

Na októbrovom autosalóne v Tokiu predstavil Lexus svoj koncepčný model LF-30 Electrified, ktorý reprezentuje dizajnovú a technologickú líniu budúcej elektrifikácie značky.
Futuristický vzhľad má vyjadrovať energiu, ktorá vychádza z kolies zasadených do samotných rohov karosérie, prúdi ku kabíne, obteká vodiča a hladko prilieha k povrchu vozovky. Elegantné, uhladené predné partie plynulo prechádzajú do priamočiarej, ostro rezanej zadnej časti. K vynikajúcej aerodynamike a účinnému chladeniu prispievajú svetlomety v tvare krídel, ostré hrany zadných svetiel a bočné prívody vzduchu.

Nová je koncepcia kokpitu – ovládacie prvky na volante sú skoordinované s projekčným displejom. Vodič sa môže plne sústrediť na riadenie a súčasne ovládať najrôznejšie funkcie (navigáciu, audiosystém, prepínanie jazdných režimov...) bez nutnosti preostrovať zrak alebo ručne stláčať spínače. **PT**

Postprodukčná úprava nových vozidiel

Nadnárodná logistická spoločnosť GEFCO sa zaoberá nielen skladovaním a prepravou osobných a úžitkových vozidiel, ale aj ich úpravou.

Lakovanie špecifických dielov, polepy vozidiel, úprava dispozície, montáž doplnkového vybavenia, personalizácia firemných flotíl... To je len zlomok postprodukčných úprav vozidiel, ktoré spoločnosť realizuje priamo v priestoroch svojho trnavského workshopu.

Zásahy do výbavy i dizajnu

Sem smerujú – aj priamo z výrobnej linky v Trnave – úplne nové vozidlá na ďalšiu personalizáciu. „Rozsah úprav závisí od filozofie výrobcov automobilov," objasňuje Peter Fagula, FVL manažér spoločnosti GEFCO Slovakia. „Niektorí ich vyrábajú v základnej výbave a my ich v nadväznosti na konkrétnu objednávku dovybavíme. Vozidlo tak príde k zákazníkovi s požadovanou výbavou v pomerne krátkom čase. Pri niektorých výrobcoch, naopak, prevládajú dizajnové úpravy, aby vozidlá zapadli do jednotlivých marketingových línií a špeciálnych edícií," vysvetľuje. Ročne tak spoločnosť pozmení celkovo 26-tisíc nových áut.

Pre firemné autá

GEFCO vykonáva v menších objemoch aj úpravy automobilov priamo na mieru firemných klientov. Niekedy je požiadavka zjednotiť vizuálnu stránku alebo podľa individuálnych potrieb vylepšiť funkcionalitu vozidiel. V praxi to znamená lakovanie konkrétnych určených dielov, žiadané polepy povrchov, rôzne dispozičné úpravy, montáže doplnkovej výbavy (navigácie, zámkov, zásuviek, výhrevu sedadiel...), opláštenie nákladného priestoru. Vozidlá sú ešte pred transportom ku konečnému zákazníkovi dovybavené tak, aby ich ten mohol ihneď po odovzdaní normálne používať.

Potrebná lakovňa

V trnavskom areáli spoločnosti GEFCO sa skladuje viac ako 11-tisíc vozidiel. Pri ich preprave, nakládke a vykládke môže prísť k drobným povrchovým poškodeniam. Aby mohli byť v čo najkratšom čase odovzdané v stopercentnom stave, je práve skladovací priestor firmy s modernou lakovňou ideálnym miestom na opravu osobných aj úžitkových áut. Vysokú kvalitu poskytovaných prác potvrdilo už niekoľko majiteľov veteránov, ktorí si tu nechali lakovať svoje cenné zberateľské kúsky.

PB

Foto: Gefco

Najčastejšie úpravy osobných vozidiel:

- parkovacie senzory,
- hmlovky,
- elektronické knihy jázd,
- zabezpečenie a navigácia,
- lakovanie krytov spätných zrkadiel,
- dizajnové difúzory výfukov,
- vyhrievanie sedadiel.

Opel a Renault

O tieto dve známe automobilové značky rozšírila na jeseň spoločnosť GEFCO klientske portfólio. Zaisťuje pre ne kompletné distribučné toky hotových vozidiel z výrobných závodov do svojho logistického centra v Trnave. Tam autá prechádzajú prijímacou kontrolou a následne sú uskladnené. Na niektorých sa vykonajú postprodukčné úpravy podľa požiadaviek koncového zákazníka, a to najmä pri fleetových ľahkých úžitkových vozidlách. Samozrejmosťou je umytie každého a následná distribúcia korporátnym klientom, resp. do dílerskej siete na Slovensku. Pre Renault zabezpečuje GEFCO aj kamiónový transport nových áut z Francúzska do Slovinska a ich logistický tok ďalej do Trnavy. Firma vlastní viac ako 3 500 špeciálnych železničných vagónov na prepravu vozidiel a ďalšie kapacity si prenajíma na trhu. Francúzsky výrobca prejavil záujem aj o štúdiu možnosti priameho vlakového spojenia zo slovinského Koperu do Trnavy a následnej cestnej distribúcie dílerom na Slovensku.

PB

Podpora elektrickej mobility

Počet elektromobilov na našich cestách by sa mal v tomto roku výrazne zvýšiť aj vďaka podpore štátu.

Ministerstvo hospodárstva ešte v novembri minulého roka zverejnilo podmienky poskytnutia dotácie na podporu nákupu elektromobilov. Výzvou na podávanie žiadostí nadviazalo na úspešný pilotný projekt takejto podpory z novembra 2016. Medziročný nárast predaja elektrovozidiel vtedy dramaticky stúpol. Minister hospodárstva Peter Žiga pri ohlásení aktuálnej výzvy deklaroval presvedčenie, že druhý podobný projekt bude aspoň taký úspešný a na cesty sa môže dostať až tisícka ďalších elektromobilov.

Náročné podmienky

Na nákup nového auta s čisto elektrickým pohonom je možné získať príspevok vo výške 8-tisíc eur, v prípade plug-in hybridného vozidla 5-tisíc eur. O dotáciu mohli požiadať fyzické osoby, podnikatelia aj verejná správa pre vozidlá s maximálnou obstarávacou cenou 50-tisíc eur s DPH. Keďže ide o podporu priamo zo štátneho rozpočtu a nie z Recyklačného fondu ako v roku 2016, čerpanie je výrazne administratívne náročnejšie. Preto žiadosti bolo možné podávať až po uplynutí zákonom stanovenej mesačnej lehoty.

Kúpu elektromobilu štát podporí sumou 8 000 €, nákup plug-in hybridu sumou 5 000 €.

Úspešní žiadatelia majú po podpise zmluvy 12 mesiacov na to, aby si auto kúpili (následne im štát refunduje dotáciu). Automobil budú musieť vlastniť minimálne dva roky a nebudú môcť využiť lízing. Fyzická osoba – nepodnikateľ a subjekty verejnej samosprávy môžu získať podporu maximálne na jedno vozidlo, podnikatelia na tri. Tých však obmedzuje legislatívou EÚ daná maximálna povolená výška dotácií od štátu.

Enormný záujem

Predpoklad zvýšeného záujmu o dotáciu sa potvrdil. Online registráciu žiadostí spustili na poludnie 16. decembra a celá šesťmiliónová suma bola rezervovaná v priebehu 3 minút a 41 sekúnd! Týka sa to 668 žiadostí na spolu 786 ekologických áut. Výrazne vyšší bol záujem o vozidlá s čisto elektrickým pohonom, ktoré si chce kúpiť takmer 90 percent žiadateľov (689). Zvyšných 97 je plug-in hybridov.

Hneď v prvých minútach sa na príslušnú stránku pripojilo približne 3 000 ľudí. Za polhodinu od spustenia registrácie bolo úspešne podaných takmer 4 000 žiadostí z celého Slovenska. „Je potešujúce, že až deväť z desiatich žiadostí sa týka čisto elektromobilov," zdôraznil P. Žiga. „Rezort chcel touto výzvou motivovať ku kúpe elektromobilov a je jasné, že tento cieľ sa bez problémov podarilo splniť. Jasne sa ukazuje, že ľudia začali elektromobilitu viac vnímať a ekológia je pre nich čoraz dôležitejšia," dodal.

Ako ďalej

Úspešnou registráciou sa celý proces nekončí. Zaregistrovaní žiadatelia musia následne – cez Slovenskú inovačnú a energetickú agentúru (SIEA), ktorá je administrátorom celého procesu – oficiálne podať skompletizované žiadosti. Až následne môže rezort hospodárstva (ako vyhlasovateľ výzvy) s nimi podpísať zmluvy o poskytnutí dotácie. Ak sa v priebehu tohto procesu ukáže, že niektorý zo žiadateľov nespĺňa podmienky na poskytnutie dotácie, suma vyčlenená pre neho sa uvoľní v prospech ďalšieho zaregistrovaného v poradí.

Úspešní žiadatelia si budú musieť auto nechať minimálne dva roky a nemôžu využiť lízing.

Ministerstvo podporuje aj budovanie infraštruktúry pre elektromobily, aby ešte viac zatraktívnilo tento druh dopravy. Z prvej výzvy, motivujúcej samosprávy k výstavbe nabíjacích staníc (vyhlásenej v júli 2019), sa vyčerpalo viac ako 350-tisíc €. Podporu najviac využili obce a mestá v Prešovskom, Nitrianskom a Košickom kraji. V tomto roku sa plánuje druhé kolo; o sumu 650-tisíc € sa budú môcť uchádzať aj podnikatelia.

MS

Foto: Pixabay

Logistika s ľahkosťou

Geis SK je súčasťou nadnárodnej logistickej skupiny Geis so sídlom v nemeckom Bad Neustadte. Na slovenskom trhu pôsobí od roku 2006 a patrí tu k popredným poskytovateľom logistických služieb.

„Ponúkame vnútroštátnu i medzinárodnú prepravu paletových a kusových zásielok, celovozovú prepravu, skladovú logistiku a leteckú a námornú prepravu, čiže logistický full-service," konštatuje Dušan Vilhan, obchodný riaditeľ Geis SK. „Každá firma môže využívať iné služby alebo ich skladbu presne tak, ako potrebuje," dodáva.

Full-service

Pre výrobnú firmu to je napríklad vedenie skladu dielov či zásobovanie výrobných liniek; predajné subjekty využívajú prepravný systém skupiny vrátane cross-dockového riešenia. „V rámci full-servisu zabezpečíme zákazníkovi väčšinu logistického reťazca. Od pozemného, leteckého alebo námorného importu cez skladovanie, skladové operácie, služby s pridanou hodnotou vrátane dodávky obalových materiálov a zabezpečenia špeciálneho balenia až po vychystávanie objednávok, následnú dopravu alebo distribúciu zásielok a reverznú logistiku – teda zvoz, uskladnenie a požadované operácie s vráteným tovarom," opisuje D. Vilhan.

Optimalizácia

Geis prináša do logistiky svojich klientov ľahkosť – napriek tomu, že hovoríme o svete stálych technologických inovácií,

Dušan Vilhan

zložitých systémov a obrovského množstva dát, ktoré je potrebné vedieť nielen zabezpečiť, ale aj optimálne využiť pre dopravné alebo skladové riešenia. Preto je zásadnou súčasťou skupiny Geis vlastné oddelenie IT, ktoré priebežne pracuje na optimalizácii softvérov, ako aj bezpečných dátových výmen so zákazníkmi aj ich dodávateľmi.

VN

Foto: Geis

GW2012301

Ekologickejšia prevádzka lodí

Začiatkom roka vstúpili do platnosti nové usmernenia Medzinárodnej námornej organizácie (IMO), ktoré majú zmierniť dopady svetovej lodnej prepravy na životné prostredie.

Medzinárodná námorná preprava každoročne vyprodukuje asi miliardu ton oxidu uhličitého, čo zodpovedá trom percentám všetkých jemných prachových častíc pochádzajúcich z ľudskej činnosti. Nová norma, označená ako IMO 2020, je preto dôležitým krokom k dosiahnutiu väčšej ekologickej rovnováhy v rámci tohto biznisu.
Od lodí napr. vyžaduje zníženie emisií oxidov síry až o 85 %. Vzťahuje sa to na všetky typy palív používaných plavidlami na otvorenom mori. Ide o väčšinu kontajnerových lodí, ropných tankerov, nákladných aj výletných lodí, ktoré na pohon využívajú nejaký druh námorného paliva (MFO). Predpis znižuje limit obsahu síry v týchto palivách z pôvodných 3,5 na 0,5 %.

Sankcie

Za dodržiavanie novej regulácie zodpovedajú prístavné úrady príslušných krajín – kontrolovať môžu pomocou detektorov a lodných záznamov. Porušovatelia sa vystavujú riziku pokuty, zadržania lode či dokonca uväznenia.
Lodní prepravcovia majú viacero možností, ako k životnému prostrediu postupovať ohľaduplnejšie. Môžu pokračovať vo využívaní ťažkých vykurovacích olejov a zabudovať špeciálne čistiace systémy výfukových plynov alebo prejsť na lacnejšie, technologicky dosiahnuteľné riešenie. Takým je prechod na alternatívne palivá: skvapalnený zemný plyn (LNG), motorovú naftu (MDO) alebo palivá s veľmi nízkym obsahom síry (VLSF).

Dopady

Bez ohľadu na to, akú možnosť si prevádzkovatelia námornej dopravy zvolia, IMO 2020 predstavuje pre ich podnikanie obrovskú výzvu. Náklady sa zdvihnú, trhový podiel sa môže prelievať medzi rôznymi sektormi (projektová preprava veľkých

zásielok verzus kontajnerové lode, obchodné lode špeciálne navrhnuté na prepravu nebaleného sypkého nákladu atď.), o vplyvoch na rafinérie a svetový trh s ropou nehovoriac.
V každom prípade sa lodní prepravcovia tejto výzve postavia – nielen preto, že musia, ale pretože sa tým sami posúvajú vpred. Mnohí už prišli s modelmi, ktoré pomáhajú ich zákazníkom spočítať palivové náklady a presnejšie ich alokovať na vlastné zdroje.

AP

Foto: Freelmages

Vylepšuje ľudské telo

V novembri bola verejnosti predstavená pracovná pomôcka, ktorá pomáha skladovým pracovníkom dvíhať ťažké balíky. Zároveň znižuje fyzickú záťaž ich tela.

Pomôcka sa nazýva Ergoskel a vyvinuli ju vo Francúzsku – v spolupráci logistickej spoločnosti FM Logistic a Technickej univerzity v Compiègne (UTC). Ide o ergoskelet (predpona „ergo“ znamená pracovný), čiže o zvláštny druh odevu, ktorý nielen uľahčuje vykonávanie práce, ale predovšetkým chráni človeka pred preťažením.

Pracovné riziko

Podľa francúzskeho úradu pre zdravotné poistenie (Assurance Maladie) súvisí jedno z troch pracovných zranení a tri zo štyroch registrovaných porúch pohybového aparátu v krajine s ručnou manipuláciou na pracovisku. Takáto činnosť v skladoch zahŕňa najrôznejšie zdvíhanie, prenášanie či ukladanie jednotlivých predmetov počas dňa. Môže sa potom stať potenciálnym pracovným rizikom s negatívnym vplyvom na ľudské zdravie, najmä ak zamestnanec musí s bremenami manipulovať opakovane alebo je pritom jeho telo dlhšie v neprirodzenej polohe. Vo výsledku to spôsobuje bolesti kostrového svalstva.

Pred tým, než vývojári vypracovali zadanie projektu, použili špeciálne snímače, ktoré zaznamenávali pohyby a pozície tela pickerov (zamestnancov pripravujúcich objednávky v skladoch). Pohybové senzory a akcelerometre boli použité na vzorke viac ako 20 dobrovoľníkov a merali vplyv práce na ich telá. Výsledky doplnili fotografie z 18 synchronizovaných kamier.

Výsledok vývoja

Ergoskel je navrhnutý tak, aby uľahčoval manipuláciu s balíkmi s hmotnosťou do 25 kg. Nosí sa ako batoh nastaviteľný podľa veľkosti tela a váži 2,8 kg. Vestové zariadenie sa skladá z rámu s prvkami na hornej časti tela, spodnej časti chrbta a hornej časti stehien a z káblov s návlekmi na ruky. Zdvíhací mechanizmus sa spustí, keď picker umiestni ruku pod balík. Obliekanie a nastavenie ergoskeletu trvá menej ako 90 sekúnd, jeho vyzlečenie asi 30 sekúnd.

Ergoskelet dokáže znížiť napätie svalov hornej polovice tela o 70 %.

Prvé testy ukázali, že pomôcka znižuje napätie v chrbte a vo svaloch hornej polovice tela o 70 %. Zároveň umožňuje zachovať si slobodu pohybu (uviedlo to až 85 % testujúcich).

„Veríme, že inovácia je kľúčom k zlepšeniu zdravia, bezpečnosti a pracovných podmienok našich zamestnancov v skladoch – tretina z nich sú pickeri,“ povedal Yannick Buisson, generálny riaditeľ FM Logistic pre západnú Európu. „Ergoskel predstavuje prelom v našej snahe znížiť riziká porúch pohybového aparátu, pretože len vo Francúzsku najímame a školíme asi 700 ľudí ročne. Som vďačný našim kolegom, ktorí sa zúčastnili testovania,“ dodal.

Nasadenie v praxi

Po laboratórnych testoch v UTC zariadenie vyskúšali v logistickom centre FM Logistic vo Fauverney. Teraz prebiehajú praktické testy desiatich ergoskeletov v piatich francúzskych skladoch firmy: Crépy-en-Valois, Longueil-Sainte-Marie, Épaux-Bézu, Arras a Fontenay-Trésigny. Skúša ich vzorka 25 zamestnancov všetkých vekových skupín. Pred úvahami o širšom nasadení prejde zariadenie ešte ďalšími úpravami.

„Rovnako ako pri každej novej technológii, aj tu je zásadným faktorom prijatie zo strany zamestnancov,“ upozornil Khalil Mansour z Biomechanického laboratória UTC. „Ergoskel predstavuje praktické a ľahké zariadenie, ktoré zabraňuje poruchám pohybového ústrojenstva pri ručnej manipulácii. Dúfame, že čoskoro dostane možnosť vyskúšať jeho výhody ešte viac pracovníkov,“ uzavrel.

ED

Foto: FM Logistic

Cena za udržateľnosť

Prologis získal v rebríčku Global 100 Most Sustainable Corporations za rok 2020 najvyššiu priečku medzi realitnými spoločnosťami. V hodnotení firemnej udržateľnosti obsadil 6. miesto v rámci Ameriky a 26. miesto celosvetovo.
Výsledky zostavuje mediálna spoločnosť Corporate Knights, ktorá sa zaoberá investičným výskumom a hodnotí verejne obchodované globálne spoločnosti na základe množstva parametrov.
Tento zoznam sa všeobecne považuje za najuznávanejší globálny ukazovateľ udržateľnosti.
Analýza, ktorá predchádzala najnovšiemu hodnoteniu, dôkladne posúdila výkon 7 395 firiem na základe 21 kľúčových kvantitatívnych kritérií (napr. čistý výnos, ziskovosť, diverzita vedenia, emisie skleníkových plynov...), zhodnotila ich voči konkurencii a vytvorila tak profily dosahov jednotlivých priemyselných odvetví.
Poradie vyhlásili na Svetovom ekonomickom fóre vo švajčiarskom Davose. **AD**

CTPark v Nitre rozšíri kapacitu

Developer CTP plánuje vo svojom nitrianskom parku do júna odovzdať nové priestory pre spoločnosť Samvardhana Motherson Reydel Companies (SMRC), popredného dodávateľa komponentov pre automobilový priemysel. Ten v areáli už sídli na ploche 15 000 m². K súčasným halám pribudne ďalších 13 000 m² skladov, ako aj kancelárske a sanitárne priestory s rozlohou 600 m².
Spoločnosť CTP je jednotkou na slovenskom trhu prémiových logistických a priemyselných parkov.
Spomenutou výstavbou v Nitre potvrdzuje nielen svoj záujem o udržanie prvenstva, ale aj o ďalšie napredovanie, organický rast a udržanie vysokej obsadenosti svojho portfólia nad úrovňou 95 %. **AM**

Správa logistického portfólia

Cushman & Wakefield, globálny poskytovateľ realitných služieb, bol skupinou Logicor poverený správou portfólia logistických nehnuteľností v desiatkach lokalít strednej a východnej Európy s celkovou rozlohou viac ako 1,7 mil. m².
Spolu ide o 47 logistických parkov (33 v Poľsku, 8 v Maďarsku, 4 v Rumunsku, po jednom v ČR a na Slovensku), ktoré Logicor v regióne vlastní a prevádzkuje.
V prípade SR ide konkrétne o park v Novom Meste nad Váhom s rozlohou 26 000 m².
Správu portfólia bude koordinovať poľská pobočka C&W. **ZG**

GW2012305

20 rokov skúseností sú zárukou najvyššej kvality

FM Logistic v Seredi sa radí k jedným z najväčších európskych centier pre obalové služby. Svojim zákazníkom pomáha prispôsobiť ich produkty čoraz náročnejším požiadavkám trhu. Zverte i Vy obaly Vašich produktov do rúk skúsených profesionálov.

Komplexná logistika: Obalové služby (etiketovanie ~ blistering) ▪ Skladovanie ▪ Transportné služby a distribúcia tovarov v rôznych teplotných režimoch

sales-sk@fmlogistic.com
+421 907 697 104 / +421 907 775 551

FM LOGISTIC

Posledný článok reťazca

Prieskum realitnej spoločnosti Cushman & Wakefield odhalil, že posledný článok dodávateľského reťazca pri elektronickom predaji predstavuje viac ako 50 % celkových nákladov.

Toto zistenie umožnil nový nástroj, ktorý pomáha developerom, investorom a zamestnancom kvantifikovať celkové náklady posledného článku reťazca každej nehnuteľnosti. Výraz „posledný článok" odkazuje na záverečnú fázu v dodávateľskom reťazci elektronického predaja – bez ohľadu na to, či sa vykonáva pomocou dodávkového vozidla alebo elektrobicykla, v meste či na vidieku, prípadne na zberné miesto alebo až domov.

Čo vyžaduje e-commerce

Očakávania a nároky na doručovacie služby – najmä na ich rýchlosť – sa zvýšili. Efektivita posledného článku tak má mimoriadne dôležitý vplyv na čas i dodacie náklady, a to najmä prostredníctvom znižovania času jazdy medzi skladom a finálnym miestom dodania. Tento prvok sa označuje aj pojmom „vzdialenosť STEM".

Značný podiel posledného článku na celkových nákladoch za dodávateľskú sieť prisudzuje daný prieskum rôznym neefektívnym súvisiacim prvom. Ide napr. o nedostatočnú záruku dodania, nie optimálne trasy alebo viaceré samostatné jazdy z miesta dodania. Tieto faktory zvyšujú celkové náklady. Platí to najmä pre husté mestské oblasti kontinentálnej Európy, náchylné na preťaženie.

„Dopyt a rast e-commerce segmentu vnímame aj u nás – či expanziou už etablovaných firiem, alebo príchodom nových," skonštatoval Patrik Janščo, vedúci industrial tímu v Cushman & Wakefield na Slovensku. „Z dôvodu šetrenia nákladov a polohy je Slovensko stále atraktívnou krajinou pre firmy, ktoré plánujú reloкáciu alebo otvorenie nového centrálneho skladu. Dôsledkom toho je neustály záujem o výstavbu mestskej logistiky, tzv. last mile delivery," podčiarkol.

Plusy mestských skladov

Analýza štyroch hlavných európskych trhov (Londýn, Paríž, Madrid, Miláno) odhalila, že znížením vzdialenosti STEM vždy dôjde k zníženiu celkových nákladov posledného článku. Bez ohľadu na výrazne vyššie nájmy totiž mestské sklady generujú omnoho nižšie celkové náklady na posledný článok – v porovnaní s distribučnými skladmi, ktoré sú obyčajne rozmiestnené mimo miest. Práve využívaním mestských skladov sa znižujú časové i mzdové

Z celkových nákladov na logistiku predstavuje preprava až 50,3 %.

náklady na vodičov, klesá spotreba paliva a optimalizuje sa využívanie dodávkových vozidiel. Skrátenie času na prekonanie vzdialenosti STEM o 20 minút zabezpečilo úsporu 2 milióny, v Paríži dokonca až 4 milióny eur ročne!

Lisa Graham z tímu Cushman & Wakefield Logistics Research & Insight k tomu uviedla: „Naše zistenia preukázali, prečo sa oplatí logistiku sústreďovať v mestskom prostredí. Sú s tým spojené obrovské možné úspory celkových nákladov na prepravu. Nájmy za mestské pozemky odzrkadľujú vyspelosť online predaja na danom mieste. Očakávame, že nájmy za takéto priestory sa vo veľkých európskych mestách výrazne zvýšia v dôsledku ďalšieho rozvoja logistických uzlov. Veľký potenciál rastu nájomného pre sklady posledného článku kladie teraz logistiku na približne rovnakú úroveň výnosov, aká sa očakáva pri využívaní bežných mestských pozemkov."

Spomenutý nástroj ponúka prehľad, ktorý pomôže pri obchodných rozhodnutiach súvisiacich s tzv. posledným článkom reťazca. Patria sem správa a reštrukturalizácia portfólia, výber lokality a optimalizácia trás dodania.

Optimalizácia zvyšuje efektívnosť

Rob Hall z oddelenia logistiky a priemyslu spoločnosti pre EMEA región dodal: „Čoraz viac ľudí nakupuje online. S tým je spätá potreba prísnych stratégií tzv. posledného článku, ktorý predstavuje najnákladnejšiu časť logistického dodávateľského reťazca. Zároveň ide o jediný článok reťazca, s ktorým obyčajne majú zákazníci aj skutočnú fyzickú interakciu. Jeho optimalizácia prináša potenciál zlepšenia výnosov, no zároveň môže vylepšiť celkovú reputáciu spoločnosti."

Z dlhodobého hľadiska Cushman & Wakefield očakáva, že ďalšie vylepšenie efektívnosti distribúcie zabezpečia zelené riešenia a technológie. Na náklady spojené s prepravou bude mať transformatívny vplyv najmä technológia autonómnych vozidiel.

ZG

Foto: Der Kurier

služby služby
služby služby
služby služby
služby služby
služby služby
služby služby
služby služby
služby služby
služby služby
služby služby
služby služby
služby služby
služby služby
služby služby
služby služby
služby služby

S

služby

Turistické trasy a chodníky 48

Pohronská hradná cesta 50

Štajersko – silný región 51

Nová pýcha mesta na lagúne 52
Kráľovské záhrady v Benátkach

Naše internetové nákupy 53

Prísľub pre európsky obchod 54
Obchodná dohoda EÚ – Singapur

Aký obal predáva 55

Turistické trasy a chodníky

Na Slovensku máme v súčasnosti viac ako 15-tisíc km značkovaných trás pre pešiu turistiku a asi 550 km pre bežecké lyžovanie.

Každá trasa má „rodný list" – svoje jedinečné evidenčné číslo (stanovuje charakter trasy i jej farbu), zakreslený priebeh, kilometrové polohy dôležitých miest, kde turista získa podrobnejšie informácie. Prísnu evidenciu turistických značkovaných trás (TZT) vedie Sekcia značenia Klubu slovenských turistov (KST), ktorá sa stará o ich obnovu a tiež zabezpečuje značkovanie nových trás. Tento ucelený systém značenia má na starosti cca 400 kvalifikovaných, vyškolených značkárov. Jedine v oblasti Vysokých a Západných Tatier bola správa TZT zverená pracovníkom Štátnych lesov TANAP-u, ktorých však školia opäť len lektori z KST.

Značka musí turistu viesť neznámym terénom tak, aby nezablúdil.

KST vlastní licenciu EÚ – je jedinou organizáciou na území Slovenska, oprávnenou značkovať pešie a lyžiarske trasy pásovou značkou. Pre značkovanie turistických trás je spracovaná technická norma (STN 018025) a tiež príslušná metodika.

Dlhá história

Turistické značkovanie nie je výmysel modernej doby. V minulosti ľudia smerovali do lesa predovšetkým za prácou – drevorubači, pastieri, bylinkári, pytliaci. Neskoršie začali najmä majetnejšie vrstvy chodiť do prírody za rozptýlením – usporadúvali vychádzky a pikniky, z ktorých bolo nutné sa bezpečne vrátiť.
Turistické spolky na našom území vznikali už v druhej polovici 19. storočia. Jedným z prvých bol Sitniansky klub v Banskej Štiavnici. Maďarská kráľovská banská spoločnosť mu darovala opustený sklad

Pásová značka v lese

bane Gedeon v Hodrušskej doline, aby si ho prestaval na turistickú útulňu. A práve v tejto lokalite sa traduje vyznačenie (bielymi značkami) prvého turistického chodníka, aby návštevníci trafili k útulni aj späť domov. Stalo sa tak v roku 1874. Tento rok považujeme za začiatok značkovania turistických chodníkov na našom území.
Postupne sa značkovalo aj v oblasti Modry, Vysokých Tatier, Levoče, Košíc. Veľký rozmach tejto činnosti nastal po roku 1918, v období prvej Československej republiky. Dovtedy pomerne chaotické používanie rôznych značiek i farieb sa postupne zjednocovalo, vznikla a začala

Značkársky kôl so šípkami

sa uplatňovať jednotná metodika, ktorá je základom značkovania dodnes. Túto činnosť odvtedy vykonávali výhradne vyškolení značkári turistických spolkov – Klubu československých turistov, Klubu slovenských turistov a lyžiarov, Zväzu turistiky ČSZTV a Klubu slovenských turistov (od roku 1992).

Turistická značka

... umožňuje bezpečný pohyb turistu v prírode, zabezpečuje, aby nezablúdil a spoľahlivo sa dostal do cieľa – napr. k rôznym prírodným či kultúrnym zaujímavostiam. Je dôležitou súčasťou turistiky a v širšom poňatí aj cestovného ruchu. Má zavedenú známu formu – tri horizontálne farebné pásy namaľované na stromoch, skalách, stĺpoch a iných vhodných objektoch. Stredný pás je natretý tzv. vodiacou farbou, pod a nad ním sú dva biele pásy, ktoré zlepšujú viditeľnosť značky v lese. U nás sa používajú štyri vodiace farby: červená, modrá, zelená a žltá. Toto poradie farieb neznamená obťažnosť

V ostatných rokoch vznikajú „partizánske" nelegálne trasy, ktoré narúšajú profesionálny systém TZT.

(ako pri zjazdovkách), ale odráža hierarchiu dôležitosti trás. Červené sú hlavné, najdlhšie trasy, vedúce prevažne hrebeňmi pohorí, prechádzajúce turistickými strediskami a významnými oblasťami cestovného ruchu. Modrou farbou sa označujú dlhé trasy dolinami, vedľajšími hrebeňmi pohorí, ktoré prechádzajú viacerými okresmi. Zelená farba patrí kratším trasám, idúcim väčšinou v jednej lokalite, ktoré umožňujú rôzne výlety a vychádzky. Žlto sú značené spojky, teda kratšie cesty spájajúce trasy vyšších farieb či umožňujúce nástup na ne z obcí, prípadne únikové trasy z hrebeňov k staniciam prostriedkov verejnej dopravy. V mape musí byť trasa zakreslená rovnakou farbou, akou je vyznačená v teréne.

Obnova smerovníka

Metodika

Na dôležitých miestach TZT (začiatok a koniec, križovanie trás, obce, ktorými trasa prechádza, vrcholy hôr, sedlá a pod.) sa nachádzajú tzv. turistické informačné miesta. Sú tu namontované smerovky s informáciou, kam trasa vedie, aká je vzdialenosť k jej koncu, resp. k najbližšiemu smerovníku. S ohľadom na kopcovitý terén Slovenska sa tieto vzdialenostné údaje udávajú v hodinách.

Turistické chodníky na Slovensku sa značia od roku 1874.

Systém TZT tvorí ucelenú sieť, kde platia základné metodické pravidlá. Napr. nikdy by sa nemali križovať dve trasy rovnakej farby – turistu to môže zneistiť a spôsobiť jeho zblúdenie. Toto pravidlo je však na niekoľkých miestach Slovenska porušené. V našej hustej sieti TZT jednoducho „nemáme dosť farieb"...
Niektoré trasy majú aj svoj názov. Pomenované sú po významných historických udalostiach alebo osobnostiach turistiky, kultúrneho a spoločenského života. Najznámejšou je 760 km dlhá Cesta hrdinov SNP, vyznačkovaná červenou farbou z Dukly po Devín.

Európske cesty

Značkovanie turistických trás nie je len vecou Slovenska; diaľkové cesty križujú celú Európu. Garantom značenia je Európske združenie peších turistov (EWV). Cesty sú označené veľkým písmenom E a číslom trasy – napr. E3, E8 (práve tieto dve prechádzajú aj naším územím).
Trasa E3 vychádza zo španielskeho pútnického mesta Santiago de Compostela, na Slovensko vstupuje z ČR na Makov a cez hraničný priechod Suchá hora pokračuje do Poľska. Odtiaľ sa vracia k nám cez Dukliansky priesmyk, v Slovenskom Novom Meste prechádza do Maďarska a končí sa na bulharskom pobreží Čierneho mora.
Druhou trasou križujúcou naše územie je E8, ktorá sa začína na brehu Írskeho mora a na Slovensko prichádza z Rakúska hraničným priechodom Berg. Ďalej kopíruje Cestu hrdinov SNP na Duklu, kde prechádza do Poľska. Podľa plánov by mala pokračovať až do Grécka.

Lyžiarske značkovanie

Pešie značkovanie platí pre letné obdobie, správnejšie pre obdobie bez snehovej pokrývky. V zime nie je zaručené, že turista nezablúdi, pretože niektoré značky môže prekryť sneh. V tomto období sa využíva zimné, lyžiarske značkovanie. Preň platia v podstate tie isté pravidlá ako pre pešie značkovanie. Výrazný rozdiel je v tom, že sa tu uplatňuje tzv. upozorňovacia (oranžová) farba, ktorou sú označené dva krajné pásy. V teréne pokrytom bielym snehom je to veľmi účelné. Lyžiarske značky však musia byť umiestnené tak, aby ich nemohol zakryť sneh.
Vodiace farby môžu byť: červená, modrá, zelená a – biela. Dôvod poslednej farby je jednoduchý – žltá by splývala s okolitou oranžovou. A ešte jeden rozdiel – vzdialenosti sa udávajú v kilometroch. Prečo? Presun na lyžiach sa deje menej náročným terénom a jeho rýchlosť závisí hlavne od techniky lyžiara.

Ťažká práca značkára

Metodika ukladá značkárom raz za tri roky prejsť každú trasu a obnoviť značkovanie, prerezať chodník od zarastajúcej vegetácie, podľa potreby vymeniť smerovky a tabuľky na informačných miestach, natrieť farbou ich nosiče (smerovníky).
V praxi to znamená každý rok sa postarať cca o 5-tisíc km TZT! Dá sa to vôbec zvládnuť? Príroda je neúprosná – za tri roky sa v teréne veľa zmení, vegetácia bujnie, škody robia polomy, vetrom vyvrátené stromy a, žiaľ, aj človek. Niekedy nevedomky, no často s úmyslom poškodiť,

O naše turistické trasy sa stará 400 vyškolených značkárov KST.

zničiť. Smerovky bývajú prevŕtané projektilmi (sú vynikajúcim terčom), zdeformované vandalmi (kto ju dokáže ohnúť či zlomiť?), zatreté farbou (po mojom lese nebude nikto chodiť!) a niekedy aj ukradnuté (ako zaujímavá ozdoba chaty).
Napriek takémuto prístupu niektorých ľudí vynakladajú značkári KST každoročne obrovské úsilie udržať TZT v dobrom stave.

Eva Škutová, predsedníčka
Sekcia značenia KST
Foto: KST

Slavošovský tunel

Gemerské spojky

Po viedenskej arbitráži v roku 1938 a následnom zabratí južných území Maďarskom nastali u nás dopravné problémy. Napr. oblasť Gemer – Malohont prišla o dôležité železničné uzly (Rimavská Sobota, Rožňava, Jelšava), čo oklieštilo dopravu v tejto oblasti. Po vyhlásení Slovenského štátu a stabilizácii pomerov sa začalo projektovanie náhradných komunikácií. Nová železničná trať mala spojiť Tisovec so Slavošovcami. Stavali sa tzv. gemerské spojky, a to až do prepuknutia SNP.

Až do súčasnosti sa nám zachovali objekty či prvky tejto stavby, ktoré môžu navštíviť turisti i cykloturisti. Sú to Koprášský (Mníšanský) viadukt, Koprášsky tunel či Tunel pod Dielikom. Najznámejší Slavošovský tunel (pod Homôlkou) je prístupný verejnosti a prechádza ním oficiálna cyklotrasa. Spája dva slovenské kraje, je najdlhším (2 401 m) cyklotunelom v Európe a tretím na svete. **VB**

Foto: OOCR Gemer

Cyklotrasa Martin – Tomčany

... o ktorú obyvatelia dlho žiadali, sa má stať tento rok realitou. Je naprojektovaná vpravo pozdĺž cesty v smere z Martina. Začiatok bude vedľa odstavnej štrkovej plochy za cintorínom, koniec pri plánovanom vjazde na súkromné parcely. Celý projekt má dve etapy; počas prvej sa vybuduje cyklochodník v dĺžke 854,7 m. Zostávajúcich 33,5 m pribudne po vyriešení majetkových vzťahov v druhej etape.

Cyklochodník je navrhnutý ako obojsmerný v šírke 3 m, s asfalto-betónovým povrchom. Súčasťou je aj premostenie potoka Silava, ktoré bude tvorené rúrovým priepustom. Mesto dostalo na realizáciu projektu dotáciu 376 652 €, povinná finančná spoluúčasť predstavuje 19 825 €. **ZK**

ITF Slovakiatour 2020

Inšpirácie na cesty, prehľad turistických miest a cieľov, ukážky autentického folklóru, praktické rady pre cestovateľov – to všetko priniesol 26. ročník veľtrhu cestovného ruchu ITF Slovakiatour. Na ploche 17-tisíc m^2 odprezentoval spolu 345 vystavovateľov z 20 krajín. Okrem celého Slovenska, okolitých krajín, tradičných dovolenkových destinácií (Chorvátsko, Slovinsko, Čierna Hora, Taliansko, Cyprus, Maroko...) a exotiky (Dominikánska republika, Kuba, Indonézia, JAR) sa tu po prvý raz predstavili aj Gruzínsko a Moldavsko. Zastúpenie regiónov doplnila ponuka cestovných kancelárií, dopravcov a touroperátorov.

Víkendový festival Camera Slovakia – Bubo bál ukázal cestovateľské zážitky z celého sveta prostredníctvom zaujímavých filmov, fotografií a pútavých rozprávaní.

Výstavisko v bratislavskej Inchebe počas štyroch januárových dní navštívilo vyše 70-tisíc ľudí. **MM**

Obnovený chodník

Pred Vianocami ukončili revitalizáciu turistického náučného chodníka Čierna Mláka – Bardejovské Kúpele. Náklady dosiahli 13 900 € a financovali ich KOCR Severovýchod Slovenska v spolupráci s OOCR Šariš – Bardejov. Od októbra vymenili a obnovili poškodené drevené prvky, predovšetkým na altánku – ohnisku Kozub Zimná a vyhliadke na hrad Zborov. Šlo o opravy lavičiek a doplnenie informačných a smerových tabúľ.

Slatinné jazierko Čierna mláka vzniklo v terénnej depresii s nepriepustnou vrstvou, odkiaľ voda nemá kam odtekať. To vytvorilo podmienky pre významný ekosystém. Chodník sa nachádza v kúpeľnom lesoparku, má tri okruhy (Jedľový, Bukový a Javorový), celkovú dĺžku 4,46 km a 18 tematických zastávok, venovaných mimoprodukčným funkciám lesa. Turistom bude k dispozícii zadarmo a celoročne. **ŠK**

Pohronská hradná cesta

V minulosti viedla od Ostrihomu až po Horehronie. Využívali ju obchodníci, remeselníci, bežní pocestní, ale i uhorskí králi, a to najmä ako spojnicu k významným stredoslovenským banským mestám. Preto bola kontrolovaná viacerými hradmi, strážnymi vežami, opevnenými kaštieľmi či kláštormi. V súčasnosti opäť ožíva a záujemcom ponúka rôzne možnosti trávenia voľného času – či už spoznávaním zrúcanín (Revište, Šášov, Pustý hrad), živých pamiatok (Zvolenský zámok, bývalý benediktínsky kláštor v Hronskom Beňadiku), alebo objavovaním tajomných zaniknutých hradov (Breznica, Rudno, Teplica, Žakýl, Peťuša). Celkovo ju tvorí 16 lokalít, na ktorých sa aj v tomto roku plánujú pravidelné i nové kultúrne podujatia, komentované prehliadky a zaujímavé akcie pre rodiny s deťmi. **JG**

Kláštor v Hronskom Beňadiku

Foto: OOCR Region Gron

Štajersko – silný región

Súčasná najväčšia spojená turistická oblasť Rakúska kladie dôraz na kvalitné výrobky z regiónu a témy ako zdravie, pohyb, pôžitok a dobré jedlo.

Región je atraktívny predovšetkým vďaka množstvu vynikajúcich regionálnych produktov od domácich výrobcov, ale tiež zdraviu prospešnej termálnej vode či historickým remeslám a vzrušujúcim športovým aktivitám.

Bad Waltersdorf

Špičkový wellness

V minulom roku vypracovali experti zo spoločnosti Travelcircus v spolupráci so Spolkovým zväzom nemeckého cestovného ruchu (BTW) trojdielnu správu o stave wellness v nemecky hovoriacich krajinách. Spolu posúdili viac ako 25-tisíc

Štajersko priťahuje najmä hornatou prírodou, kúpeľmi a dobrým jedlom.

údajov zo 70 regiónov a stovky miest, ktoré hodnotili podľa piatich samostatných kritérií: počet ubytovaní, ponuka wellness služieb, liečebný faktor, kúpele a kúpeľné procedúry, faktor oddychu. Jedným z výsledkov správy je konštatovanie, že Štajersko patrí k top wellness regiónom, kde sa hostia môžu najlepšie zrelaxovať.

O to sa postarajú vynikajúce termálne kúpele v Radkersburgu, Gleichenbergu, Loipersdorfe, Blumau a Waltersdorfe.

Bad Waltersdorf – Mandira Resort

Toto stredisko získalo vlani prestížne ocenenie „Najlepší kúpeľný koncept v Európe“ (SPA Star Award 2019). Majiteľom je rodina Mauracherovcov, ktorá do prvého európskeho strediska ajurvédy v Štajersku bohato investovala. Súčasne tým podporuje regionálne hospodárstvo a zdravie svojich hostí. Úspešný regionálny koncept by mal východoštajerskú pahorkatinu sprístupniť aj zahraničným návštevníkom.

Investuje sa tu nielen do infraštruktúry, ale aj do ponuky a zamestnancov. Objem investícií sa v strednodobom horizonte plánuje až na úroveň troch miliónov eur. Prestavbové práce, ktoré podľa možnosti realizujú domáce firmy, majú v roku 2020 pokryť vstupnú halu, recepciu, verejné priestory, izby a reštauráciu. Okrem stavebných prác je cieľom zaviesť celkovú koncepciu „European Ayurveda®“, pričom je dôležité správne vyškolenie pracovníkov, väčšinou bývalých zamestnancov.

Pre úspešnú implementáciu koncepcie je rozhodujúcim faktorom kompletné, trvalo udržateľné zakomponovanie regiónu a jeho zdrojov. Preto zohrávajú mimoriadne významnú úlohu práve vzťahy s regionálnymi dodávateľmi.

Bad Radkersburg – Zelená sila

Takto nazvaná komplexná ponuka služieb je založená na troch pilieroch zdravia (pohyb, výživa, mentálna sila), ktoré sú individuálne prispôsobené potrebám hostí. Na zabezpečenie týchto potrieb sa

Stará vulkanická krajina je prirodzeným zdrojom termálnych vôd.

podarilo skombinovať kľúčové ponuky samotných kúpeľov, služby neďalekého zdravotného centra, ako aj ubytovanie v štvorhviezdičkovom hoteli, ktorý patrí ku kúpeľom.

Na ceste za zdravším životom podporujú návštevníkov zdravotne vyškolení terapeuti, ale aj lekári. Stredobodom pozornosti sú pohyb, výživa a duševné zdravie v kombinácii s regeneráciou. Spolu tvoria akéhosi sprievodcu zdravým životným štýlom. Aktívny pohyb zlepšuje stav pohybového ústrojenstva, termálna voda a saunový svet zabezpečujú relax a regeneráciu.

Bad Radkersburg

JP

Foto: © Harald Eisenberger

Nová pýcha mesta na lagúne

Po zásadnej obnove otvorili pred Vianocami v Benátkach Kráľovské záhrady, ktoré dal vybudovať Napoleon Bonaparte.

Projekt obnovy záhrad sa začal v decembri 2014, keď správa majetku mesta – v snahe zabrániť narastajúcemu úpadku tejto lokality s mimoriadnou historickou a environmentálnou hodnotou – venovala celý komplex Nadácii Venice Gardens (NVG), ktorá prevzala zodpovednosť obnoviť a zachovať toto miesto pre budúce generácie. Nadácia, vytvorená s cieľom zrevitalizovať parky, záhrady a majetky

Otvorenie záhrad po ťažkom období záplav bolo pre mesto veľkou a pozitívnou udalosťou.

historickej a umeleckej hodnoty, poverila prácou architektov Paola Pejroneho a Alberta Torsella. Tí dostali za úlohu obnoviť pôvodnú architektúru a zrešturovať skleník na základe už vypracovaných plánov.
Plánovacie a reštaurátorské práce sa uskutočnili v päťročnom období (2015 – 2019) pod taktovkou NVG a poisťovne Generali ako hlavných partnerov projektu. Obnovený priestor opäť získal svoju úplnosť a botanickú zložitosť – v súlade s jeho historickým dizajnom z 19. storočia, bohatým na dych berúce perspektívy.

Niekoľko faktov

Kráľovské záhrady v Benátkach vznikli ako súčasť napoleonského projektu na prestavbu oblasti Námestia svätého Marka, pričom o použití budovy Novej prokuratúry ako sídla kráľovského paláca rozhodol sám Bonaparte 11. januára 1807. Záhrady sú obklopené vodou a rozprestierajú sa na ploche približne 5-tisíc metrov štvorcových. Poskytujú krásny výhľad na múzeum Correr, cisárske apartmány kráľovského paláca, archeologické múzeum a knižnicu Marciana.
V rámci ich obnovy vysadili 22 stromov, 804 kríkov, 6 560 kvitnúcich a 68 popínavých rastlín. Okrem toho ošetrili sedem starých stromov, ktoré sa podarilo zachrániť; 19 chorých stromov nahradili novými. Nainštalovali tiež 3 150 žiaroviek.

Nielen záhrada

V zrešturovanom skleníku je krídlo pomenované Human Garden (Záhrada človeka). Symbolizuje spojenie medzi činnosťami ľudí v skleníku a životom v záhrade, ktorá ho obklopuje. Tu chce NVG uskutočňovať umelecké, kultúrne a výskumné činnosti, ktoré propaguje a podporuje.
Kultúrne činnosti úzko súvisia s cieľmi iniciatívy Human Safety Net, ktorú podporuje skupina Generali v 21 krajinách – v rámci svojho záväzku pomáhať zraniteľným komunitám. Z nich sú miestom s najvyšším významom práve Benátky, spojené s Generali silnými historickými a duchovnými väzbami už 185 rokov. Ústredie projektu sa bude nachádzať na Námestí svätého Marka, v neďalekej budove Starej prokuratúry. Jej rekonštrukciu majú dokončiť v budúcom roku.

Pre ľudí i vtáky

„Kráľovské záhrady budú opäť miestom stretnutí Benátčanov, turistov, umelcov a výskumníkov a tiež oázou pre prezimujúce a sťahovavé vtáky," uviedla s uspokojením Adele Re Rebaudengo, prezidentka nadácie Venice Gardens, pri slávnostnom otváracom ceremoniáli. „Sme hrdí na tento dôležitý projekt. Je nám cťou, že môžeme

Projekt obnovy upadajúcej lokality trval päť rokov.

dať život tomuto vzácnemu verejnému priestoru, obnovenému do pôvodnej historickej krásy," pridal sa Philippe Donnet, predseda predstavenstva a generálny riaditeľ skupiny Generali.
„Znovuotvorenie je pýchou pre celé Benátky. Vysadená zeleň dáva tejto pamiatke väčšiu environmentálno-strategickú hodnotu. Vďaka patrí všetkým, ktorí pretavili projekt na skutočnosť v čase, keď sme boli ťažko zasiahnutí záplavami. To ukazuje mieru obľuby Benátok medzi ľuďmi," zdôraznil primátor mesta Luigi Brugnaro.

KK

Foto: Generali

Naše internetové nákupy

Slovákov, ktorí nakupujú cez internet, za ostatných desať rokov výrazne pribudlo. V roku 2008 ich bolo zhruba 23 %, aktuálne je tento podiel na úrovni 59 %.

Z jesenného prieskumu spoločnosti IMAS International pre skupinu Erste vyplynulo, že až dve tretiny ľudí takto nakupujú knihy; najmenej – ani nie štvrtina – si prostredníctvom internetu objednáva potraviny.

Široký sortiment

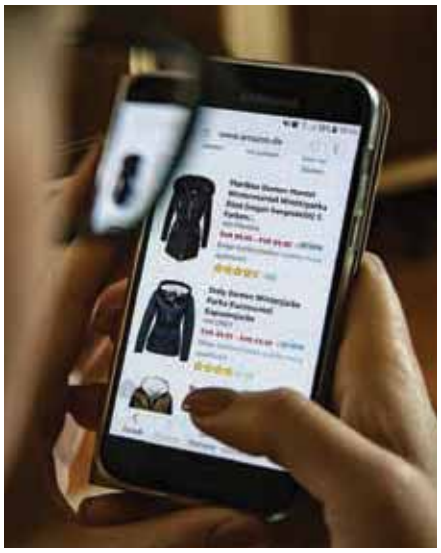
Online obchody často využívame tiež na nákup oblečenia, obuvi či rôznych doplnkov. Vysoký podiel dosahuje aj elektronika – najmä televízory, počítače, tablety a smartfóny. Z celkových nákupov na internete predstavuje najmenšiu skupinu jedlo. Dokonca dve tretiny z nás si nevedia predstaviť, že by si práve jedlo objednávali online...

Na webe najčastejšie kupujeme knihy, najmenej jedlo.

Až 60 % opýtaných Slovákov nakupuje cez internet letenky alebo platí za hotel či iné cestovné položky. Napríklad Česi na webe najčastejšie nakupujú odevy, obuv a rôzne doplnky (70 %), Maďari zasa elektroniku (43 %). Online nakupovanie kníh zaznamenalo u nás najvyšší medziročný rast – o vyše 15 %. V Česku rovnako vysoký medziročný nárast zaznamenali online nákupy leteniek, platby za hotel či ďalšie položky súvisiace s cestovaním.

Slováci na čele

V porovnaní s okolitými krajinami sme v nakupovaní prostredníctvom e-shopov jasnými lídrami. Dokonca aj Rakúšania sú v tomto smere za nami. Súvisí to s tým, že radi využívame zľavy, ktoré internetové obchody ponúkajú v porovnaní

s kamennými obchodmi. Zo susedov najmenej nakupujú online Maďari – len polovica z tých, čo sú na internete.
Aj podľa údajov Európskeho štatistického úradu Eurostat je nakupovanie na webe v štátoch EÚ čoraz obľúbenejšie. Spotrebitelia oceňujú jeho výhody, ako napríklad možnosť nakupovať kedykoľvek a kdekoľvek, prístup k širšej škále výrobkov a tiež schopnosť ľahko porovnávať ceny. Až 60 % Európanov vo veku 16 až 74 rokov nakupovalo vlani online. Oproti roku 2008 ide o dvojnásobný nárast.

Kto kupuje najčastejšie

Muži majú tendenciu nakupovať na webe o niečo viac ako ženy. Avšak za posledných 10 rokov sa podiel nakupujúcich online zvýšil viac medzi ženami (z 30 na 59 %) ako mužmi (z 35 na 61 %).

Čo sa veku týka, za rovnaký časový úsek sa podiel online nakupujúcich Európanov zvýšil vo všetkých skupinách, najviac však medzi mladšími používateľmi internetu. Vo vekovej skupine 16 až 24 rokov bol nárast zo 40 na 72 %, vo vekovej skupine 25 až 34 rokov zo 46 na 78 %.
Najvyšší podiel ľudí, ktorí v predchádzajúcom roku nakupovali online, zaznamenali v Dánsku (84 %), vo Veľkej Británii (83 %), v Holandsku (80 %), vo Švédsku (78 %) a v Nemecku (77 %).

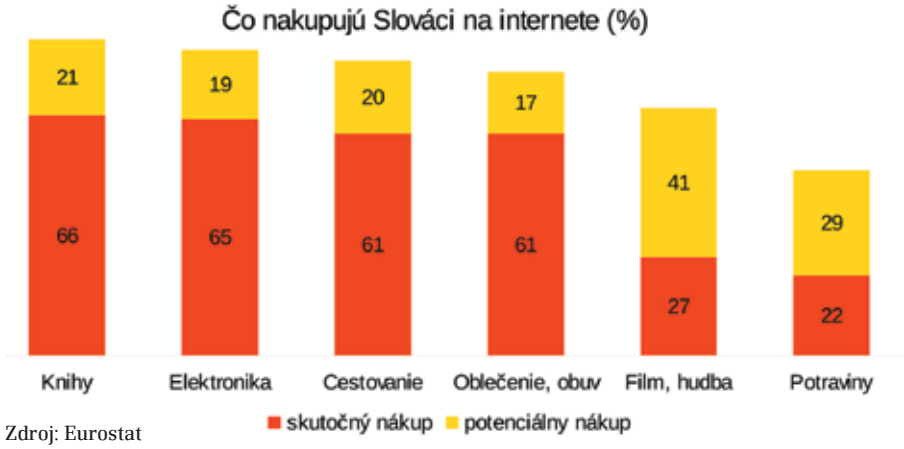
Bezpečnosť platieb

Pri platení cez internet je celkovo potrebná opatrnosť pri otváraní príloh alebo neznámych odkazov. E-maily od neznámych osôb radšej vôbec neotvárať. Neinštalovať si do internetového prehliadača aplikácie, resp. rozšírenia z neznámych

Veľkou motiváciou sú zľavy, ktoré ponúka mnoho e-shopov.

zdrojov. Na počítač, notebook, tablet, mobilný telefón si pravidelne inštalovať bezpečnostné aktualizácie a pripájať sa len z overených sietí. Napríklad aj heslo do služieb elektronického bankovníctva je dobré si pravidelne meniť a nepoužívať rovnaké ako v iných aplikáciách či na internetových stránkach alebo sociálnych sieťach.

Lenka Buchláková, analytička
Slovenská sporiteľňa
Obrázok: Pixabay

Zdroj: Eurostat

Prísľub pre európsky obchod

Členské štáty Európskej únie schválili v novembri obchodnú dohodu so Singapurom.

Ide o prvú dvojstrannú obchodnú dohodu EÚ s krajinou juhovýchodnej Ázie, ktorá bude základom pre nadviazanie užších vzťahov medzi Európou a jedným z najdynamickejších regiónov sveta. Za ostatných päť rokov prispel obchod k vytvoreniu 5 miliónov nových pracovných miest v EÚ, kde zamestnáva asi 36 miliónov ľudí. To spolu s 35 % podielom na HDP Únie svedčí o tom, aký dôležitý je obchod pre prosperitu Európy.

Silné partnerstvo

Singapur je zďaleka najväčším obchodným partnerom EÚ v danom regióne: celkový objem vzájomného obchodu s tovarom presahuje 53 mld. eur, obchod so službami predstavuje ďalších 51 miliárd. Singapurské spoločnosti zamestnávajú v Európe cca 44-tisíc ľudí. Viac než 10-tisíc európskych firiem využíva Singapur ako základňu pre podnikanie v celej oblasti Tichomoria, pričom až 83 % predstavujú malé a stredné podniky. Zároveň do Singapuru smeruje najviac európskych investícií v Ázii. Celkový objem bilaterálnych investícií dosiahol v roku 2017 sumu 344 mld. €.

Komisárka pre obchod Cecilia Malmströmová k dohode uviedla: „Je dôkazom nášho odhodlania presadzovať otvorený a spravodlivý obchod založený na pravidlách. Bude prínosom pre pracovníkov, poľnohospodárov a podniky všetkých veľkostí na oboch stranách. Zároveň obsahuje prísne ustanovenia o ochrane ľudských i pracovných práv a životného prostredia. Za ostatných päť rokov uzavrela EÚ 16 obchodných dohôd; spolu ich už máme 42 so 73 partnermi. To predstavuje tretinu celkového obchodu Únie. Ide o najväčšiu sieť tohto druhu na svete."

Fontána s Merlionom – symbolom Singapuru

Záväzky oboch strán

Na základe tejto obchodnej dohody Singapur zruší všetky zostávajúce clá na európske výrobky (napr. alkoholické nápoje) a pre všetky ostatné zachová bezcolný prístup. Čo sa týka Únie, už v novembri 2019 viac ako 80 % celkového dovozu zo Singapuru vstupovalo na starý kontinent bez cla. Clá uplatňované na zvyšný dovoz EÚ zruší do piatich rokov, v závislosti od kategórie výrobkov. Do troch rokov sa zrušia clá na určité druhy textilu a kobercov, do piatich rokov na bicykle, ovocie, obilniny a športovú obuv. Okamžité zrušenie ciel platí pre farmaceutické a petrochemické výrobky, elektroniku a spracované poľnohospodárske produkty.

Singapur je zďaleka najväčší partner EÚ spomedzi krajín ASEAN.

Dohoda súčasne vytvára nové príležitosti pre európskych poskytovateľov služieb, napr. z oblasti telekomunikácií, ekosystémových a inžinierskych služieb, IT a námornej dopravy. Zároveň vďaka nej vznikne predvídateľnejšie podnikateľské prostredie. Dokument zaistí aj právnu ochranu 138 tradičných európskych potravín a nápojov (počet k 8. 11. 2019), známych ako zemepisné označenia.

Singapur, ktorý je tretím najväčším odbytiskom pre takéto európske špeciality, sa tiež zaviazal, že okrem ciel odstráni aj ďalšie prekážky brániace obchodu v kľúčových odvetviach. Napr. uzná bezpečnostné skúšky EÚ pre automobily a mnohé elektronické spotrebiče alebo bude akceptovať označenia, ktoré európske podniky používajú pre textilné výrobky.

Európska únia a Singapur uzavreli aj dohodu o ochrane investícií, ktorá však nadobudne platnosť až po ratifikácii všetkými členskými štátmi EÚ.

Dôsledky pre Slovensko

Táto veľká obchodná dohoda povzbudí našu exportnú schopnosť i zamestnanosť. Aj doteraz sme mali so Singapurom pomerne úzke obchodné vzťahy (patrí mu 39. miesto v rebríčku našich obchodných partnerov mimo EÚ). Až 130 slovenských podnikov všetkých veľkostí tam vyváža širokú škálu tovarov a služieb – predovšetkým elektroniku, nábytok, oceľový drôt, topánky a pneumatiky.

Celková hodnota nášho vývozu do Singapuru predstavuje 28, opačne 17 mil. €. Vo vzájomnom porovnaní máme teda aktuálny prebytok 11 miliónov eur. Nová európska obchodná dohoda náš export výrazne zlacní, uľahčí a určite ďalej oživí.

IL

Obrázky: Pixabay

Aký obal predáva

Požiadavky na kvalitný obal sa za ostatné roky výrazne zmenili. Ten dnešný je z ekologického materiálu, minimalistický a kvalitne vytlačený, neraz zušľachtený kreatívnymi prvkami.

Asi každý z nás si už kúpil nejaký produkt len pre jeho pekný obal. Mnohí si dokonca odkladajú najrôznejšie puzdrá, škatuľky či etikety. Z jednoduchého dôvodu – páčia sa im. Obal tak plní nielen ochrannú funkciu, ale takisto predstavuje jeden z najdôležitejších marketingových kanálov. Štatistiky hovoria jasnou rečou: v obchode má

Dnešný obal neplní len ochrannú funkciu; predstavuje tiež veľmi dôležitý marketingový kanál.

výrobca len asi dve sekundy na to, aby dokázal zákazníka zaujať. Inak ako kreatívnym, kvalitným obalom sa to nedá.

Menej textu, viac obrazu

Aj slovenskí výrobcovia sledujú svetové trendy. Používajú jednoduchšiu grafiku, menej textu a viac obrázkov. Začali preferovať minimalistické riešenia,

Papier; matné lamino, potlačený vektor (odtlačok prsta), nalepená zlatá fólia

ktoré vedia zákazníkovi podať informáciu priamo a hneď. Často sa môžeme stretnúť s využívaním geometrických prvkov či žiarivých neónových farieb. Neopomenuteľnou súčasťou obalov sa stáva multimediálny obsah. Príkladom sú QR kódy; umožňujú, aby ich zákazník zosnímal svojím smartfónom. Kód ho automaticky presmeruje na stránku predajcu, na reklamnú akciu alebo pozvánku, kde sa možno priamo registrovať.

Natieraný polokartón; lúče – injetový UV lak, nápis – zlatá fólia

Obal či reklamný materiál dnes vďaka QR a bar kódom nielen informuje, ale súčasne aj pomáha. Musí byť moderný, výstižný a kvalitne vytlačený. Rovnako dôležitá je aj rovnováha medzi informačnou bohatosťou a strohosťou. Cieľom obalu totiž je, aby zákazník počas niekoľkých sekúnd pochopil to, čo mu chce výrobca povedať.

Kvalitná tlač

Druhým nastupujúcim trendom v obaloch je zušľachtenie vytlačených materiálov. Zušľachtené obaly môžeme nájsť najmä pri luxusnejších produktoch a značkách. Ich primárnym cieľom nie je len informovať, ale aj upriamiť pozornosť na značku, vyvolať určitý dojem, pocit. Zákazníci týmto obalom venujú dlhšiu pozornosť. Príkladom môžu byť kozmetické prípravky, značková elektronika, alkohol alebo parfumy. Svetovým trendom sú najmä parciálne lakovanie, razba či zlatenie. Žiaden marketingový manažér nedovolí propagovať prémiový výrobok bez toho, aby aj samotný produkt nevyzeral svetovo. Investovať do kvalitného obalu sa oplatí.

Podľa prieskumov sú zákazníci ochotnejší zaplatiť za daný produkt i vyššiu cenu – ak aj samotný obal vyzerá luxusne. V tomto prípade naozaj platí, že dobrý obal predáva. S týmto trendom súvisí aj rast záujmu o personalizáciu tlače. Vidieť to najmä na letákoch či pozvánkach.

Nedostatky

Jednou z častých chýb mnohých výrobcov je priveľa zbytočných informácií na obaloch produktov. Niekedy sa možno stretnúť aj s nevhodnou grafikou. Tá potenciálneho zákazníka nezaujme alebo ho dokonca môže odradiť. K nepraktickým dlhodobo patria jednorazové, opätovne neuzatvárateľné plastové obaly.

Hitom ostatných rokov sú ekologické materiály, zušľachtené kreatívnymi prvkami.

Ako príklad môžu poslúžiť slúchadlá. Puzdro sa veľmi ťažko otvára a prípadná reklamácia môže byť u niektorých predajcov problematická, keďže obal výrobku je porušený a nedá sa vrátiť do pôvodného stavu. V návrhoch svojich obalov sa preto pokúste týmto negatívam vyhnúť. Pri tvorbe koncepcie obalov vždy myslite na to, že musia nielen dobre vyzerať, ale byť aj praktické pre vašich zákazníkov.

Peter Lauko, Konica Minolta Slovakia
Foto: Konica Minolta

Zmenil internet podstatu komunikácie?

Podnikatelia zrelšej generácie pociťujú občas komplex z prirodzenej neschopnosti zvládnuť digitálne médiá tak ako dnešná mládež. Zmenil sa svet marketingu natoľko, že s ním už nedokážu držať krok?

Určite je dôležité poznať novinky nielen v brandži, ale zaujímať sa aj o možnosti komunikácie so zákazníkmi, získavanie nových kontaktov či využívanie softvérov, ktoré prácu zrýchlia a zjednodušia. Nemusíte byť expert na digitálny marketing, no ak máte aspoň základný prehľad, čo je možné a dostupné, lepšie si vyberiete špecialistu na spoluprácu a necháte ho urobiť to, na čo už nemáte kapacitu.

Kontakty nie sú všetko

Pozrime sa na vec z druhej strany. Žiadna technológia, aplikácia ani zázračný softvér nenahradia premyslenú stratégiu, dobrú znalosť cieľovej skupiny, vytrvalé úsilie o špičkovú úroveň vlastných produktov a služieb. Tieto znalosti a schopnosti by ste si mali udržať, pretože v nich vás plnohodnotne nenahradí ani zručný internetový odborník. I keď sa spôsob prenosu informácií prevratne a rýchlo mení, zákonitosti komunikácie vyplývajú z ľudskej psychiky a v našom podvedomí sú hlboko zakódované.

Hoci technológie pomôžu veľmi rýchlo získať na internete tisíce záujemcov, pravdepodobnosť, že sa z nich stanú platiaci zákazníci, je obvykle nízka. Kliknúť na „like“ či „mám záujem“, príp. stiahnuť si zdarma e-book je jedna vec, osobne sa zúčastniť podujatia alebo zaslať záväznú objednávku niečo celkom iné. Nenechajte sa pomýliť zdanlivo rýchlym a jednoduchým oslovením záujemcov; bez ďalšej tvrdej práce vám získané kontakty veľa úžitku neprinesú.

Ako písať texty

Aby ste získali dôveru zákazníkov skôr než sa rozhodnú pre nákup, treba pristúpiť k ďalším krokom. K najefektívnejším patrí séria e-mailov. Pravda, napísať dlhší text, ktorý zaujme, presvedčí a bude mať pre adresáta reálnu hodnotu, je náročnejšie, no váha priamo zaslanej informácie býva pre čitateľa vyššia ako reklamné oznamy na sociálnej sieti. O tom, ako písať predajné texty, nájdete na knižnom trhu aj internete dosť informácií. Keď to rozpočet dovolí, oplatí sa investovať do kvalitného copywritera. Ak nie, prečítajte si zopár kníh a článkov od ľudí, ktorých toto remeslo živí. Ukážu vám, ako by mal vyzerať pútavý titulok, ako formulovať vety, členiť odseky či využívať grafické symboly a obrázky.

Dôležité je držať sa účelu vašej komunikácie. Nemali by ste skĺznuť do sebaprezentácie a zabudnúť na potreby potenciálneho klienta. Dôležitá nie je dĺžka textu, skôr schopnosť po celý čas udržať čitateľovu pozornosť. Cvičenie robí majstra – ak poznáte pravidlá a viete ako na to, po čase vás možno kreatívna práca s textom začne tešiť.

Prečítať a porozumieť

Posúdiť samého seba je vždy ťažšie ako kritizovať iných. Niekto je na seba až príliš prísny, iný svoje chyby nevidí a nedokáže prijať ani oprávnené návrhy na zlepšenie. Iste tušíte, že správny prístup bude niekde uprostred.

Skúste najprv prečítať svoj text nahlas. Sledujte, či sa vety odvíjajú plynulo, informácie logicky nadväzujú a nezapletáte sa do slučiek, ktoré sú jasné vám, ale čitateľovi môžu byť nezrozumiteľné. Pamätajte, že ak zákazník vašu ponuku nepochopí, nenakúpi u vás. Keď sa v texte zamotá, stratí pozornosť a odíde inam. Zamyslite sa tiež, či používate prirodzený a laický jazyk, slovesá v činnom rode a nie príliš dlhé vety.

V druhom kroku požiadajte niekoho blízkeho, aby si text prečítal a povedal, či všetkému rozumie a vie, aké výhody mu váš produkt prinesie. Nemusí to byť odborník, skôr naopak – zrozumiteľnosť posúdi lepšie niekto „zvonku“.

Výzva k akcii

Je posledným kľúčovým prvkom reklamného textu. Na webe máva obvykle grafickú podobu tlačidla (buttonu), no nemala by chýbať ani v off-line svete. Keď zákazník dočíta váš e-mail alebo list, mal by presne vedieť, čo urobiť, aby váš produkt získal: kde ho môže kúpiť, ako, kedy a kde sa s vami môže skontaktovať, prípadne s kým sa môže poradiť. Na tieto informácie mnohí predajcovia zabúdajú – akoby bolo samozrejmé, že záujemca ich na internete dohľadá sám. Nuž, mohol by, no často to neurobí a vaša námaha vyjde nazmar.

Ak ste dočítali až sem, už tušíte, že i keď nám internet poskytol mimoriadne užitočné nástroje, nenahradil podstatu kvalitnej marketingovej komunikácie. A čím viac spamu plní naše schránky a odpútava pozornosť, tým je schopnosť zaujať zákazníka zmysluplnými informáciami dôležitejšia.

Jana Škutková
www.marketingovo.sk
Obrázky: Pixabay

Z

zdravie a život

Diabezita – hrozba tisícročia 58

Čas doplniť vitamíny 59
Siahnime po jarnej zelenine

Španielska kozmetika 60

Prirodzené antibiotikum 61
Cesnak v lekárni i kuchyni

Európsky ekologický dohovor 62
Najväčší projekt našej generácie?

Slovenská Amazónia ožíva 64
Revitalizácia ramien Dunaja

Diabezita – hrozba tisícročia

Obezita a diabetes mellitus 2. typu sú chronické, najčastejšie sa vyskytujúce metabolické ochorenia, ktoré v súčasnosti dosahujú charakter globálnej epidémie.

Postihujú dospelých, deti i adolescentov. Žijeme v „obezogénnom" prostredí a udržanie normálnej telesnej hmotnosti je pre značnú časť populácie čoraz náročnejšie. Vo väčšine európskych krajín sa prevalencia nadváhy a obezity v dospelej populácii pohybuje okolo 50 % a zodpovedá za rozvoj až 80 % prípadov cukrovky 2. typu. Na druhej strane, 80 až 90 % diabetikov 2. typu trpí nadváhou až obezitou. Paralelný výskyt a úzke patofyziologické prepojenie týchto závažných chorôb a ich komplikácií viedli k ich spoločnému označeniu „diabezita".

Alarmujúci vývoj

Podľa Svetovej zdravotníckej organizácie (WHO) nadváha a obezita predstavujú najvýznamnejšiu ovplyvniteľnú príčinu vážnych chronických ochorení a preventabilných úmrtí. Podľa európskeho prieskumu z roku 2012 malo na Slovensku nadváhu 61,8 % dospelých, z toho 23,4 % trpelo obezitou. Podľa údajov Národného centra zdravotníckych informácií z roku 2018 sa na cukrovku liečilo takmer 400-tisíc osôb (z toho 91 % bol 2. typ).

Diabezita je problém zdravotný, sociálny aj ekonomický.

Európska komisia už v roku 2012 upozornila, že diabetom trpí 32 miliónov Európanov, z toho viac ako 6 miliónov o tom nevie. Podľa odborníkov toto číslo do roku 2030 narastie o ďalších 40 miliónov. Diabezita začína byť obrovským problémom zdravotným, sociálnym aj ekonomickým. V súčasnosti sa jej prevencia chápe

paralelne – ako prevencia rozvoja cukrovky 2. typu a ďalších chronických kardiometabolických, nádorových a niektorých neurodegeneratívnych ochorení. Totiž redukcia hmotnosti už o 5 – 10 % významne znižuje riziko rozvoja nielen cukrovky 2. typu, ale i srdcovo-cievnych ochorení. Diabetes ročne zabije na celom svete až 4,6 milióna ľudí! A v Európe sú následky kardiovaskulárnych chorôb (angína pektoris, infarkt myokardu, cievna mozgová príhoda) dôvodom viac ako polovice úmrtí.

Komplexný problém i riešenie

Diabezita nie je problémom jednej ambulancie. Liečba sa zakladá na interdisciplinárnom prístupe, ktorý spája diabetológa, obezitológa, diétológa, kardiológa, angiológa, psychológa i chirurga. Súčasťou celého procesu tiež sú: diéta, cvičenie a telesná aktivita, formovanie nových návykov, aktívny životný štýl, farmakologická a chirurgická liečba.
„Účinná liečba stojí na štyroch princípoch: komplexný manažment obezity, interdisciplinárny medicínsky prístup, stanovenie reálne dosiahnuteľných cieľov a vypestovanie trvalo udržateľných návykov u pacienta," povedala MUDr. Ľubomíra Fábryová, prezidentka Slovenskej obezitologickej asociácie (SOA).

Prístup pacienta

Pre ľudí s obezitou je trvalo udržateľné zníženie nadmernej hmotnosti (a s tým spojené zvýšenie fyzickej kondície) hodnotným a užitočným zásahom, ktorý má šancu zmeniť ich život a pozdvihnúť ho na vyššiu úroveň. Aby boli snahy o redukciu nadváhy úspešné, vyžadujú silne motivovaných, dobre pripravených jedincov.
Či je človek pripravený dostatočne, ukáže motivačný dotazník, ktorý vychádza z vedeckého modelu zmeny správania sa. Táto zmena sa neuskutočňuje v jednom kroku; ide o proces, kde sa pokrok dosahuje cez sériu predvídateľných etáp.
„Dotazník okrem hodnotenia pripravenosti jedincov na zmenu životného štýlu poskytuje aj stratégiu na ich usmernenie v jednotlivých etapách procesu," vysvetlil MUDr. Peter Minárik, odborník na výživu a viceprezident SOA.

Štandardizácia

Pod gesciou Ministerstva zdravotníctva SR pracuje Komisia pre štandardné diagnostické a terapeutické postupy, ktorá spolupracuje s domácimi aj medzinárodnými odbornými spoločnosťami, univerzitami a WHO. Pracovné skupiny doteraz vytvorili 152 štandardných postupov, z ktorých väčšina je v štádiu prípravy implementácie do praxe. Súčasťou budú aj postupy pre manažment obezity (diabezity).
„Vďaka zavedeniu štandardných postupov bude možný lepší komplexný manažment pacienta, nielen parciálna starostlivosť s jeho blúdením v systéme," upozornil MUDr. Jozef Šuvada, odborný garant projektu.

KG

Obrázky: PPN, SOA

Čas doplniť vitamíny

Na jar pribúda slnka i zelene, v prírode začína všetko rásť. A sezónna zelenina je skvelým zdrojom vitamínov a minerálnych látok, ktoré telo potrebuje po zime doplniť.

V dobe preplnených hypermarketov sme si zvykli mať kedykoľvek k dispozícii všetko, na čo si spomenieme. No niekedy nie je zlé skúsiť i to, čo nám aktuálne dáva príroda v okolí. Má to hneď niekoľko výhod. Tou zásadnou je fakt, že lokálne potraviny, ponúkané v príslušnej sezóne, bývajú zdravšie, pretože sú čerstvé a nezaťažené náročnou prepravou. Okrem toho ich býva dostatok, takže ich ceny spravidla klesajú. A čo je hlavné – stravovať sa sezónne naše telo vníma ako prirodzený stav. Teraz tu máme jar, a to je obdobie, ktoré vo sfére zeleniny ponúka naozaj dosť.

Reďkovka

Obsahuje mnoho látok prospešných ľudskému organizmu: bielkoviny, sacharidy, vlákninu, lipidy a tiež vitamíny B a C, ktoré nás pomáhajú chrániť pred vírusovými chorobami. Okrem toho vďaka kyseline listovej vie podporiť krvotvorbu. Draslík sa stará o zdravie srdcového svalu, vápnik o tvorbu kostí a chrupaviek. Karotén je dôležitý pre udržanie zdravých očí. „Reďkovku nie je ťažké vypestovať vo vlastnej záhradke. S ohľadom na svoju nízku kalorickú hodnotu určite má miesto v jarnom diétnom jedálnom lístku," konštatuje Alena Přídová, hlavná výživová poradkyňa Naturhouse.

Šalát a špargľa

Ďalšiu vitamínovú bombu jarných záhrad predstavuje šalát. Pýšiť sa môže bohatým zastúpením vitamínov C a E. Takisto má veľmi nízku kalorickú hodnotu. Jeho výhodou je, že ho možno pripraviť azda na tisíc spôsobov – v kombináciách s ďalšou zeleninou.

Špargľa je zelenina bohatá na vlákninu a minerály. Obsahuje takisto veľa vitamínov: K, B1, B2, C a E. Vďaka tomu dokáže čistiť cievy prirodzenou cestou. Znižuje krvný tlak a bráni vzniku krvných zrazenín. Môžete si z nej napríklad pripraviť polievku či chutný šalát. Podľa A. Přídovej výborne chutí varená, pokvapkaná lyžičkou olivového oleja a posypaná nastrúhaným syrom.

Mrkva a kapusta

I keď nejde o typické jarné plodiny, ich skoré odrody môžu priniesť úrodu už v máji. Najznámejšou zložkou mrkvy je betakarotén, významný antioxidant. Nájdeme v nej však i významné vitamíny, napríklad B, C, D, E či K. Pokiaľ si dáte mrkvu v surovom stave, prijmete tiež sacharid zvaný falkarinol, ktorý vraj má protirakovinné účinky.

Lokálna zelenina je zdravšia, čerstvejšia a nepoznačená dlhšou prepravou.

Ani hlávková kapusta nezostala chudobná na vitamíny – napríklad C, K alebo E. Z minerálnych látok obsahuje predovšetkým draslík, horčík a veľké množstvo kyseliny listovej. Je tiež bohatá na vlákninu. Stimuluje nervy i mozog, pôsobí proti depresiám. Navyše znižuje krvný tlak a posilňuje imunitný systém. Dôležité látky dodá hlavne v surovej podobe, ale, samozrejme, môžete si ju dopriať tiež varenú či kvasenú.

Špenát

Z rozprávok už i malé deti vedia, že špenát dodáva silu. A tu sa rozprávky nemýlia – v špenáte sa nachádza veľké množstvo železa, vápnika, horčíka, zinku a selénu. Špenátové listy ukrývajú mnoho vitamínov, konzumácia ktorých podporuje obranyschopnosť tela pred karcinogénnymi vplyvmi.

Jarný recept–Žeruchový šalát s vajíčkami a reďkovkou

Suroviny:
2 varené vajcia, zväzok reďkoviek, žerucha, píniové oriešky, olivový alebo orechový olej, soľ, korenie, lyžica jablčného octu.

Postup:
Natvrdo uvarené vajcia rozrežte na väčšie kusy. Očistenú reďkovku nakrájajte na plátky, opláchnite žeruchu. Na lyžici oleja orestujte píniové oriešky, nechajte ochladiť. Pridajte soľ, korenie a ocot a zo zmesi pripravte zálievku. Nalejte ju na vajcia a reďkovky, posypte žeruchou. Môžete dochutiť lyžičkou medu alebo javorového sirupu.

„Počas jari si s chuťou doprajte tiež rôzne bylinky. Na chlieb si nasypte čerstvú pažítku, polievku ochuťte voňavým petržlenom, hlavné jedlo oživte niekoľkými lístkami bazalky a skúste i aromatickú chuť medvedieho cesnaku," dodáva výživová poradkyňa.

PK

Obrázky: Naturhouse, FreeImages

Moderná liečba inkontinencie

Trápi mnoho žien, a pritom moderná medicína pozná pomerne jednoduché riešenie.

Máloktorá z postihnutých o tomto probléme hovorí. Väčšina ho berie ako niečo obťažujúce, no stačilo by prekonať ostych a vyhľadať odbornú pomoc. Nevyhnutným dôsledkom pritom nemusí byť ani operatívne riešenie, anestézia a ani rekonvalescencia.

„Inkontinencia moču je závažný problém, ktorý pacienta zaťažuje nielen z hygienického, ale aj zo zdravotného hľadiska a má priamy dopad na kvalitu jeho života," hovorí MUDr. Danuta Chládeková z Lasercentra v Nitre. „K najväčším rizikovým faktorom radíme oslabenie svalov panvového dna spôsobené pôrodmi, vyšším vekom, poklesom hladiny estrogénu v menopauze, obezitou, namáhavou prácou a tiež stavy po operáciách a úrazoch v oblasti zvierača močovej trubice," vymenúva.

Následky

Dlhodobé neriešenie nechceného samovoľného úniku moču často vedie ženy k zníženiu spoločenských, pracovných i osobných aktivít a môže mať vplyv aj na duševný stav. Výsledkom sú nespavosť, depresia či pocit spoločenskej izolácie. Problém pritom trápi ženy všetkých vekových kategórií, nielen po menopauze, a tiež aj športovkyne či matky po pôrode. Závažnosť varíruje od občasného úniku moču po kašli až po nutkanie, ktoré je také náhle a silné, že človek nestihne dôjsť včas na toaletu.

Charakteristika

Poznáme niekoľko typov inkontinencie. Pri stresovej je vyvíjaný tlak na močový mechúr kašľaním, kýchaním, smiechom, cvičením alebo zdvíhaním niečoho ťažkého. Urgentná reprezentuje náhle, intenzívne nutkanie, po ktorom nasleduje nedobrovoľná strata moču. Inkontinencia pri

Laserová metóda je rýchla a bezbolestná, nevyžaduje anestéziu ani skalpel.

pretekaní vzniká v dôsledku nie celkom vyprázdneného močového mechúra.

O funkčnej inkontinencii hovoríme vtedy, keď fyzická alebo duševná porucha zabráni vykonať malú potrebu (napr. pacient v prípade ťažkej artritídy nedokáže rýchlo rozopnúť nohavice). Ak pacient pociťuje viac ako jeden typ inkontinencie, ide o zmiešaný typ.

Netreba mať obavy

Odborníci vedia rýchlo určiť, či je inkontinencia spôsobená každodennými návykmi, základnými zdravotnými stavmi alebo fyzickými problémami. „Ženy najčastejšie prichádzajú so stresovým únikom moču pri kašli, kýchaní a športe. V takýchto prípadoch po konzultácii odporúčame laserové ošetrenie IncontiLas," objasňuje D. Chládeková.

Neinvazívny zákrok laserom je založený na neablatívnej fototermálnej stimulácii kolagénu, ktorá spevní tkanivo vaginálnej sliznice a dá väčšiu oporu močovému mechúru. Zákrok si nevyžaduje anestéziu, rez ani rekonvalescenciu. Výsledky klinických štúdií pritom potvrdzujú, že ošetrenie je efektívne, bezpečné a komfortné pre zmiernenie stavu. Pri a po ošetrení dochádza k remodelácii kolagénu a tvorbe jeho nových vlákien v oblasti prednej steny pošvy, pošvového vchodu a ústia močovej trubice. Mechanizmus kontinencie sa vráti do normálu.

AČ

Obrázok: Pixabay

Španielska kozmetika

Na Slovensko prichádza technologicky unikátny rad lekárskej kozmetiky Endor®, ktorý vyvinul Lekársky inštitút v Barcelone po 9 rokoch výskumu nanotechnológií. Hlavnú účinnú látku predstavujú molekuly zlata, obalené oligomérmi kyseliny hyalurónovej. Tie navyšujú vlastnú produkciu troch najdôležitejších látok pre mladistvý vzhľad: kyseliny hyalurónovej, kolagénu a elastínu.

Všetky prípravky radu prešli dvojitými klinickými testmi, ktoré preukázali vyhladenie vrások, zjemnenie štruktúry pleti, zlepšenie jej hydratácie a spevnenie, redukciu nedokonalostí či vyhladenie jaziev (i po akné). Žiaden nebol testovaný na zvieratách a neobsahuje parabény, priemyselné konzervanty, umelé farbivá ani ďalšie látky, ktoré by mohli dráždiť pokožku. Kozmetika veľmi zjednodušuje spôsob starostlivosti o pleť. Bez zloženého vrstvenia jednotlivých produktov stačí použiť na deň aj noc jeden krém, sérum a doplniť krém na omladenie očného okolia.

KM

Prirodzené antibiotikum

V prírode platí zásada, že všetko, čo má ostrú chuť a intenzívny pach, je zdravé a plné účinných látok.

Cesnak rastie v mnohých častiach sveta a je známou, často používanou prísadou pri varení – práve vďaka jeho prenikavej vôni. Oddávna patrí medzi najmocnejšie liečivé rastliny. Už na egyptskom papyruse z 15. storočia pred naším letopočtom sa – okrem iných liečiteľských rád – uvádza aj 22 receptov s ním na odstránenie bolesti a proti únave. Legendárny starogrécky lekár Hippokrates ho odporúčal proti zápche, na odvodnenie a ďalších viac ako 60 neduhov. Ako liečivo ho poznali tiež starí Rimania a Číňania. Počas prvej svetovej vojny sa čerstvá cesnaková šťava používala na rany ako dezinfekčný prostriedok.

Obsah prospešných látok

Väčšina zdravotných účinkov cesnaku je výsledkom pôsobenia alicínu, sírnej silice, ktorá sa najlepšie uvoľňuje z nasekaných, rozdrvených či rozžuvaných strúčikov. Zodpovedá aj za prenikavú vôňu. Po konzumácii sa rýchlo dostáva do krvi, organizmus čiastočne opúšťa dychom a odparom cez pokožku.

Plodina je plná dôležitých živín: sú to najmä vitamíny B_1, B_6 a C, z minerálnych látok mangán, draslík, vápnik, selén, fosfor a železo. Obsahuje aj vlákninu a éterické oleje. Má nízku kalorickú hodnotu (42 kcal).

Široké zdravotné benefity

Alicín ničí huby, plesne, baktérie, a to hlavne v tráviacom trakte, v čreve. Upravuje hladinu cholesterolu a tukov v krvi, čo pomáha v prevencii ateroskleróz. Pri jeho metabolizme vznikajú ďalšie účinné látky, ktoré zlepšujú prekrvenie organizmu, posilňujú srdce a krvný obeh, upravujú tlak a zrážanie krvi, čo je užitočné v prevencii infarktu či mozgovej príhody, spomaľujú proces starnutia.

Z rozsiahlych klinických štúdií vyplynulo, že pri pravidelnej konzumácii rozumného množstva cesnaku sa zlepšuje funkcia imunitného systému. Pôsobí antibakteriálne i proti kvasinkovým infekciám. Známy je jeho preventívny účinok voči chrípke. U ľudí pravidelne konzumujúcich cesnak štúdie potvrdili kratší priebeh ochorenia. Používa sa tiež ako prírodné liečivo pri astme, hemoroidoch, reumatických ťažkostiach, nadúvaní či zápche.

Cesnak patrí do čeľade ľaliovitých – spolu s cibuľou a pórom.

Pri zápaloch dýchacích ciest alicín napomáha uvoľňovaniu hlienov z pľúc. Vďaka éterickým olejom sa zlepšuje funkcia trávenia tvorbou správnej črevnej flóry. Väčšie množstvo cesnaku (3 – 4 strúčiky denne) vie účinne znížiť krvný tlak. Rovnako dokáže znížiť hodnoty celkového a LDL cholesterolu.

Cesnak zmierňuje oxidačný stres – jeho antioxidačné vlastnosti pomáhajú telu zbavovať sa škodlivých látok a chránia ho pred predčasným starnutím, čo znižuje aj riziko rozvoja Alzheimerovej choroby.

Kedy sa neodporúča

Medzi nevýhody konzumácie cesnaku patrí výrazný zápach z úst. Pacienti trpiaci zvýšenou krvácavosťou alebo užívajúci lieky na riedenie krvi by sa mali poradiť s lekárom, pretože cesnak sa v prírodnom liečiteľstve považuje za „riediča“ krvi. Tiež pri ochoreniach žlčníka môže navodiť tráviace ťažkosti. Pri jeho častej konzumácii sa u citlivých ľudí môže dostaviť prílišný pokles krvného tlaku, prípadne problémy so žalúdkom a výnimočne aj s pečeňou.

Preto jedzte cesnak s mierou – pozitívny efekt účinných látok sa určite dostaví. Myslite však na to, že pre úplné zachovanie jeho zdravotných benefitov by ste ho mali konzumovať v surovom stave a čerstvo nakrájaný či roztlačený.

MUDr. Alžbeta Béderová
MUDr. Janette Stamová
odbor podpory zdravia
Regionálny úrad verejného zdravotníctva
Bratislava

Foto: Freelmages, Pixabay

Európsky ekologický dohovor

Dokument ukazuje cestu, ako by sa Európa do roku 2050 mohla stať prvým klimaticky neutrálnym kontinentom.

Predsedníčka EK Ursula von der Leyenová predstavuje EED

Nová Európska komisia (EK) v decembri minulého roka predstavila plán, ako dosiahnuť udržateľnejšie hospodárstvo Únie. Výzvy z oblasti klímy a životného prostredia premieňa na príležitosti vo všetkých oblastiach politiky a zároveň umožňuje spravodlivú a inkluzívnu transformáciu pre všetkých.
Predsedníčka EK Ursula von der Leyenová ho uviedla takto: „Európsky ekologický dohovor je našou novou stratégiou pre rast – rast, ktorý nám viac dáva, než berie. Ukazuje nám, ako zmeniť náš spôsob života, práce, výroby i spotreby tak, aby sme žili zdravšie a aby naše podniky boli inovatívnejšie. Všetci môžeme byť súčasťou transformácie a ťažiť z týchto príležitostí. Ak začneme konať ako prví a rýchlo, naše hospodárstvo by mohlo zaujať prvenstvo na celosvetovej scéne. Sme odhodlaní uspieť v záujme našej planéty a života na nej – za európske prírodné dedičstvo, za biodiverzitu, za naše lesy a moria. Keď ukážeme zvyšku sveta, ako si zachovať udržateľnosť a konkurencieschopnosť, môžeme presvedčiť ostatné krajiny, aby nás nasledovali."

Cesta z núdzového stavu

Európsky ekologický dohovor (EED) obsahuje plán opatrení na podporu účinnejšieho využívania zdrojov prostredníctvom prechodu na čisté a obehové hospodárstvo, ako aj na zastavenie klimatických zmien, zabránenie straty biodiverzity a zníženie miery znečisťovania. Taktiež opisuje nevyhnutné investície a dostupné finančné nástroje a vysvetľuje, ako zabezpečiť spravodlivú a inkluzívnu transformáciu.
Výkonný podpredseda EK Frans Timmermans upozornil: „Pokiaľ ide o klímu a životné prostredie, nachádzame sa v núdzovej situácii. Dohovor je príležitosťou skvalitniť zdravie a životné podmienky ľudí prostredníctvom pretvorenia nášho hospodárskeho modelu. V pláne stanovujeme, ako znížiť emisie, ozdraviť prírodné prostredie, ochraňovať voľne žijúce živočíchy, vytvoriť nové hospodárske príležitosti a zlepšiť kvalitu života našich občanov. Všetci zohrávame dôležitú úlohu a všetky krajiny a priemyselné odvetvia budú súčasťou tejto transformácie. Navyše, našou povinnosťou je zabezpečiť, aby táto transformácia bola spravodlivá a aby sme pri implementácii dohovoru nikoho nevynechali."

Zmeny klímy predstavujú existenčnú hrozbu pre celý svet.

Konkrétne záväzky

EED sa týka všetkých hospodárskych odvetví, predovšetkým dopravy, energetiky, poľnohospodárstva, stavieb a priemyselných odvetví, ako sú oceliarstvo, cement, IKT, textil a chemické látky.
S cieľom začleniť do legislatívy politickú ambíciu stať sa do roku 2050 prvým klimaticky neutrálnym kontinentom na svete, EK by mala do 100 dní predložiť prvý „právny predpis v oblasti klímy".
Aby sa mohli dosiahnuť ambície EÚ v oblasti životného prostredia, Komisia predloží aj stratégiu pre oblasť biodiverzity na rok 2030, novú priemyselnú stratégiu a akčný plán pre obehové hospodárstvo, stratégiu „Z farmy na stôl" (zameranú na udržateľné potraviny) a návrhy pre Európu bez znečisťovania. Okamžite sa začnú práce na plnení európskych cieľov v oblasti emisií do roku 2030 a stanoví sa realistický plán na dosiahnutie cieľa pre rok 2050.

Finančné zabezpečenie

Predpokladá sa, že dosiahnutie cieľov EED v oblasti klímy a energetiky do roku 2030 si bude vyžadovať 260 miliárd eur dodatočných ročných investícií, čo zodpovedá asi 1,5 % HDP Únie z roku 2018. To si žiada mobilizáciu verejných aj súkromných sektorov. Komisia začiatkom roka 2020 predložila investičný plán pre udržateľnú Európu, ktorý pomôže uspokojiť investičné potreby vo výške prinajmenšom 1 bilióna eur v nadchádzajúcom

Brusel, september 2019 – pochod proti klimatickej zmene

desaťročí. Ten predpokladá, že z dlhodobého rozpočtu EÚ by sa malo na opatrenia v oblasti klímy vyčleniť viac než kedykoľvek doteraz (najmenej 25 %). Pri financovaní zo súkromných zdrojov má kľúčovú úlohu zohrávať Európska investičná banka (EIB). Investorom poskytne stimuly a príslušné nástroje, pričom systém upriami na udržateľné financie.

EK uľahčí investovanie subjektov verejného sektora tým, že podporí zelené rozpočtovanie a obstarávanie. Predkladateľom projektov poskytne podporu pri plánovaní, navrhovaní a realizácii ich zámerov.

Boj proti zmene klímy a zhoršovaniu životného prostredia je spoločným úsilím, ale nie všetky členské štáty a regióny majú rovnakú východiskovú pozíciu. Regióny, ktoré sú v značnej miere závislé od činností spojených s vysokými emisiami CO_2, sa budú podporovať mechanizmom pre spravodlivú transformáciu. Ten má podporovať občanov, ktorí budú počas transformácie najzraniteľnejší – tak, že im poskytne prístup k rekvalifikačným programom a pracovným príležitostiam v nových hospodárskych odvetviach.

Mechanizmus bude pozostávať z troch hlavných zdrojov:

1. z fondu, ktorý dostane 7,5 mld. € nad rámec dlhodobého rozpočtu EÚ,
2. zo špecializovanej schémy v rámci programu InvestEU, ktorá má zmobilizovať až 45 mld. €,
3. z úverového nástroja pre verejný sektor (v spolupráci s EIB) s cieľom získať 25 až 30 mld €.

Počúvať i presviedčať

Komisia v marci 2020 chce spustiť „Klimatický pakt" s cieľom umožniť občanom vyjadriť názor a zapojiť sa do navrhovania nových opatrení, zdieľania informácií, iniciovania aktivít na miestnej úrovni a propagácie riešení, ktoré ostatní môžu nasledovať.

Globálne problémy týkajúce sa zmeny klímy a zhoršovania životného prostredia si vyžadujú tiež globálnu reakciu. EÚ bude aj naďalej presadzovať svoje environmentálne ciele a normy v rámci dohovorov OSN o biodiverzite a klíme a podporovať zelenú diplomaciu. Prostredníctvom skupiny G7, G20, medzinárodných dohovorov a bilaterálnych vzťahov bude presviedčať ostatných, aby zintenzívnili svoje úsilie. EÚ tiež chce využívať obchodnú politiku na zaistenie udržateľnosti a vybuduje partnerstvá so susedmi na Balkáne a v Afrike, aby im pomohla pri ich vlastnej transformácii.

Súvislosti

Prevažná väčšina Európanov (95 %) považuje ochranu životného prostredia za dôležitú a 77 % tvrdí, že môže zvýšiť hospodársky rast. Výsledky prieskumu Eurobarometra potvrdzujú širokú podporu verejnosti pre právne predpisy v oblasti životného prostredia na úrovni Únie a pre financovanie činností šetrných k životnému prostrediu z európskych prostriedkov.

77 % Európanov tvrdí, že ochrana životného prostredia môže zvýšiť hospodársky rast.

EÚ už teraz vykazuje veľmi dobré výsledky v znižovaní emisií skleníkových plynov a súčasnom udržiavaní hospodárskeho rastu. Emisie v roku 2018 boli o 23 % nižšie ako v roku 1990, zatiaľ čo HDP v tom istom období vzrástol o 61 %. Je však potrebné urobiť viac. Vzhľadom na svoje rozsiahle skúsenosti má EÚ vedúce postavenie vo vytváraní ekologického a inkluzívneho hospodárstva.

Oznámenie o ekologickom dohovore stanovuje plán činností v nasledujúcich mesiacoch a rokoch. Pokiaľ ide o prijímanie opatrení, EK bude v budúcnosti konať na základe verejnej objednávky a riadiť sa nepopierateľnými vedeckými dôkazmi, ktoré sú najkomplexnejšie obsiahnuté v správach IPCC (Medzivládny panel o zmene klímy), IPBES (Medzivládna vedecko-politická platforma pre biodiverzitu a ekosystémové služby), v globálnom výhľade v oblasti zdrojov a v správe Európskej environmentálnej agentúry za rok 2019 (SOER). Návrhy sa budú zakladať na faktoch a opierať o rozsiahle konzultácie.

Čo ak nebudeme konať

Podpredseda EK pre medziinštitucionálne vzťahy a strategický výhľad Maroš Šefčovič sa k EED vyjadril takto: „Ide o azda najväčší projekt našej generácie. Nová šéfka Komisie ma v tejto súvislosti požiadala, aby som vyčíslil našu prípadnú nečinnosť. Tu je zopár príkladov: každoročne 90-tisíc úmrtí v dôsledku extrémnych horúčav, pol milióna ľudí vystavených záplavám, pokles dostupnosti vody v južnej Európe o 40 % alebo nárast cien potravín o 20 %. Tomu všetkému sa chceme, pochopiteľne, vyhnúť."

Podľa neho je záver taký, že náklady spojené s nečinnosťou prevyšujú náklady, ktoré si vyžiada prechod na klimatickú neutralitu. Teší ho pritom citlivý prístup, ktorý EK zvolila – vytvorí mechanizmus pre spravodlivú transformáciu, ktorý nadviaže na jeho iniciatívu transformovať uhoľné oblasti a podá pomocnú ruku krajinám, regiónom i odvetviam s horšou štartovacou pozíciou.

EK vyzvala Európsky parlament a Radu, aby podporili jej odhodlanie a pomohli pri realizácii ambície EED.

IL

Obrázky: EC – Audiovisual service

Slovenská Amazónia ožíva

Vodohospodárom a ochranárom sa podarilo dokončiť unikátnu revitalizačnú aktivitu, ktorá bude mať priaznivý vplyv na prírodu Podunajska.

Územie pozdĺž Dunaja od Bratislavy po Klížsku Nemú v minulosti tvorila spleť riečnych ramien, močiarov, mokradí a ostrovov s bujnými lesmi. Aj preto toto rozsiahle, divoké územie nazývali slovenskou Amazóniou.

Staré úpravy koryta

Úsek rieky medzi obcami Sap, Medveďov a Kľúčovec býval mimoriadne dynamický. Do začiatku systematickej úpravy koryta Dunaja (koniec 19. storočia) sa jeho hlavný tok nachádzal v oblasti dnešného Kľúčovského ramena. Úpravami bol napriamený, pričom ramenné sústavy v oblasti Medveďova a Kľúčovca zostali oddelené od seba a čiastočne aj od nového koryta. Tým pádom sa tu prestala vyskytovať prúdiaca voda. Došlo k výraznému zanášaniu ramennej sústavy a ochudobneniu celého ekosystému. Druhová rozmanitosť sa významne znížila predovšetkým pri živočíchoch, ktoré sú viazané na dynamický, mimoriadne rôznorodý riečny ekosystém.

Obnova Kľúčovského ramena

... sa stala súčasťou európskeho projektu LIFE „Ochrana brehule hnedej, rybárika riečneho a včelárika zlatého v dunajsko-moravskom regióne“, ktorý je financovaný zo zdrojov EÚ i z nášho rezortu životného prostredia. Na prepojení ramena s hlavným tokom Dunaja sa podieľali vodohospodári zo štátneho podniku Vodohospodárska výstavba (VV) spoločne s ochranármi z Bratislavského regionálneho ochranárskeho združenia (BROZ). Práce sa začali v marci 2019, zavŕšili ich začiatkom decembra.

VV zabezpečila prečistenie viac ako kilometer dlhého úseku koryta na šírku 17 m, odstránenie nánosov a následne vybudovanie bočného prepadu na zasypanom vtoku, vďaka čomu do 2 450 m dlhého Kľúčovského ramena opäť prúdi dunajská voda. Postupne sa tu obnoví pôvodná fauna i flóra a zlepšia sa podmienky pre hniezdenie a život chránených druhov vtákov.

Veľké očakávania

„Environmentálne projekty, ako je tento, sú dôležitou súčasťou činností nášho podniku. Spoločne sa nám podarilo zrealizovať potrebné prepojenie so starým korytom Dunaja a prispieť k zlepšeniu stavu prírody. Veľkým prínosom je zabezpečenie bezproblémovej migrácie rýb a pohybu vodných živočíchov cez priechod pod brodom,“ s uspokojením sa vyjadril generálny riaditeľ VV Daniel Kvocera.

Kľúčovské rameno je ôsme v sústave ramien Dunaja, ktoré sa podarilo oživiť.

Predseda BROZ Tomáš Kušík zdôraznil dôležitosť dynamiky toku, ktorá sa do ramena vrátila a ktorá vo väčšine dunajských ramien chýba: „Prúdiaca voda plná kyslíka je presne to, čo vnútrozemská delta potrebuje. Ak dokážeme obnoviť tento jednoduchý proces, všetko ostatné už zvládnu Dunaj a okolitá príroda samy. Možno už túto jar budeme mať možnosť pozorovať tvorbu riečnej krajiny v priamom prenose, rovnako ako prirodzenú obnovu brehových porastov, kolmých riečnych brehov, prípadne štrkových lavíc v tečúcom Kľúčovskom ramene.“

Ďalšie benefity

Vďaka prúdiacej vode môžu do ramena opäť priplávať ryby na svoje neresiská. Obnovená dynamika umožní tiež prirodzený vznik plytčín, prípadne periodických mokradí – biotopov, na ktoré je potravne alebo rozmnožovaním naviazané množstvo živočíchov. Postupné odplavenie jemných sedimentov z dna sa odzrkadlí v účinnejšej filtrácii vody cez najúčinnejší prírodný filter – štrkové nánosy.

„Aj týmto konkrétnym projektom môžeme zmierniť dôsledky klimatickej zmeny,“ uviedol pri príležitosti ukončenia prác vtedajší minister životného prostredia László Sólymos. „Vďaka sprietočneniu ramena sa obnoví pôvodná fauna a flóra tohto dôležitého regiónu, čo pomôže zlepšiť miestnu klímu,“ pripomenul.

TF/AF

Foto: Braňo Molnár

Š

štýl

Kreativita ako spôsob života 66
Multimediálna tvorba Martina Angelova

Sen o Paríži 70
... Danice Pauličkovej

Cesta do nemožna 71
M. R. Štefánik na striebornom plátne

Zaostrené na dobrý film 72
Febiofest Bratislava 2020

Láska aj ručičky váh prenáša 73
Milostné príbehy plnoštíhlych dám

Príprava chaty na sezónu 74

Kreativita ako spôsob života

Koncom minulého roka sa v bratislavskom Pistoriho paláci konala výstava nášho súčasného výtvarného umenia. Z mladšej generácie výtvarníkov zaujal nevšedný prejav Martina Angelova.

Umelec striedavo žijúci na Slovensku a v Španielsku tu vystavoval diela, na ktorých pracoval prevažne s viskozitou farieb a ich vzájomným pôsobením. V abstraktných kompozíciách s jemnými farebnými tóninami a povrchovými štrukturálnymi prasklinami uplatnil svoj umelecký zámer – ponúknuť divákovi príjemný estetický, možno až transcendentálny zážitok. Diela z posledných rokov vznikli počas jeho pôsobenia v Paríži.

Vopred daný smer

Výtvarné predpoklady M. Angelova sa formovali už v jeho ranom veku, v prostredí umeleckej rodiny. Stredoškolské vzdelanie získal na prestížnej newyorskej Fiorello H. Laguardia High School of Music & Art and Performing Arts, v odbore vizuálneho umenia, kde sa naučil kritickému mysleniu. Ďalší rozhľad v umeleckých technikách (napr. kresba, maľba, socha) rozvíjal doplnkovým štúdiom na známych školách ako The Art Students League of NY a The Cooper Union.
Po návrate do Európy ho prijali na Central Saint Martins v Londýne, neskôr pokračoval v štúdiu na bratislavskej Vysokej škole výtvarných umení, na katedre vizuálnej komunikácie, v ateliéroch pedagógov Emila Drličiaka a Pavla Chomu.

Orientuje sa na široké spektrum výtvarného pôsobenia, kreatívy a dizajnu.

Patrí ku generácii, u ktorej rečové bariéry už takmer nejestvujú. Hovorí plynulo niekoľkými jazykmi a často cestuje do vzdialených krajín. Žil a pôsobil v metropolách ako New York, Londýn, Paríž či Brusel.

Umelecká charakteristika

Vo výtvarnej praxi sa orientuje na široké spektrum pôsobenia, kreatívy a dizajnu. Pri jeho rozšírenom tvorivom záujme nie je jednoduché nájsť presné štýlové a obsahové vymedzenia. Aj preto sa mu darí obsiahnuť širšie spektrum tvorivého vyjadrenia.

M. Angelova treba chápať predovšetkým ako multimediálneho tvorcu, ktorý bezprostredne čerpá z pestrej mozaiky možností. Vyberá si vlastné kreatívne stopy, ktoré ho vedú k naplneniu jeho vnútorných tvorivých predpokladov. Na svojom konte má, okrem malieb a prác iných médií, početné realizácie v oblasti vizuálnej komunikácie a priestorového dizajnu, ako aj koncepčné a produkčné riešenia mnohých multižánrových kultúrnych podujatí. Ako kreatívec a výtvarník spolupracoval na pestrej škále originálnych a ocenených projektov tvorivého charakteru doma i v zahraničí, naposledy vo Francúzsku, v Taliansku, Španielsku, Portugalsku, Južnej Afrike a Indonézii. Išlo prevažne o výstavy diel na pôde galérií a kultúrnych inštitúcií, výstupy vo forme performance v rámci eventov či festivalov, ale aj vzdelávacích workshopov pre mladšiu generáciu.

Rezidenčné programy

V ostatných rokoch sa zúčastnil niekoľkých sympózií a rezidenčných programov. Za veľmi podnetné považuje tri pobyty na

Abstraktná kompozícia

Cité Internationale des Arts v Paríži. „Sympóziá a tvorivé pobyty odporúčam komukoľvek, kto cíti potrebu zmeniť prostredie a rozšíriť si obzory. Je to priestor v širšom zmysle slova, čas na sebareflexiu, konfrontáciu s nepoznaným a na inšpiráciu i komunikáciu často s inou, menej známou kultúrou. Sú to aj zaujímavé stretnutia s kolegami, od ktorých sa

Plynulo hovorí viacerými jazykmi a často cestuje do vzdialených krajín.

vždy dá niečo naučiť. Možností je vo svete čoraz viac, oplatí sa nájsť si na ne čas," hovorí.

Funguje to asi takto: uchádzač si vytvorí koncept projektu, na ktorom chce pracovať, predloží ho komisii a po schválení mu môže byť pridelený pobyt vo vybranej rezidencii. Tam následne na svojom zámere pracuje a na záver pobytu obyčajne zrealizuje prezentáciu svojej tvorby – buď formou otvoreného ateliéru, alebo iným vybraným spôsobom. Pobyt v rezidenciách zväčša nie je vekovo limitovaný. Môžu sa na ňom zúčastniť tak študenti vysokých škôl, ako aj etablovaní výtvarníci, ba dokonca umelci na dôchodku.

Kultúrna podpora

Realizácia myšlienky si neraz vyžaduje dostatok finančných prostriedkov. Nezabúdajme však, že aj obmedzenia majú istý priestor. Sú na svete krajiny, kde to majú tvoriví pracovníci jednoduchšie – nakoľko ich domovské krajiny si uvedomujú potrebu kultúrnej podpory, jej výmeny a medzinárodnej prezentácie. Aj na Slovensku

Martina Angelova treba chápať predovšetkým ako multimediálneho tvorcu.

máme fondy ponúkajúce takýto typ podpory. Možno v menšom meradle, ale určité možnosti tu predsa existujú.

Rezidencie fungujú aj pre umelcov z iných odborov: spisovateľov, tanečníkov, hudobníkov, hercov a pod. Pri kultúrnej výmene je dôležité vzájomné rešpektovanie kultúr, ale aj zachovávanie si vlastnej identity,

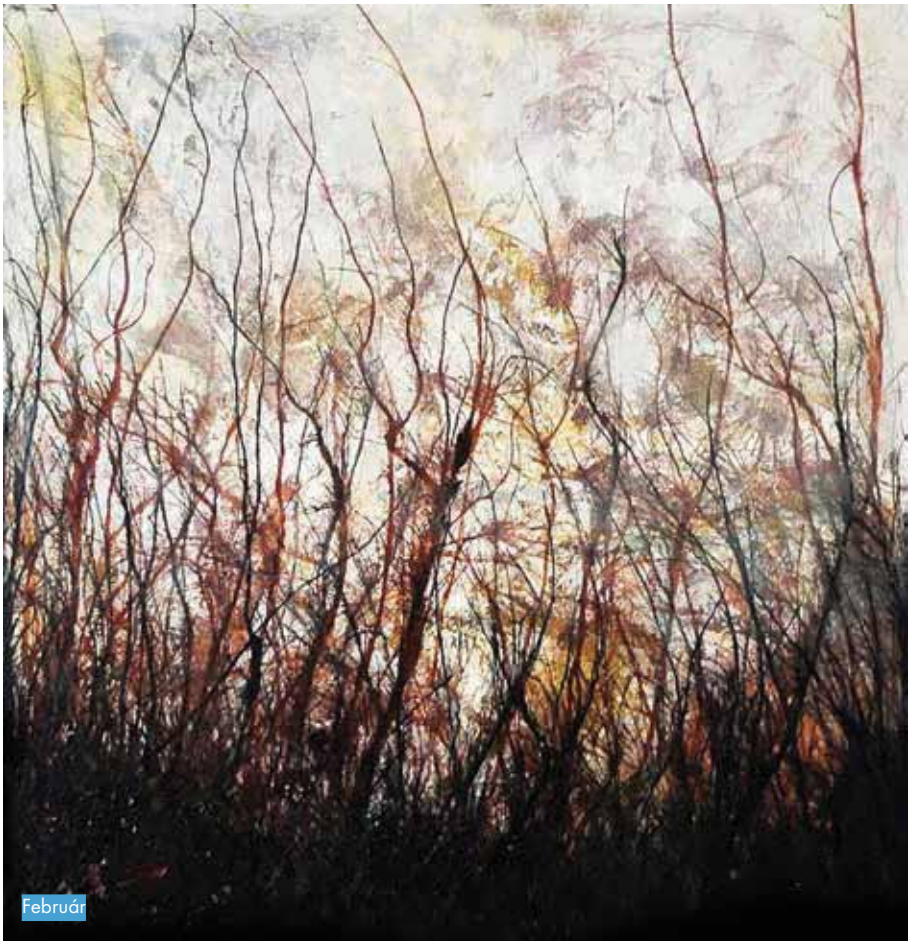
Kristína, Paríž

či národnostnej, alebo osobnostnej. Na to netreba nikdy zabúdať.

„Osobne rád podporím minimálne dobrou radou kohokoľvek, kto by chcel zmeniť prostredie a zažiť tvorivý život novým spôsobom, z iného uhla pohľadu," prízvukuje M. Angelov. Vlastná skúsenosť ho priamo inšpirovala k idei a iniciatíve vytvoriť obdobný model kultúrnej výmeny. Ide však o projekt časovo náročný a pre svoju organizačnú i technickú komplexnosť je zatiaľ v procese vývoja.

Zmysel a cieľ tvorby

Aký význam má pre M. Angelova výsledok umeleckého diela? Čo chce svojou tvorbou vyjadriť? Záleží na tom, čomu sa venuje – či ide o experiment s médiom,

Február

konkrétne dielo s námetom, alebo prácu pre klienta. Klientom sa snaží ponúknuť nevšedné a zároveň zmysluplné riešenia. Vo voľnej tvorbe chce byť otvoreným, flexibilným k materiálu i žánru a robiť predovšetkým to, čo ho baví, zaujíma a napĺňa.

Vo voľnej tvorbe chce byť otvorený a flexibilný k materiálu i žánru.

Pre neho sú proces tvorby a hotové dielo rovnako hodnotné ako prostredie, kde vzniká alebo súčasťou ktorého sa stáva. Pri vyjadrení maľbou sa aktuálne zameriava skôr na abstrakciu a minimalizmus. Na maľbu, ktorá nie je figuratívna, ale skôr pocitová. Organická aj geometrická. Pred pár rokmi napríklad riešil teritorialitu a dominanciu v metafore personifikácie maľbou psov a kohútov.
Stále otvorenou témou pre neho zostáva dualita verzus polarita. „Momentálne ma tiež priťahuje médium svetla – jeho neuchopiteľnosť, prchavosť, duchovný výraz, a to predovšetkým v otvorenom prostredí exteriéru," priznáva.

Maľba na telo

Tzv. body art ako forma výtvarného prejavu historicky prešla dlhú dráhu evolúcie. Objavuje sa snáď v každej kultúre a má mnoho sociospoločenských významov. Pri ňom je vznik, trvanie a zánik diela skoncentrovaný do niekoľkých hodín. Preto tu

Svoj bodypainting vníma ako umelecký, nie reklamno-úžitkový prejav.

vystupujú do popredia fenomény uvedomenia si pominuteľnosti a plnohodnotného prežitia daného momentu. V týchto atribútoch je pre M. Angelova obsiahnuté všetko. S bodypaintingom začal experimentovať pred pätnástimi rokmi v Španielsku a na Slovensku. Dnes maľuje na ľudské telo pomerne často a medzinárodne – v Európe, Afrike i Ázii. Uplatnenie nachádza predovšetkým vo forme maľovania pred publikom alebo priamo na účastníkov rôznych eventov – aj svetovo

Seal Pit pódium, The Zoo Project, Ibiza

Boom Festival 2018, Portugalsko, otvorenie, hlavné pódium

Mandala Garden, Ibiza

popredných festivalov. Body artu sa venuje aj v spolupráci pre film, hudobnú produkciu, tanečné vystúpenia, televíziu či umeleckú fotografiu. Podľa neho výtvarníci nemajú veľa príležitostí na okamžitú spätnú odozvu od publika, tak ako napr. herci či hudobníci. Zrejme aj preto si tento situačný spôsob tvorby dokáže vcelku užiť a nemá s ním problém. Zdrojom inšpirácie sú mu etnické kultúry, súčasné subkultúry, fauna a flóra v pestrej rozmanitosti svojich vzorov.

Produkčne sa podieľal na mnohých kultúrnych akciách rôznych žánrov.

O maľbe na telo hovorí: „Ide o značne intímnu záležitosť. Pre mňa je to moment, kedy povrch preniká do podstaty, alebo opačne, podstata vychádza na povrch. Rozhodujúci je moment empatie, sila vzájomného prepojenia a dôvera. Necítim tu potrebu figurálnych motívov či iných interpretácií; pracujem skôr s telom ako formou, z ktorej vychádzam, a s jeho celkovým vyžarovaním. Prikláňam sa k vnútornému precíteniu, v ktorom je dôležitá osobnosť a charakter človeka, na ktorého aplikujem svoj výtvarný zámer. Po viac ako dvesto rôznych projektoch tohto druhu som si našiel štýl a spôsob maľby, ktorý mi vyhovuje. Teší ma pozitívna odozva, ktorú pri tejto práci dostávam, obzvlášť pri maľbe naživo, ktorá je o tvorivej improvizácii.“

Robí to rád aj ako voľnú tvorbu, no v odvetví reklamy sa takejto maľbe vyhýba. Svoj bodypainting totiž vníma skôr ako umelecký než reklamno-úžitkový prejav.

Karolína, Ibiza

Sadhu

Kolegiálne inšpirácie

M. Angelov konkrétne vzory nemá, ale váži si prácu skúsených autorov – aj neprofesionálov. Napr. pre obsah a techniku, ktorou tvoria. Tým, že sa často pohybuje v podnetných atmosférach „otvorených duší“, má možnosť pracovať s ľuďmi z iných kultúr – čo vidí ako nesmierne inšpirujúce. Veľmi podstatným pre neho určite je už viac ako dvadsaťročný sezónny život na ostrove Ibiza, kde sa aktívne spolupodieľa na produkciách, ktoré následne výrazne ovplyvňujú globálny vývoj nielen klubovej kultúry, ale zábavného priemyslu všeobecne.

Rád spolupracuje s ľuďmi, s ktorými sa vzájomne dopĺňajú, tvorivo improvizujú a obsahovo posúvajú. Z času na čas so záujmom vypomôže kolegom s realizáciou či inštaláciou ich diel. Rád pozoruje, ako pracujú, rozmýšľajú a prezentujú svoje umenie. Váži si tých, ktorí rozumejú tomu, čo robia, a robia to s láskou. Súťaženie v umení je mu vzdialené, lebo hodnotenie kreativity považuje za bariéru tvorivosti. Upozorňuje, že umenie je značne subjektívne a každého môže zaujať niečo úplne iné. Takže otázku, či je dielo spoločensky hodnotné, hodnotí ako relatívnu.

Momentálne ho veľmi priťahuje médium svetla.

„Už dlhšie som si zaužíval určitý nomádsky štýl života, rád som v pohybe. Vyčerpáva ma pravidelná stereotypnosť, neprinášajúca nové podnety. Tvorivý rozlet v slobode potrebuje iskru, zápal, odhodlanie. Teší ma, že môžem žiť tento druh slobody. Aj keď niekedy za to platím svoju daň. Čím som duchovne a životnými skúsenosťami bohatším, tým viac môžem odovzdať svojmu okoliu,“ vyznáva sa na záver.

Mária Kovalčíková

Obrázky: Barbora Dolinajová, Zoo Project, archív MA

Minulý rok mu bola v Taliansku dvakrát udelená špeciálna cena poroty na medzinárodných výstavách Premio Internazionale ďArte Grottammare a Premio Città di Porto Sant'Elpidio.

Sen o Paríži

Odklínanie času

Uvidela som
veci neviditeľné,
odkliala zakliate
hoci len na okamih.
Dotkla som sa vánku v povetrí…
Prihováram sa pútnikovi
s hviezdnymi očami.
Svietia mu na cestu.
V blúdení pomáhajú nájsť
jedinečný okamih…

Umelkyňa pred svojimi obrazmi

V priestoroch galérie Francúzskeho inštitútu v Bratislave vystavovala Danica Pauličková obrazy, kresby a fotografie, ktoré zhotovila počas pobytu vo francúzskej metropole.

Vernisáž sa uskutočnila 23. januára spolu s uvítaním do života vynoveného, rozšíreného vydania jej knihy Paríž – le rêve (Zápisky z Paríža). Výtvarníčka, ilustrátorka, fotografka, poetka a spisovateľka v nej opisuje čarovnú atmosféru mesta na Seine, ktorú zakúsila počas svojho tvorivého pobytu v ateliéri Cité Internationale des Arts, kde žila a pracovala niekoľko rokov. Do nového vydania vložila i svoje zatiaľ posledné dielo, inšpirované požiarom katedrály Notre Dame – spolu s básňou k tejto udalosti. Kniha je plná dojmov a citátov, texty sú v slovenčine i vo francúzštine.

Slová kurátora

„Zvláštne sú vzťahy medzi umelcom a jeho tvorbou. Tryskajú z nepoznanej hĺbky, aby prekvapili. Aby dali pocit a bohatstvo všedným dňom. Umelkyňa zaujala hĺbkou zážitkov a dojmov, ktoré pre nedostatok času často prehliadame. V jej dielach je mnoho zážitkov, ktoré vkladá do svojej brilantnej kresby, maľby, fotografie a inšpiruje sa mnohým, aby to pretavila do vlastného, osobitého jazyka umenia. Do nádhery toho, čo pozná iba ona a dokáže to nielen priblížiť, ale aj zvečniť. Je krásne stretnúť sa s jej umením. Je pôsobivé vidieť vnútorné obrazy, ktoré zdôrazňujú krásu života snov a reality," povedal na vernisáži kurátor výstavy Ľuboslav Moza.

Autorkino vyznanie

„Paríž je pre každého umelca inšpiráciou; je to tiež mesto zamilovaných. Zamilovala som sa tu, ale do mesta. Patrí k najkrajším na svete. Má svoje osobité čaro, šarm, ktorý sa nedá napodobniť. Je mi veľmi blízke, lebo som tu prežila aj študentské roky. Ostane však pre mňa záhadou a snom asi navždy. Nepodarilo sa mi tú záhadu odhaliť – čo ma núti neustále sa tam vracať a tvoriť. Asi preto sem utiekli umelci z mnohých krajín sveta. Pritiahli ich nepokoj a túžba po hľadaní, poznaní," zdôverila sa autorka výstavy.

O svojej tvorbe povedala: „Vôbec nezáleží na tom, ako pracujete – či štetcom, perom, alebo fotoaparátom. Dôležité je, čo chcete vyjadriť. Obsah a prostriedky sa vždy nájdu."

Vzácni hostia

Francúzsky veľvyslanec v SR J. E. Christophe Léonzi v úvodnom slove prehovoril o historickom i súčasnom priateľstve Francúzska a Slovenska, a to aj v kontexte vernisáže. Od autorky dostal do daru prvú pokrstenú a podpísanú knihu. Svetoznáme šansóny Edith Piaf zaspievala Monika Stanislavová, básne D. Pauličkovej – aj vo francúzštine – predniesla herečka Lucia Hurajová.

Knihu do života odprevadili aj ďalšie známe mená: fotograf Peter Leginsky, fotografka Jena Simkova, prekladateľka poézie Dagmar Ondrejková a riaditeľ kultúrneho inštitútu Jean-Pierre Jarjanette.

VN

Foto: archív DP

Knihu krstili ružovými lupeňmi

Kniha Paríž – le rêve je zbierkou krásnych fotografií ilustrovaných silno emotívnymi veršami. Existuje mnoho spôsobov, ako sa vyznať z lásky k Parížu. Autorka ho vníma nie ako už mnohokrát zobrazenú prehliadku architektúry a umenia, ale ako hostiteľka, ktorá dôverne pozná, čo miluje. Knižka obohatená o francúzsky preklad veršov je vyznaním mestu a hodnotnou výpoveďou o autorkinom vnútornom svete.

Juraj Alner, publicista

Cesta do nemožna

Oficiálny plagát

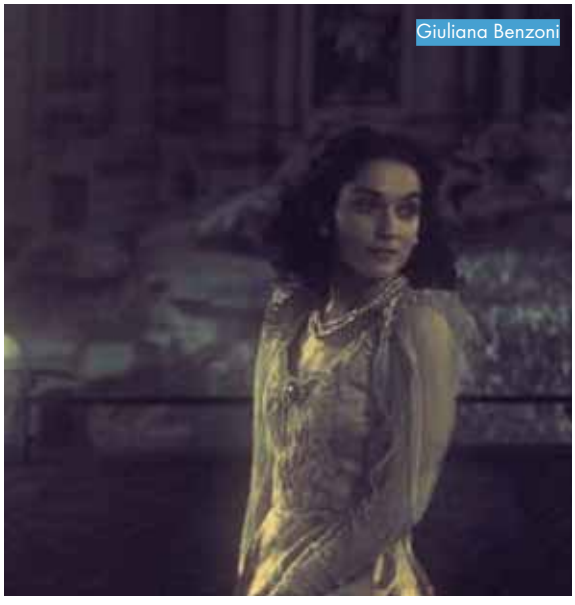
Takto nazvaný slovenský celovečerný film má ambíciu ukázať najväčšieho Slováka z netradičnej perspektívy. Do našich kín sa dostal koncom októbra.

Dobrodružný život Milana Rastislava Štefánika, veľkolepé a historicky dôležité veci, ktoré dokázal, jeho nezlomný duch a viera, magnetická osobnosť, ktorá pôsobila priam hypnoticky nielen na ženy a vďaka ktorej si dokázal podmaniť mnohých, výhry aj pády, exotické cesty, bohatý životopis – to všetko je materiál, ktorý priam volá po filmovom spracovaní.

Hlavný predstaviteľ

Štefánika stvárňuje slovenský herec Tomáš Mischura, pre ktorého je táto úloha veľkým filmovým debutom. Zároveň ako prvý domáci herec dostal náročnú úlohu odohrať celovečerný film na zelenom pozadí.

Okrem fyzickej podobnosti s hlavným hrdinom si ho tvorcovia vybrali aj pre jeho rôznorodé herecké polohy, ktoré doteraz odohral v rámci divadelných inscenácií. Na konte má dve ocenenia Dosky: jednu ako objav roka, ďalšiu za najlepší mužský herecký výkon. Rodák z Košíc je členom umeleckého súboru Slovenského komorného divadla Martin. Vo filme predstavuje Štefánika v mnohých podobách: ako vizionára, intelektuála, generála, politika, cestovateľa, vedca, vynálezcu, astronóma, kúzelníka, milovníka žien a bonvivána. „Letíme celým životom Štefánika. Kľúčom k filmu sa však stala jeho ‚cesta za snom', na ktorej prekonáva rôzne prekážky – ako to aj v skutočnosti bolo," povedal T. Mischura. „Hanbím sa, že až do nakrúcania som si vedel zo školy spomenúť len na tri – štyri základné informácie o ňom. Pritom si zaslúži, aby sme vedeli oveľa viac. Je to osobnosť, ktorá nám môže slúžiť ako vzor, zosobňuje ideály," dodal.

Giuliana Benzoni

Rámec príbehu

Cesta do nemožna zámerne odkazuje na film legendárneho priekopníka kinematografie Georgesa Méliès, ktorý v roku 1904 pôsobil v Paríži. Presne tam a v tom istom roku sa pred divákmi začne odvíjať aj život mladého Milana Rastislava.

Snímka kombinuje filmové zábery, autentické fotografie a fragmenty z denníkov.

Príbehom sprevádza fiktívny český filmár Otakar Kubánek, ktorý sa rozhodne opustiť prácu v Mélièsovom štúdiu a – očarený Štefánikovou osobnosťou – cestovať s ním po svete. Sprevádza ho teda pri všetkých jeho dobrodružstvách a zároveň o ňom nakrúca dokument.

Tento kľúč tvorcom umožnil kombinovať autentické fotografie, filmové zábery i fragmenty z denníkov v trikovom filme. Rolu Kubánka stvárňuje český herec Petr Vaněk, ktorý má za sebou aj účasť na medzinárodných koprodukciách a cudzojazyčných filmoch. V rozprávaní mu kontruje autentická postava francúzskej sufražetky a novinárky Louise Weiss, ktorá Štefánikovi (napriek jeho odmietnutiu) pomáhala presadzovať politické ciele a do filmu prináša ženský pohľad naňho. Hrá ju česká herečka Jana Stryková.

Známejšie mená

Najdôležitejšiu ženu Štefánikovho života, taliansku markízu Giulianu Benzoni, s ktorou sa zasnúbil a ktorá zodpovedala jeho predstave krásnej a nepoškvrnenej ľalie, predstavuje Judit Bárdos. Kristína Svarinská sa zasa prevtelila do francúzskej baleríny a kabaretnej tanečnice Cléo de Mérode.

Vo filme sa stretneme aj s ďalšími známymi tvárami. „Som rád, že aj na malé úlohy sa nám podarilo získať mená ako Jana Oľhová, Ján Greššo, Marek Ťapák, Arnošt Goldflam či Jan Vondráček," prezradil režisér Noro Držiak. „Je skvelé pozorovať hereckých profesionálov, ako sa ‚lusknutím prsta' zmenia na presne definované charaktery," podčiarkol.

ZK
Foto: Media Film

O Štefánikovi vzniklo niekoľko dokumentárnych filmov, ale hraný zatiaľ len jeden (v roku 1935). **Cesta do nemožna** vzišla zo súbehu námetov RTVS k 100. výročiu jeho úmrtia, pričom kombinuje hraný, dokumentárny a animovaný film. Ide o slovensko-českú koprodukciu: Media Film, RTVS, animačné štúdio Tobogang (SK), resp. Česká televízia a Kabos Film & Media (CZ).

Zaostrené na dobrý film

Febiofest, jedna z najväčších a najdlhšie prebiehajúcich filmových prehliadok na Slovensku, naplánoval na začiatok jari už svoj 27. ročník.

Pre záujemcov bolo pripravených vyše sto snímok, medzi nimi – už tradične – aj výnimočné zahraničné tituly, ktoré sa nedostanú do bežnej kinodistribúcie a možno ich vidieť exkluzívne len počas festivalu.

Novinky z Cannes

Z najslávnejšieho svetového festivalu zamierilo k slovenským divákom niekoľko pozoruhodných filmov z minuloročnej súťaže. Provokatívna „jakuza" komédia Prvá láska (First Love) japonského režiséra Takaši Miikeho zachytáva jednu strastiplnú noc v Tokiu, keď sa mladý boxer Leo zamiluje do prostitútky Moniky. Osudy všetkých sa prepletajú v Miikeho typickom veľkolepom, anarchickom štýle. Za ruskú drámu Dlhaňa (Beanpole) získal režisér Kantemir Balagov v Cannes cenu za najlepšiu réžiu. Do zdevastovaného Leningradu roku 1945 zasadil príbeh dvoch mladých žien, ktoré sa snažia odznova poskladať svoje životy medzi ruinami vojny.

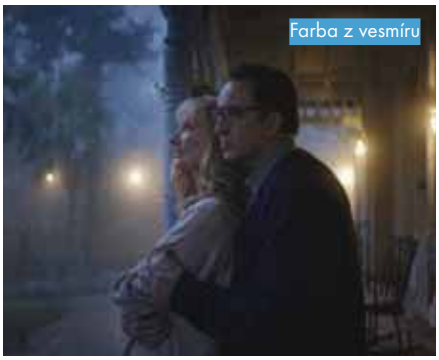
Novinka francúzskeho režiséra Quentina Dupieuxa Jelenica (Deerskin) sa pohybuje medzi absurdnou komédiou a realistickou drámou. Hlavnou postavou je štyridsiatnik George, posadnutý svojím jelením kovbojským kabátom. Cenu z Cannes má na konte aj film Ďaleko od Reykjavíku (The County) islandského režiséra Grímura Hákonarsona. Zachytáva príbeh farmárky Ingy, ktorá sa postaví proti miestnemu družstvu.

Oscaroví nominanti

Návštevníci Febiofestu mohli sledovať i niekoľko filmov nominovaných na tohtoročného Oscara. Unikátny macedónsky dokument Zem medu (Honeyland) ukazuje odľahlú dedinu na Balkáne, kde neexistujú cesty, elektrina ani tečúca voda. Žije tu Hatidze, posledná z rodu včelárov, ktorí si na skromné živobytie zarábajú výrobou medu. Jej pokojný život naruší kočovná rodina, ktorá so sebou prináša hluk motorov aj stádo dobytka. Na povrch vychádza rozpor medzi prírodou a ľudstvom, súladom a svárom, vykorisťovaním a udržateľnosťou.

Anglicko-sýrska snímka Pre Samu (For Sama) je intímnym a zároveň epickým vojnovým obrazom piatich rokov neutíchajúcich konfliktov v meste Aleppo.

Poľsko-francúzska dráma Božie telo (Corpus Christi) zobrazuje Daniela, ktorý v detenčnom centre pre mladistvých zažije duchovnú premenu. Chce sa stať kňazom, ale bránia mu v tom záznamy v registri trestov.

Farba z vesmíru

Zem medu

Pre Samu

Božie telo

Dcéra

Festival uvádza tiež výnimočné snímky, ktoré sa nedostanú do bežnej kinodistribúcie.

Na festivalové plátno vybrali aj animovaný film Dcéra, ktorý spôsobil v susednom Česku senzáciu. Študentka pražskej FAMU Daria Kaščejeva nakrútila snímku o vzťahu otca a dcéry, za ktorý už prevzala niekoľko cien i na americkej pôde. Na Febiofeste sa mala uchádzať o hlavnú cenu v medzinárodnej súťaži krátkych filmov.

Na záver

Minulý rok uzatvoril festivalovú prehliadku Febiofestu film Mandy, v hlavnej úlohe s Nicolasom Cageom. Jeho fanúšikovia sa aj tento rok tešili – na novinku režiséra Richarda Stanleyho Farba z vesmíru (Color Out of Space). Príbeh o páde meteoritu, nakrútený podľa poviedky H. P. Lovecrafta, je atmosférickou neónovou jazdou s hororovým nádychom.

Hlavný organizátor tohtoročného Febiofestu, Asociácia slovenských filmových klubov, vyčlenila podujatiu termín od 11. do 17. marca, s hlavným programom v bratislavských kinách Lumière a Mladosť a so sprievodným programom vo V-klube.

ZK

Foto: ASFK

Láska aj ručičky váh prenáša

Lifestylová televízna stanica TLC sa vo svojom novom cykle zameriava na stigmy, typické pre vzťahy plnoštíhlych žien a ich vychudnutých mužských náprotivkov.

„Plus size“ celebrity šoubiznisu netrápi len ich boj s nadváhou, ale tiež to, že sa odohráva pred hľadáčikmi kamier a fotoaparátov. Niektoré z ich milostných príbehov odhaľujú, ako veľmi dokáže byť partner motiváciou aj oporou, či ako dokáže láska oceniť partnerkine kvality, aj keď proti nej novinári vedú krížovú výpravu.

Džentlmen na plátne i v reálnom živote

Kronika pravého džentlmenstva – tak by sa dal nazvať román, ktorý spolu viac ako štvrťstoročie píšu írsky herec Pierce Brosnan a jeho manželka Keely Shaye Smith. Napokon, čo iného čakať od jedného z najvýraznejších protagonistov agenta 007, ktorý – hoci sukničkár – nikdy nevystúpil z roly skutočného milovníka ženskej krásy? Herec sa mnohokrát

Príbehy zo šoubiznisu: láske neprekáža ani veľký rozdiel hmotnosti.

nechal počuť, že stretnutie s Keely Shaye ho zachránilo v turbulentnom období osobného života, lemovanom sériou tragédií. Nedlho predtým totiž jeho prvá manželka Cassie prehrala boj s rakovinou, rovnaký osud neskôr postihol aj dcéru Charlotte.

No Keely Shaye v slávnom krásavcovi opäť prebudila chuť do života. Záujem médií sa však čoskoro zameral na to, ako modelka a spisovateľka začína priberať na hmotnosti: za niekoľko rokov o viac ako 30 kg! Na ich vzťahu sa to však nepodpísalo. Láska medzi nimi je hlboká, čo kvitujú aj Brosnanove fanúšičky. Stal sa pre nich hrdinom aj mimo strieborného plátna – lebo nepodlieha vonkajším tlakom a prijíma svoju vyvolenú takú, aká je. „Milujem krivky svojej ženy,“ nebojí sa priznať filmový symbol elegancie.

Rozvod ako impulz

Koncom minulého roka šokovala bulvárne médiá mnohonásobná držiteľka cien Grammy, britská speváčka Adele. Na fotkách z dovolenky pri mori je totiž po strate takmer 50 kíl na nepoznanie! Bacuľatá postava vždy pevne korešpondovala s jej typickým mezzosopránom, no teraz je zrejmé, že obe veci sa nepodmieňujú. „Prestala piť alkohol a do jedálneho lístka zaradila plnohodnotné jedlo. Má rada svoju novú postavu. Vďaka tomu, čím prešla, si teraz viac verí, volí iný šatník a celkovo pôsobí šťastnejšie,“ dozvedeli sa fanúšikovia od nemenovaného, speváčke blízkeho zdroja.

Katalyzátorom dramatickej zmeny sa stalo aprílové zavŕšenie rozvodu s exmanželom Simonom Koneckim. Oporou pri náročnom konaní jej bol britský raper Skepta. Prispel k jej odhodlaniu podstúpiť prísnu diétu a cvičebný režim. Výsledná premena iste zmení hudobnej dive život pozitívnym spôsobom.

Peripetie seriálových hviezd

Problém s prebytočnými kilami rieši aj americké televízne hviezdy, popularita ktorých raketovo rastie vďaka divácky úspešným seriálom. Reč je o Gabourey Sidibe, predstaviteľke svojráznej Becky v hudobnej dráme Empire, a Chrissy Metz, stvárňujúcej Kate v rodinnej ságe This is us (Toto sme my), ktorá už štvrtý rok kraľuje rebríčkom sledovanosti. Starosti s nadváhou sa čiastočne premietajú aj do nimi stvárnených postáv. No obe sa v reálnom živote vždy objavovali po boku štíhlych partnerov.

Gabourey teraz chodí s Brandonom

Frankelom, ktorý sa profesijne venuje brandingu a marketingu. Chrissy po krachu sedemročného manželstva so spisovateľom Martynom Eadenom začína randiť so skladateľom Halom Rosenfeldom, ktorý nemá problém s jej postavou. Obe

Korpulentné dámy sa na verejnosti neboja objaviť po boku štíhlych partnerov.

hviezdy sa pritom snažia bojovať s nadváhou – Gabourey dokázala schudnúť skoro 70 kg, Chrissy musí v nových dieloch seriálu nosiť špeciálny oblek, ktorý ju robí tlstejšou.

Na obrazovke

Príbehy týchto celebrít môžu byť inšpiráciou pre páry, ktoré sa stretávajú s nepochopením okolia. Dôležitejší je vzťah dvoch ľudí, ktorý sa nesie v duchu pochopenia a tolerancie a pritom môže naštartovať aj radikálnejšiu premenu. Svoje o tom vedia tí, životy ktorých mapuje reality šou Protipól (Hot and Heavy) od 25. januára na stanici TLC.

MC

Foto: media-list.cz

Príprava chaty na sezónu

Ak ste chatu na jeseň poriadne zazimovali, na jar ju dostanete do užívateľského stavu podstatne jednoduchšie.

Čistenie strešných odtokov

Keď ste sa však predzimnej údržbe nevenovali dostatočne, pravdepodobne vás čakajú menšie i väčšie opravy. Dôležitá je nielen kontrola viditeľných, ale aj tých skrytých porúch.

Na čo sa sústrediť

Či máte chatu drevenú alebo murovanú, fyzikálne zákony fungujú rovnako. „Ako prvé odporúčam skontrolovať stav okien, dverí a strechy," odporúča Marcela Bínová z projekt marketov Hornbach. „Pozornosť venujte tiež komínu a kozubu. Ak kúrite drevom, mali by ste aspoň raz ročne zavolať kominára. Predídete tak vzniku sadzí," radí.

Poctivou údržbou môžete predĺžiť životnosť chaty bez nákladných opráv.

Vplyvom nepriaznivého zimného počasia sa mohli poškodiť strecha i odtoky, preto je potrebné venovať im dostatok pozornosti. Po veternej zime okrem strechy a komína prezrite aj odvetrávacie tvarovky a hromozvod. Získate tak predstavu o tom, ktoré miesta treba opäť zatmeliť, aby vám nenatieklo do izolácie obytného podkrovia. Presvedčte sa, či nie sú upchaté otvory. Keď sa vaša chata nachádza blízko vozovky, myslite aj na slanú vodu po chemickom posype ciest. Tá totiž pri kryštalizácii zvyšuje objem a jej pôsobením môže začať opadávať vonkajšia omietka.

Studňa a voda

V prípade, ak máte vlastnú studňu, mali by ste ju kontrolovať aspoň dvakrát ročne. Počas prvej návštevy chaty preverte prípadné poškodenia. Nezabudnite si nechať posúdiť kvalitu vody. „Keď sa chcete uistiť o pitnosti vody, odoberte vzorku a nechajte ju analyzovať hygienikmi. Ak zistia prítomnosť škodlivých látok, je potrebné vykonať kompletnú dezinfekciu a počkať, kým voda nebude opätovne pitná," hovorí M. Bínová.

Skôr než prvýkrát zapnete čerpadlo prívodu vody, ktoré bolo počas zimy vypnuté, skontrolujte trubky – kvôli prípadnému poškodeniu mrazom. Vyčistite aj odpad a sifóny, ak ste ich po jeseni zabezpečili proti zamrznutiu pomocou soli.

Spevnite svahy

Vo svahovitej záhrade – predovšetkým v kombinácii so sypkou pôdou alebo s nestabilným podložím – sa môže ľahko stať, že topiaci sa ľad a sneh so sebou odnesú aj časť zeminy. Svah, zráz či kopček, ak sú súčasťou záhrady, je dobré spevniť. Na spevnenie svahu sú potrebné vhodné základy. Richard Klička z oddelenia stavebnín v Hornbachu radí pokryť dané miesto doskami, na ne do výšky 20 cm zhutniť mrazuvzdornú vrstvu a tú zaliať zavlhnutým betónom hrubým asi 10 cm (ak chcete vyšší múr, tak aspoň 20 cm). Betón lejte tak, aby bol minimálne 10 – 15 cm pod povrchom zeme.

Do vlateho betónu uložte tvárnice tak, aby ich najspodnejší rad bol aspoň do polovice ukotvený v zemi. „Najspodnejší rad tvárnic vysypte štrkom do tretiny výšky. Zabráni to škodám spôsobeným mrazom. Zvyšok vnútra tvárnic zasypte zeminou," dodáva R. Klička.

Revízia komína sa oplatí aj kvôli vyššej účinnosti kúrenia.

Pre druhý rad tvárnic urobte zásyp z mrazuvzdorného materiálu a zhutnite ho. Položte rad a postup opakujte, až kým tvárnicový múr na spevnenie svahu nie je hotový. Na záver vysypte zvyšné miesto zeminou a vysaďte rastliny.

ZB

Foto: Hornbach

Svah spevnený tvárnicami

english annex
english annex
english annex
english annex
english annex
english annex
english annex
english annex
english annex
english annex
english annex
english annex
english annex
english annex
english annex
english annex
english annex
english annex
english annex

e

english annex

The biggest threats to business	76
Robotization of jobs	77
Mona Lisa – Beyond the Glass	78
Cloud will allow companies to innovate	79
Energy efficient buildings	80
Last link in the chain	81
New pride of Lagoon City	82
What packaging sells	83
The European Green Deal	84

The biggest threats to business

According to the Allianz Risk Barometer, cyber attacks are currently the biggest global threat to companies and their business.

They were identified as the biggest risk by 2,718 insurance experts (i.e. 39% of the votes) from 102 countries who participated in the 9th such survey conducted by the Allianz Group.

Expensive extortion

"Incidents are becoming more damaging, and large companies increasingly face sophisticated extortion attacks," said Marek Stanislawski of Allianz Global Corporate & Specialty (AGCS). "Five years ago, a typical ransomware demand would have been in the tens of thousands of dollars. Now they can be in the millions," he underlined.

Changes in legislation and regulation are most commonly associated with Brexit.

Extortion demands are just one part of the picture. Companies can also suffer major losses due to the unavailability of critical data, systems or technology due to either a technical glitch or cyber attack. "Many incidents are the results of human error. They can be eliminated by staff awareness trainings targeting this particular area which are not yet a routine practice across companies," added the expert.

Other risks

Production interruption, which ranked as the number one business risk for the last seven years, has dropped to the second position for 2020 (37% of votes). Changes in legislation and regulation ranks third among the biggest business threats (27% of responses). For companies, this means new tariffs, sanctions, Brexit related measures, or economic protectionism. According to AGCS, around 1,300 new trade barriers were implemented globally in the last year alone.

Climate change recorded the biggest jump in this year's ranking. It has risen to its highest-ever position of seventh (17% of responses). Rising sea levels, extreme droughts, fierce storms and massive flooding increase physical losses and pose threats to factories and other corporate assets, as well as transport and energy links that tie supply chains together. Many companies may have to prepare for more litigation in future connected with climate change, similar to what we see with "carbon majors".

Measures

"The survey shows that cyber risk and climate change are two significant challenges that companies need to watch closely in the new decade," pointed out Joachim Müller, CEO of AGCS. "Of course, there are many other damage and disruption scenarios, but if corporate boards and risk managers of companies fail to address these two threats, this may have a fatal impact on their companies' operations, financial results and reputation," he concluded in a warning.

Top 10 business risks for 2020 (%)

1.	Cyber attacks	39
2.	Production interruption	37
3.	Legislation and regulation changes	27
4.	Natural disasters	21
	Market development	21
6.	Fires and explosions	20
7.	Climate changes	17
8.	Reputation and brand value damage	15
9.	New technologies	13
10.	Macroeconomic development	11

Robotization of jobs

Cashiers in supermarkets, mailmen, subway drivers or administrative workers. They will all be replaced in the near future by more efficient robots.

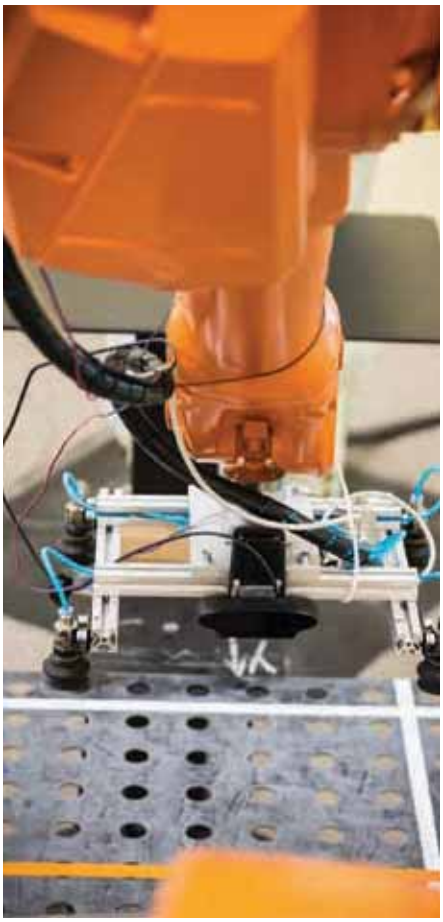
Conversely, it will be a golden age for employees in IT and areas based on human approach, creativity and analytical thinking. However, we do not have to fear the loss of jobs because all the redundant ones will be replaced by newly created ones.

Where will they work

"In the future, any programmable job that can be defined by a mathematical or logical equation will be performed by robots," said recently John Publiano, expert on the issue of robotization of jobs. It is estimated that by 2030 up to 25% of jobs could be automated. This would include mainly services, e.g. mailmen and couriers, fast food waiters (who are already being replaced by touch screens and self-service checkouts at McDonald's), executive assistants or accountants.

In the near future social intelligence, humanity and empathy will be valued and demanded.

"Although robotization and digitization will not bring a significant loss of jobs, the form of those jobs will change. Those who will educate themselves in other fields and take advantage of retraining will have the edge," reckons Radovan Hypš, director of career portal JenPráce.cz. He sees the future of the labor market in flexibility and in the art of adaptation to the current demand and requirements. He says that in the near future, there will be virtually no jobs that will do without development and technological progress. "On the contrary, it will be quite common for a person to change their position or even their

entire career several times during their life. Therefore, it will be important not to rest on your laurels and not be afraid of change," he stresses.

Technology and women

Analysts have clear advice for anyone who has not yet decided in which direction to go professionally: technical disciplines. Programmers, software developers, data specialists, or industrial designers will always be in demand and can look forward to good opportunities with generous rewards and benefits. Companies are also trying to employ the fairer sex in these positions, which is represented only minimally in the science and IT. Although according to the latest Europe-wide survey, as many as 41% would be able to see themselves working in IT, in reality, only one fifth actually works there. One of the reasons is the lack of female role models that would motivate them at a crucial time to study technical disciplines, help them overcome low self-esteem and at the same time contribute to eradicating rooted stereotypes according to which women do not belong to these sectors. A number of projects that offer, specifically for women, IT courses and courses to improve digital literacy are also trying to change the gender imbalance.

Where people have the upper hand

According to R. Hypš, what will be increasingly more demanded and valued in the near future are conversely social intelligence, human approach and empathy. "Even though I do not doubt developers' skills, I think that robots not will replace nurses, teachers, educators in children's homes or caretakers in nursing homes any time soon. Therefore I believe that these professions will finally be valued the way they deserve to be," he concludes.

According to economist Jan Švejnar, robotization of routine and monotone jobs should be a reason to rejoice as this will give us more free time and the option to reduce working time to four days a week. Additionally, robots will significantly relieve us from doing hard or dangerous

Flexibility and the ability to adapt will be important in the labor market.

work. They can be used especially in the space, security and nuclear industries when handling radioactive materials or working in potentially explosive environments. It is only a matter of time before their activities spread to other sectors, such as construction, transportation, agriculture or healthcare. We simply do not have to fear the arrival of robots, however, we should not underestimate our preparations for it.

Mona Lisa – Beyond the Glass

Visitors of a Paris exhibition had a chance to look beyond the protective glass of the legendary painting, using virtual reality (VR).

A few days ago, the four-month long exhibition of key works by Leonardo da Vinci held on the occasion of the 500th anniversary of his death came to an end. A particularly attractive part of the exhibition was the first virtual experience of the Paris Museum – Mona Lisa: Beyond the Glass. It was created as part of the HTC Vive Arts project and using the latest HTC Vive Cosmos VR headset, it brought to life the story of the most famous painting of all time. In addition to the seven-minute long experience available to the exhibition guests, a similar opportunity was also provided to subscribers of the Viveport Infinity service. An extended version of the application allows them to experience a visit to the museum and view other works of the great Italian artist.

Beyond the Glass

This application allows you to get to know the masterful painting like never before. It incorporates the results of other scientific research into applied painting techniques and reveals the latest information on the model's identity. It offers the possibility to cross the border of the glass beyond which the world-famous work is hidden and discover details imperceptible to the human eye. Virtual reality will thus enable people from all over the world to study in depth the most important Renaissance painting and its story.

The virtual product is not dedicated solely to the painting that has been enchanting generations of art lovers. It also reflects the fact that Leonardo da Vinci has dedicated his life to science and architecture. The legacy of the medieval giant who always supported innovation is amplified by one of today's most advanced technologies.

The VR experience allows you to view the famous painting in the smallest detail.

Interested Parties

"We are delighted that on the occasion of such an exceptional exhibition we are able to introduce virtual reality to our museum for the first time," said Dominique de Font-Réaulx, the chief curator and director of Louvre's cultural programs. "Our collaboration with HTC Vive Arts provides the public with the opportunity to explore an exceptional masterpiece in an amazingly absorbing way. In addition, the application also allows you to meet Mona Lisa 'in person' and learn a lot of information about her that destroys the myths and legends that have been accompanying her for more than five hundred years," she pointed out. "It was an honor to work with the Louvre Museum on its first virtual experience that was conveyed by our headsets as part of this monumental exhibition. Thanks to the product of our work, even those who did not have the opportunity to visit the event in person will now be able to see Mona Lisa," said Victoria Chang, director of Vive Arts at HTC.

The "Leonardo da Vinci" exhibition was on view from October 24 to February 24 in the Napoleon Hall of the Louvre Museum.

The Louvre is one of the largest art museums in the world. It is also one of the most important monuments in Paris. In 2018, it welcomed more than 10 million visitors, the most in the world. Its collections are installed on an area of 72,000 m^2 and contain more than 35,000 exhibits, covering art from prehistoric times to the 19th century.

HTC Vive is a complex virtual reality system designed for room-scale VR. With its adjustable headset, two wireless controllers with HD haptic feedback and precise 360 degree motion tracking, it delivers a stunning visual experience and the ability to interact naturally with a virtual environment. It also offers wireless connection with a cellphone and the transfer of its most important functions into the virtual reality, as well as interaction with the real world using a built-in camera. These technologies increase safety and provide a carefree immersion into VR that engulfs the player visually, physically and emotionally.

Cloud will allow companies to innovate

Cloud spending of global companies this year will surpass their investment in traditional information technologies for the first time.

In addition, according to Gartner's analysis, up to three quarters of companies that already use cloud services declare that the cloud is becoming their number one choice. A technology trend that only a few years ago was perceived as a breakthrough innovation is quickly becoming the new norm and foundation for the digital economy.

What to expect in 2020

While a few years ago, companies were pondering whether to consider cloud tools at all, according to analysts, today the talk is more about the details of it. In 2020, businesses can prepare for e.g. cloud container expansion or hybrid multicloud – a strategy that uses public and private cloud solutions by multiple providers. High on the list of predictions is also automated security – after several incidents in recent years, increased protection is once again becoming one of the top priorities. Customers, however, are expected not to rely fully on the provider anymore but to take an active part in risk prevention. Nevertheless, according to Gartner's estimates for 2020, up to 95% of security failures will still be due to customer errors.

Business foundation also in cloud

According to SAP's estimates, this year will also be a year of native cloud applications. This brings along a well-known benefit: the cloud will free up IT departments from routine operational matters (such as setting up and managing infrastructure) and allow them to focus on activities that bring real business value to the company.
In addition, growing businesses will be able to better manage their IT resources and accurately tailor them to their current needs. They will thus only pay for the resources they actually use and the fluctuations in their needs will not catch them unprepared.

Smart business

To stay competitive in a time of digital economy and rapid change is not easy. Businesses can no longer be content with just collecting operational data. They need to take immediate action based on this data, predict further developments and constantly innovate. They need to transform into a smart business. Cloud technologies facilitate this transformation – nowadays, companies can e.g. operate even their basic ERP system in the cloud. Among others, cloud deployment will provide them with access to the latest technologies. Machine learning and artificial intelligence are increasingly being promoted – whether in the form of bots to simplify customer contact or in the process of fast, accurate and automatic invoice matching. These technologies enable businesses to be more agile and productive and, thanks to the ERP in the cloud, companies have virtually instant access to them.

New possibilities

Cloud-based ERP opens up possibilities for companies to manage their experiences – artificial intelligence helps capture and analyze data from customers' interaction with their products and services. This helps sales and marketing departments optimize their contact with customers. According to a study by The Economist Intelligence Unit, up to 48% of companies that were among the first to start using technologies such as machine learning identify increased profitability as the biggest benefit. It is the cloud that provides the range and opportunities for data processing that companies need in order to take full advantage of these technologies and integrate them directly into their business processes and operations.

Energy efficient buildings

From January 2021, all new builds will have to meet the "nearly zero-energy" condition.

Lodenareal, Innsbruck

EU legislation started to impose stricter requirements for buildings after 2010 when the Energy Performance of Buildings Directive (EPBD) was published. In Slovakia, we have gradually tightened the legislative requirements for buildings; EPBD was adopted in 2012 and subsequently revised several times. However, starting on January 1, 2021, we can only design and build nearly zero-energy buildings.
The existing housing stock and also state-maintained buildings need to be renovated due to their poor technical conditions, uneconomical operation (and therefore high CO_2 emissions) and poor quality indoor environment. Renovations of apartment buildings have been ongoing in our country for more than 20 years. However, their aim has been to eliminate system failures (and therefore allow for safe use of buildings) rather than to reduce energy consumption.

Requirements for energy efficient buildings come from the EU level.

Steps to lower consumption

Nearly zero-energy buildings follow the principles of passive houses. In addition to energy savings, they also bring a higher quality indoor environment and a healthy structure with a significantly longer service life. Of course, they contribute to reducing energy inefficiency and thus CO_2 emissions. They are complemented by other important measures responding to climate change: in urban areas, these are mainly water retention measures (storing rainwater, building permeable surfaces), planting greenery, protecting existing vegetation, building green roofs and façades. However, in order to better implement them in practice, the legislative environment needs to be improved.
Passive houses bring an even higher standard than category A0. Furthermore, they also include optimized thermal bridging solutions, a high degree of the building envelope's airtightness (verified by the so-called BlowerDoor test – a test of airtightness), and also shielding of south and west oriented windows in order to create a good quality indoor environment all year round.

How it is done elsewhere

The construction of passive houses is topical, especially in Alpine countries. Energy conservation is not only a long-discussed topic here but also a reality. E.g. Austria has so far built the largest number of passive houses in Europe.
A good example can be found, e.g. in Aspern, Vienna, where one of Europe's largest urban development projects – Aspern Seestadt – is being implemented. Here, they test innovative concepts in the areas of housing, social security, energy and mobility. By 2028, a high-quality living space for more than 20 thousand people and about the same number of jobs is to be created here in an area of 240 ha. Aspern is considered a smart city laboratory that meets the 21st century lifestyle requirements while also meeting ambitious energy and climate objectives of the city of Vienna.
Currently, the largest residential complex in Europe built to a passive standard is the Lodenareal residential complex in Innsbruck, Tyrol. Rental apartments near the Inn river occupy an area of 33,000 m². Bike paths and greenery are being built in its vicinity – on an area of approximately 8,000 m².
(abbreviated)

Aspern Seestadt

Last link in the chain

A survey by Cushman & Wakefield, a real estate company, has revealed that the last link of the e-commerce supply chain can account for more than 50% of total costs.

These findings were enabled by a newly-created tool that allows developers, investors and employees to quantify the total last link costs for any property. The "last link" term refers to the final stage in the e-commerce supply chain – regardless of whether carried out by a van or electric bicycle, urban or rural, to a collection point or a home.

What does e-commerce require

Expectations and demands on delivery services – especially their speed – have increased. Last link efficiency, therefore, has a critical impact on delivery time and cost, especially by reducing the drive time between the warehouse and final delivery point. This element is also referred to as the "STEM distance".
The survey attributes the last link's significant share of total supply chain costs to various inefficiencies.

Of total logistics costs, transportation accounts for 50.3 %.

These include e.g. lack of delivery guarantee, sub-optimal delivery routes or several separate trips from the delivery point. These factors increase the total cost. This is especially true of the congestion-prone dense urban areas found across continental Europe.
"The demand and growth of the e-commerce segment are also perceived in our country – whether through the expansion of already established companies or arrival of new ones," says Patrik Janščo, Head of Industrial Team at Cushman & Wakefield in Slovakia. "Due to the possibility of cost savings and its location, Slovakia is still an attractive country for companies planning to relocate or open a new central warehouse. As a result, there is a constant interest in the construction of city logistics, the so-called last mile delivery," he stressed.

Advantage of urban depots

The analysis of four major European markets (London, Paris, Madrid, and Milan) revealed that reducing the STEM distance invariably brings down total last link costs. Despite significantly higher rents, urban depots generate much lower last link costs – when compared with distribution warehouses which are usually located outside towns or cities. Use of urban depots reduces drivers' time, and wage costs require less fuel and even optimizes van usage. Reducing the STEM distance by 20 minutes has generated a saving of € 2 million, in Paris, it was up to € 4 million per year!

Despite higher rents, urban depots significantly reduce transportation costs.

Lisa Graham from Cushman & Wakefield's Logistics Research & Insight team, said: "Our findings have proven why it is worth locating logistics in urban areas. It brings along enormous savings possible through total transportation costs. The rents for urban land reflect the maturity of the e-commerce market in any given location. We expect rents for such premises to increase significantly across major European cities as logistics hubs develop further. Strong rental growth potential for last link depots now puts logistics in approximately the same revenue ballpark as expected for traditional urban land uses."
The tool provides insight that will aid last link business decisions. This includes portfolio management and restructuring, site selection and optimization of delivery routes.

Optimization increases efficiency

Rob Hall from EMEA Logistics & Industrial at Cushman & Wakefield added: "More and more people shop online. This comes with a need for stringent last link strategies. The last link is the most expensive part of the logistics supply chain. But it is also the only link in e-commerce supply chain in which customers typically have a real-life interaction. Its optimization brings revenue-enhancing potential, but it can also improve a company's overall reputation."

Reducing the "last mile delivery" by 20 minutes saves € 2 mil per year.

In the long term, Cushman & Wakefield expects green solutions and technology to further improve distribution efficiency. Autonomous vehicle technology has the potential to make a transformative impact on transportation costs.

New pride of Lagoon City

After an extensive restoration, Venice's Royal Gardens, first built by Napoleon Bonaparte, reopened before Christmas.

The restoration project for the Royal Gardens was launched in December 2014 when the State property office for the City of Venice – in order to stop the progressive deterioration of this site of outstanding historic and environmental value – ceded the whole complex to the Venice Gardens Foundation (VGF) which took on the responsibility to restore and preserve this place for future generations. The Foundation, which was created to revitalize the parks, gardens and property

Reopening of the Gardens after a difficult period of flooding was a great and positive event for the city.

of historical and artistic value, employed architects Paolo Pejrone and Alberto Torsello. Their task was to restore the original architecture and renovate the Greenhouse based on already drawn plans. Planning and restoration works were carried out during a five-year period (2015-2019) under the direction of VGF and insurance company Generali as the project's general partners. The restored premises have reacquired their formal completeness and botanical complexity – consistent with their historical 19th century design, rich in breathtaking perspectives.

A few facts

The Royal Gardens of Venice were created as part of the Napoleonic project to rebuild the Piazza San Marco area, with Bonaparte himself making the decision to use the Procuratie Nuove building as the site of the Royal palace on January 11, 1807. The Gardens are surrounded by water and cover an area of approximately 5,000 square meters. They offer a beautiful view of the Correr Museum, the imperial chambers of the Royal palace, the Archaeological museum and the Marciana library.
As part of the restoration, 22 trees, 804 shrubs, 6,560 flowering plants and 68 climbing plants were planted. Furthermore, seven old trees were treated and saved; 19 diseased trees were replaced with new ones. Also, 3,150 lightbulbs were installed.

Not just garden

One wing of the renovated Greenhouse was named The Human Garden. It symbolizes the connection between the activities of people in the Greenhouse and the life in the garden surrounding it. In here, VGF wants to pursue artistic, cultural, and research activities promoted and supported by it.
Cultural activities are closely connected with the objectives of The Human Safety Net promoted by Generali in 21 countries – as part of their commitment to assisting vulnerable communities. Of these, Venice is the place of foremost importance, linked to Generali by strong historical and spiritual ties for 185 years. The project central office will be located in Piazza San Marco, in the nearby Procuratie Vecchie building. Its renovation should be completed next year.

For people and birds

"The Royal Gardens will be once again the meeting place for Venetians, tourists, artists and researchers, as well as an oasis for resident and migratory birds," said with satisfaction Adele Re Rebaudengo, President of VGF during the opening ceremony. "We are proud of this important project. We are honored to be able to give life to this treasured public space, restored to its original historical beauty," added Philippe Donnet, the Generali group chairman and CEO.

The project to restore the deteriorating site lasted five years.

"The reopening is a source of pride for all of Venice. The greenery that was planted here provides this site with even greater environmental and strategic value. Thanks are, therefore, due to all those who made this project a reality at a time when we were hard hit by flooding. This goes to show the extent to which Venice is loved by people," stressed Luigi Brugnaro, mayor of the City of Venice.

What packaging sells

Requirements for quality packaging have changed significantly in recent years. It is made of environmentally-friendly materials, minimalistic and well-printed, often refined with creative elements.

Coated thin cardboard; rays – injet UV varnish, inscription – gold foil

Probably each of us has at some point bought a product just for its nice cover. Many even save all sorts of cases, boxes or labels. For a simple reason – they like them. The packaging thus not only fulfills a protective function, but it also represents one of the most important marketing channels. The statistics speak clearly: the manufacturer has only about

Successful products have minimalistic, superbly printed packaging.

two seconds to catch customer's attention in the store. There is no other way to do it than by creative, high-quality packaging.

Less text, more images

Slovak manufacturers, too, follow world trends. They use simpler graphics, less text and more images. They now prefer minimalistic solutions that can convey the information to customer directly and immediately. Often, we can come across geometric elements or vibrant neon colors being used. Multimedia content is becoming an integral part of packaging. An example is QR codes; they allow customers to capture them with their smartphones. The code then automatically redirects them to the seller's page, marketing promotion or invitation where they can register directly.

Paper; matt lamination, printed vector (fingerprint), glued-on gold foil

Thanks to QR codes and barcodes, the packaging or advertising materials today not only inform but also assist. They have to be modern, expressive and well printed. Equally important is to strike the right balance between too much and too little information. The aim of the packaging is to make the customer understand in a few seconds what the manufacturer is trying to tell them.

Good quality print

Another emerging trend in the world of packaging is the refinement of printed materials. Refined packaging can be found especially in more luxurious products and brands. Its primary objective is to not only inform but also to draw attention to the brand and create a certain impression, feeling. Customers' attention to such packaging is longer-lasting. An example could be cosmetics, brand electronics, alcohol or perfumes. The world trends are primarily partial coating, embossing or gilding. No marketing manager will allow the promotion of a premium product without the product itself looking classy. Investing in a good-quality packaging pays off. According to surveys, customers are more willing to pay a higher price for a given product – if the packaging itself looks lavish. In this case, good packaging really sells. This trend is also linked to the growing interest in custom printing. This is obvious especially with leaflets or invitations.

Deficiencies

One of the frequent mistakes of many manufacturers is too much information included on product packaging. Sometimes you can also encounter inappropriate graphics, too. These fail to attract customer's attention or can even put them off. Disposable, non-resealable plastic packaging has long been considered impractical.

The packaging not only protects the contents but acts as a marketing channel as well.

Earphones can serve as an example. The case is very difficult to open, and any potential subsequent complaint could be problematic with some retailers as the product's packaging has been broken and cannot be returned to its original condition. It is, therefore, advisable to avoid such negatives when you design your packaging. When designing a packaging concept, always keep in mind that the packaging must not only look good but also be practical for your customers.

The European Green Deal

This document sets out how to make Europe the first climate-neutral continent by 2050.

The new European Commission (EC) last December presented a roadmap for making the EU's economy sustainable. It turns climate and environmental challenges into opportunities across all policy areas and makes the transition just and inclusive for all.
The EC President Ursula von der Leyen introduced it as follows: "The European Green Deal is our new growth strategy – for a growth that gives back more than it takes away. It shows how to transform our way of living and working, of producing and consuming so that we live healthier and make our businesses innovative. We can all be involved in the transition and we can all benefit from the opportunities. We will help our economy to be a global leader by moving first and moving fast. We are determined to succeed for the sake of this planet and life on it – for Europe's natural heritage, for biodiversity, for our forests and our seas. By showing the rest of the world how to be sustainable and competitive, we can convince other countries to move with us."

Way out of emergency

The European Green Deal (EGD) provides a roadmap with actions to boost the efficient use of resources by moving to a clean, circular economy and stop climate change, revert biodiversity loss and cut pollution. It outlines investments needed and financing tools available, and explains how to ensure a just and inclusive transition.

EU economic growth needs to be decoupled from resource using.

The Executive EC Vice-President Frans Timmermans pointed: "We are in a climate and environmental emergency. EGD is an opportunity to improve the health and well-being of our people by transforming our economic model. Our plan sets out how to cut emissions, restore the health of our natural environment, protect our wildlife, create new economic opportunities, and improve the quality of life of our citizens. We all have an important part to play and every industry and country will be part of this transformation. Moreover, our responsibility is to make sure that this transition is a just transition, and that nobody is left behind as we deliver the deal."

Specific commitments

EGD covers all sectors of the economy, notably transport, energy, agriculture, buildings, and industries such as steel, cement, ICT, textiles and chemicals.
To set into legislation the political ambition of being the world's first climate neutral continent by 2050, EC will present within 100 days the first 'European Climate Law'. To reach EU climate and environmental ambition, the Commission will also present the Biodiversity strategy for 2030, the new Industrial strategy and Circular economy action plan, the 'Farm to Fork' strategy for sustainable food and proposals for pollution-free Europe. Work will immediately start for upping Europe's 2030 emissions targets, setting a realistic path to the 2050 goal.

Financial resources

Achieving the current 2030 climate and energy targets is estimated to require € 260 billion of additional annual investment, representing about 1.5% of 2018 GDP. This investment will need the mobilisation of the public and private sectors. In early 2020, EC has

been presented an investment plan for a sustainable Europe that will help meet at least € 1 trillion investment needs in the coming decade. It foresees that more than ever (at least 25%) should be earmarked for climate action from the EU's long-term budget. The European Investment Bank (EIB) has a key role to play in private financing. It will provide investors with incentives and appropriate instruments, while directing the system towards sustainable finance. EC will facilitate investment by public authorities by encouraging green budgeting and procurement. It will provide support to project promoters in planning, designing and executing their objectives.
Fighting climate change and environmental degradation is a common endeavour but not all regions and member states start from the same point. A Just Transition Mechanism will support those regions that rely heavily on very carbon intensive activities. It will support the citizens most vulnerable to the transition, providing access to reskilling programmes and employment opportunities in new economic sectors. The mechanism will consist of three main sources:

1. from a Just Transition Fund, whichwill receive € 7.5 billion, coming on top of the long-term EU budget,
2. from a dedicated scheme under the InvestEU program to mobilise up to € 45 billion,
3. from a public sector loan facility (in cooperation with EIB) to obtain investments between € 25 and € 30 billion.

Listen and persuade

In March 2020, EC wants launch a 'Climate Pact' to give citizens a voice and role in designing new actions, sharing information, launching grassroots activities and show-casing solutions that others can follow.
The global challenges of climate change and environmental degradation require a global response.
The EU will continue to promote its environmental goals and standards in the UN's biodiversity and climate conventions and reinforce its green diplomacy. The G7, G20, international conventions, and bilateral relationships will be used to persuade others to step up their efforts.
The EU will also use trade policy to ensure sustainability and it will build partnerships with its neighbours in the Balkans and Africa to help them with their own transitions.

Context

An overwhelming majority of Europeans (95%) consider that protecting the environment is important and 77% say that protection of the environment can boost economic growth. The results of the Eurobarometer survey concerning environmental attitudes of EU citizens confirm the wide public support for environmental legislation at EU level and EU funding for environmentally friendly activities.

Climate change present an existential threat to the world.

The EU already has a strong track record in reducing its emissions of greenhouse gases while maintaining economic growth. Emissions in 2018 were 23% lower than in 1990 while the Union's GDP grew by 61% in the same period. But more needs to be done. The EU, given its extensive experience, is leading the way in creating a green and inclusive economy.
The Green Deal communication sets the path for action in the months and years ahead. The Commission's future work will be guided by the public's demand for action and by undeniable scientific evidence as demonstrated most comprehensively by IPCC (Intergovernmental Panel on Climate Change), IPBES (Intergovernmental Platform on Biodiversity and Ecosystem Services), Global resources outlook and EEA (European Environment Agency) SOER 2019 reports. Proposals will be evidence-based and underpinned by broad consultation.

What if we don't act

Maroš Šefčovič, the Slovak EC Vice-President for interinstitutional relations and strategic outlook, commented on the document as follows: "This is perhaps the biggest project of our generation. In this context, the new head of the Commission asked me to quantify our inaction. And here are some examples of not acting: 90,000 deaths due to extreme heat every year, half a million people exposed to floods, a 40% drop in water availability in Southern Europe, or a 20% rise in food prices. Of course, we want to avoid this."
According to him the conclusion is that the costs of inaction exceed the cost of transition to climate neutrality. He is pleased with the sensitive approach chosen by EC – it will create a Fair Transformation Mechanism that will build on his initiative to transform coal regions and give a helping hand to countries, regions and sectors with a worse starting position.
EC has invited the European Parliament and the European Council to endorse its ambition and to help realise EGD for Europe's future economy and environment.

Love can move needle of weight scale

In its new reality show, the lifestyle television channel TLC focuses on stigmas typical for relationships of plus-sized women and their skinny male counterparts.

Showbiz "plus-sized" celebrities worry not only about their struggle with excess weight but also the fact that it is played out directly in front of camera viewfinders. Some of their love stories reveal just how much a partner can be both motivating and supporting, or how love can appreciate a partner's qualities even when journalists lead a crusade against her.

Gentleman on-screen and in real live

The Chronicle of a true gentleman – this could be a title of a novel that Irish actor Pierce Brosnan and his wife Keely Shaye Smith have been writing together for more than a quarter of a century. After all, what else could you expect from one of the most striking protagonists of the 007 Agent who – although a womanizer – has never stepped out of his role of a true lover of female beauty? The actor has said many times that meeting Keely Shaye saved him at a turbulent period in his personal life marked by a series of tragedies. Not long before their meeting, his first wife Cassie lost her fight against cancer, the same fate later befell also his daughter Charlotte.

Keely Shaye awakened in the famous heart-throb a renewed lust for life. However, the media interest soon focused on how the model and writer started to gain weight: more than 30 kg in a few years! This, however, had no bearing on their relationship. The love between them remains deep; something that is appreciated also by Brosnan's fans. For them, he has become their hero off-screen as well as on-screen – because he has not given in to external pressure and he accepts his chosen one as she is. "I love my wife's curves," the movie symbol of elegance is not afraid to admit.

Divorce as impulse

At the end of last year, the tabloid media was shocked by British singer Adele, a multiple Grammy winner. She was unrecognizable in her beach vacation pictures

Showbiz stories: love is blind even to a huge weight difference.

after she had lost almost 50 kg! Her round figure had always corresponded firmly with her typical mezzosoprano, but it is now clear that the two are not correlated. "She stopped drinking alcohol, and she added healthier foods to her menu. She likes her new body. Thanks to what she has been through, she now believes more in herself, she chooses different outfits, and overall she seems happier," fans learned from an unnamed source, close to the singer.

The catalyst of the dramatic change was the culmination of her divorce proceedings with ex-husband Simon Konecki in April. During the challenging proceedings, she was supported by British rapper Skepta. He helped her in her determination to undergo a strict diet and exercise regime. The resulting transformation is sure to change the life of the pop diva in a positive way.

Troubles of TV stars

American television stars whose popularity is skyrocketing thanks to their shows popular with viewers also have to deal with their share of problems caused by excess weight. We are talking about Gabourey Sidibe, who has been playing Becky in musical drama Empire, and Chrissy Metz, portraying Kate in family saga This is us, that has topped the ratings for the last four years. Their issues with excess weight have been partially reflected in their characters, too. But in real life, both have always appeared in public alongside slender partners. Gabourey is currently in a relationship with Brandon Frankel, who works in branding and marketing. And after the collapse of her seven-year marriage with writer Martyn Eaden, Chrissy has now started a relationship with composer Hal Rosenfeld who has no problems with her figure. Both stars are trying to fight the excess weight, though – Gabourey managed to lose almost 70 kg, and Chrissy now has to wear a special fat suit in the new episodes to make her look fatter.

On-screen

The stories of these celebrities can be an inspiration for couples who encounter a lack of understanding from people around them. What is more important is the relationship of two people that is in the spirit of understanding and tolerance and can also jump start a more radical transformation. This is clear to those whose lives are mapped by Hot and Heavy reality show, aired from January 25 on TLC.

Na vašich cestách za úspechom...

GOODWILL

Magazín o ekonomike, biznise a spoločnosti

WINGS FOR LIFE WORLD RUN

STIAHNI SI **APPKU** A PRIPOJ SA K BEHU

BEŽÍME PRE TÝCH, KTORÍ BEHAŤ NEMÔŽU

3. MÁJ 2020, 13:00

APP RUN BRATISLAVA
APP RUN TRNAVA

APP RUN PIEŠŤANY
APP RUN ŽILINA

APP RUN VYSOKÉ TATRY
APP RUN KOŠICE

100 % ŠTARTOVNÉHO POPUTUJE NA VÝSKUM PORANENIA MIECHY

WINGSFORLIFEWORLDRUN.COM